

**DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ VE YAKIN
ÇEVRESİNİN TURİZME YÖNELİK REKREASYONEL
PEYZAJ POTANSİYELİNİN PEYZAJ PLANLAMA
İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA BELİRLENMESİ**

Emine PATAN

**Yüksek Lisans Tezi
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. Işık SEZEN
2014
Her hakkı saklıdır**

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN
TURİZME YÖNELİK REKREASYONEL PEYZAJ
POTANSİYELİNİN PEYZAJ PLANLAMA İLKELERİ
DOĞRULTUSUNDA BELİRLENMESİ**

Emine PATAN

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**ERZURUM
2014**

Her hakkı saklıdır

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAY FORMU

**DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN TURİZME YÖNELİK
REKREASYONEL PEYZAJ POTANSİYELİNİN PEYZAJ PLANLAMA İLKELERİ
DOĞRULTUSUNDA BELİRLENMESİ**

Yrd. Doç. Dr. Işık SEZEN danışmanlığında, Emine PATAN tarafından hazırlanan bu çalışma 06/05/2014 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak **oybirliği (3/3)** ile kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Serkan ÖZER

İmza :

Üye: Yrd. Doç. Dr. Işık SEZEN

İmza :

Üye: Yrd. Doç. Dr. Neslihan KULÖZÜ

İmza :

Yukarıdaki sonuç;

Enstitü Yönetim Kurulu 05.06.2014 tarih ve 23/729 nolu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İhsan EFEOĞLU
Enstitü Müdürü

Bu çalışma BAP kapsamında desteklenmiştir.
Proje No: BAP-2012/294

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildirilerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN TURİZME YÖNELİK REKREASYONEL PEYZAJ POTANSİYELİNİN PEYZAJ PLANLAMA İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA BELİRLENMESİ

Emine PATAN

Atatürk Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Işık SEZEN

Bu çalışma 2011-2014 yılları arasında Doğankent ilçesi ve yakın çevresinde peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda turizm ve rekreasyon potansiyelinin belirlenmesine yönelik olarak yürütülmüştür. Çalışma kapsamında alanın doğal ve kültürel peyzaj envanteri çıkarılarak veri tabanı oluşturulmuştur. Mevcut turizm potansiyelinin ortaya konulabilmesi amacıyla bölgede turizm alanlarının dağılımı, turizm olanakları, turizm altyapısı ve bölgenin sorunları irdelenmiştir.

Araştırma kapsamında, çalışma alanının sorunlarını, mevcut kullanımlarını ve potansiyel kullanımlarını belirlemek ve öneriler geliştirebilmek için anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması sonucunda alanın yaylaları, baraj gölü manzaraları ve doğal bitki örtüsü ile dikkat çektiği; alanda turizm faaliyetleri ve turizme yönelik rekreasyon aktiviteleri sırası ile yayla turizmi, festival turizmi, çim kayağı, olta balıkçılığı ve suya dayalı aktiviteler, gelenek görenek turizmi yapılabileceği; kişilerin yaylaları ilk sırada şenliklere katılmak için tercih ettiği, tatil amacı ile gelenlerin 1 haftadan uzun konakladığı, ikinci sırada tatil yapmak için tercih ettiği; tatil süresinin bir haftadan fazla olduğu, en çok tercih edilen rekreasyon alanının Bonyurt Yaylası olduğu belirlenmiştir.

Çalışmanın sonucunda Doğankent ve yakın çevresinde bulunan doğal ve kültürel kaynak değerleri belirlenmiştir; bu kaynakların aktif kullanılmasını sağlamak amacı ile öneri paftası ve turizm rotası oluşturulmuş; alanın sorunlarına yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Mayıs 2014, 198 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Turizm, Rekreasyonel Peyzaj Potansiyeli, Peyzaj Planlama, Doğankent, Giresun

ABSTRACT

Master Thesis

DETERMINATION OF RECREATIONAL LANDSCAPE POTENTIAL IN DOĞANKENT TOWN, GİRESUN AND ITS CLOSE SURROUNDING FOR TOURISM ACCORDING TO LANDSCAPE PLANNING PRINCIPLES

Emine PATAN

Atatürk University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Işık SEZEN

This study was carried out between 2011 and 2014 to determine tourism and recreation potential in Doğankent town and its close proximity by considering landscape planning principles. In the scope of the study, inventory of natural and cultural landscape elements and a database were prepared. Distribution of tourism areas, tourism possibilities, touristic infrastructure and regional problems were evaluated to determine present tourism potential.

A questionnaire survey was conducted in the study to determine the problems, present and potential use of the study area and offer suggestions. It was stated from the results of questionnaire survey that the study area attracts attention for its highlands, scenes of dam lakes and natural vegetation cover; present tourism activities and touristic recreational activities in the area are highland tourism, festival tourism, turf skiing, angling and water based activities and tourism activities related to local traditions and practices; people prefer highlands the most to attend festivals organised there while in the second row to spend their holiday; visitors coming to spend their holiday in the area accommodate for longer than one week; and the most densely used recreational area is Bonyurt Highland.

As the consequence of the study, natural and cultural resource values were determined in Doğankent and its close proximity. A design sheet and touristic route were suggested in the study to use these resources efficiently and solutions were also proposed for the problems of the study area.

May 2014, 198 pages

Keywords; Tourism, Recreational Landscape Potential, Landscape Planning, Doğankent, Giresun

TEŞEKKÜR

"Doğankent (Giresun) ilçesi ve yakın çevresinin turizme yönelik rekreasyonel peyzaj potansiyelinin peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda belirlenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmamda yakın ilgi ve desteğini esirgemeyen çok değerli bilgileri ile beni yönlendiren ve destekleyen değerli hocam ve danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Işık SEZEN'e (Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) teşekkürlerimi sunarım. Tez Juri üyelerim Sayın Doç. Dr. Serkan ÖZER'e (Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Neslihan KULÖZÜ'ne (Atatürk Üniversitesi Şehir Bölge Planlama Ana Bilim Dalı) teşekkür ederim. Ayrıca değerli görüşleri ve yardımları için Sayın Yrd. Doç. Dr. Gül ŞİMŞEK'e (Atatürk Üniversitesi Şehir Bölge Planlama Ana Bilim Dalı) teşekkür ederim.

Bu tezi destekleyen, Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) Yönetimine, çalışma alanına ilişkin kaynak temininde yardımlarını esirgemeyen Giresun Valiliği, Giresun Belediyesi, Orman ve Su İşleri 12. Bölge Müdürlüğü, Giresun Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim.

Fotoğraf çekimi ve arazi çalışmalarındaki özverili çalışmalarından ve yardımlardan dolayı kardeşim Ziraat Mühendisi Tuba PATAN'a, abim Ziraat Mühendisi Fatih PATAN'a, kuzenim Emrullah PATAN'a, amcam Ahmet PATAN'a ve materyal teminindeki desteklerinden dolayı kuzenim Orman Mühendisi Tuncay PATAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım sırasında her türlü desteğini, anlayışını esirgemeyen, görüşleri ile beni yönlendiren çok kıymetli babam Ali PATAN, annem Nazlı PATAN ve ablam Zeynep PATAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Emine PATAN

Mayıs, 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Turizmin Tanımı ve Özellikleri.....	2
1.2. Turizm Türleri ve Sınıflandırılması	6
1.3. Turizm ve Çevre İlişkisi	9
1.3.1. Turizmin çevre üzerindeki olumlu etkileri	10
1.3.2. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkileri.....	11
1.3.3. Taşıma kapasitesi	12
1.3.4. Sürdürülebilir turizm kavramı	13
1.4. Turizm ve Peyzaj Planlama	16
1.5. Kentsel Peyzaj Planlama	17
1.6. Rekreasyonun Tanımı ve Özellikleri.....	18
1.7. Rekreasyon Türleri ve Sınıflandırılması	20
1.8. Turizm ve Rekreasyonel Planlama İlişkisi	21
1.9. Rekreasyonel Turizm Potansiyeli.....	23
2. KAYNAK ÖZETİ.....	25
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	31
3.1. Materyal.....	31
3.2. Yöntem	36
3.2.1. Çalışmanın amacının belirlenmesi ve araştırma alanının seçimi	37
3.2.2. Literatür tarama ve veri toplama	37
3.2.3. Araştırma alanına ait doğal ve kültürel peyzaj envanterinin oluşturulması	37
3.2.4. Alanın mevcut turizm potansiyelinin belirlenmesi	39
3.2.5. Değerlendirme ve önerilerin geliştirilmesi.....	39
4. ARAŞTIRMA ve BULGULAR.....	41

4.1. Araştırma Alanının Peyzaj Özellikleri	41
4.1.1. Doğal peyzaj özellikleri.....	41
4.1.1.a. Topografik yapı	41
4.1.1.b. Jeolojik yapı	43
4.1.1.c. Hidrolojik yapı.....	45
4.1.1.d. İklim özellikleri	47
4.1.1.e. Doğal bitki örtüsü (Flora)	49
4.1.1.f. Yaban hayatı (Fauna)	58
4.1.2. Kültürel peyzaj özellikleri	60
4.1.2.a. Tarihsel gelişim	60
4.1.2.b. Geleneksel mimari.....	62
4.1.2.c. Demografik yapı	71
4.1.2.d. Sosyo-ekonomik yapı	74
4.1.2.e. Ulaşım.....	77
4.2. Araştırma Alanının Turizm Potansiyeli	78
4.2.1. Kültür turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar.....	78
4.2.2. Kış turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar.....	89
4.2.3. Doğa turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar	89
4.2.4. Yayla turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar.....	105
4.2.5. Spor turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar.....	111
4.2.6. Turizm merkezi ilan edilmiş bölgeler	113
4.3. Araştırma alanının turizm potansiyeline yönelik kullanıcı algısı.....	123
4.3.1. Ziyaretçiler	124
4.3.2. Yerli kullanıcı.....	132
4.4. Turizm Altyapısı.....	161
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	163
KAYNAKÇA	184
EKLER.....	190
EK 1.....	190
EK 2.....	197
EK 3.....	198
ÖZGEÇMİŞ	199

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

cm	: Santimetre
da	: Dekar
g	: Gram
ha	: Hektar
kg	: Kilogram
m	: Metre
m ²	: Metrekare
°C	: Santigrat Derece

Kısaltmalar

AIENT	: Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği
DTÖ	: Dünya Turizm Örgütü
HES	: Hidro Elektrik Santrali
SODES	: Sosyal Destek Programı
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Doğankent İlçesi genel görünüm	32
Şekil 3.2. Araştırma alanının konumu	34
Şekil 4.1. Çalışma alanının topografik yapısı ile ilgili genel görünüm	42
Şekil 4.2. Çalışma alanının jeolojik yapısı ile ilgili genel görünüm	44
Şekil 4.3. Harşit Çayı'ndan bir görünüm ve Kavraz Deresi'nden bir görünüm	45
Şekil 4.4. Çalışma alanının su kaynaklarından genel görünüm	46
Şekil 4.5. Giresun ili rüzgâr gülü	48
Şekil 4.6. Çalışma alanı doğal bitki örtüsünden genel bir görünüm	50
Şekil 4.7. Çalışma alanından mevsim geçişleri ile ilgili genel bir görünüm	51
Şekil 4.8. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen bazı odunsu bitkiler	54
Şekil 4.9. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen bazı otsu bitkiler	55
Şekil 4.10. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen ürünler	56
Şekil 4.11. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen endemik bitkiler	57
Şekil 4.12. <i>Copreolus copreolus</i> (Karaca)	59
Şekil 4.13. Yerleşim yeri örnekleri	63
Şekil 4.14. Geleneksel mimaride kullanılan malzemelerden genel görünüm	65
Şekil 4.15. Geleneksel mimaride aşhaneden genel görünüm	66
Şekil 4.16. Geleneksel mimaride hartama çatı örnekleri	67
Şekil 4.17. Geleneksel mimaride tekir örnekleri	68
Şekil 4.18. Geleneksel mimaride çöten örnekleri	68
Şekil 4.19. Geleneksel yerleşim alanından sokak örnekleri	69
Şekil 4.20. Yaylalarda geleneksel dokuya uyumsuz yeni konut alanları	70
Şekil 4.21. Yaylalarda geleneksel dokuya uyumlu yeni konut alanları	70
Şekil 4.22. Geleneksel konut yaşam mekanları	71
Şekil 4.23. Türkiye – Giresun - Doğankent İlçe'si yıllara göre nüfus dağılımı	72
Şekil 4.24. Türkiye–Gümüşhane-Kürtün İlçe'si yıllara göre nüfus dağılımı	73
Şekil 4.25. Doğankent- Kürtün karayolunda genel görünüm	77
Şekil 4.26. Örumcek ormanları yol güzergahından genel görünüm	77
Şekil 4.27. Araştırma alanında yer alan köprülerden genel görünüm	78

Şekil 4.28. Geleneksel yaşıntıdan genel görünüm	80
Şekil 4.29. Geleneksel yayla manzaraları	82
Şekil 4.30. Siron yapım aşamaları	83
Şekil 4.31. Burma tatlısı ve baklava yapım aşamaları	83
Şekil 4.32. Karalahana sarma yapım aşamaları	84
Şekil 4.33. Turşu yapım aşamaları	84
Şekil 4.34. Yöresel yemekler	85
Şekil 4.35. Fındık üretim aşamaları	85
Şekil 4.36. Geleneksel erkek giyimi	86
Şekil 4.37. Geleneksel kıyafetler	87
Şekil 4.38. Yöresel ürünler	87
Şekil 4.39. Harmancık şenliği genel görünüm	88
Şekil 4.40. Çalışma alanından kış manzaraları	89
Şekil 4.41. Çağlayandibi şelalesi	90
Şekil 4.42. Çilekliburun şelalesi genel görünüm	91
Şekil 4.43. Doymuş şelalesi genel görünüm	92
Şekil 4.44. Dandi (Andon) kalesi genel görünüm	93
Şekil 4.45. Şadı (Gala-Potin kaya) kalesi genel görünüm	93
Şekil 4.46. Tıngır kalesi genel görünüm	94
Şekil 4.47. Şadı çaylak kayası genel görünüm	95
Şekil 4.48. Doymuş uzun kaya genel görünüm	95
Şekil 4.49. Güvende kırpazarından genel görünüm	97
Şekil 4.50. Şehitlikler	100
Şekil 4.51. Kürtün kabaktepe şehitleri parkı genel görünüşler	101
Şekil 4.52. Tarihi Rus Yolu'ndan genel görünüşler	101
Şekil 4.53. Kurt alanı genel görünüşler	102
Şekil 4.54. Kuban tepesi genel görünüşler	103
Şekil 4.55. Çıkrık düzü genel görünüş	104
Şekil 4.56. Kürtün Kazıkbeli Yaylası genel görünüşler	105
Şekil 4.57. Kürtün Güvende genel görünüm	107
Şekil 4.58. Kayabaşı Yaylası genel görünüm	108
Şekil 4.59. Ağaçbaşı Yaylasından genel görünüm	110

Şekil 4.60. Bonyurt Yaylasından genel görünüm	111
Şekil 4.61. Örümcek ormanı yönlendirme tabelaları	113
Şekil 4.62. Örümcek ormanları tabiat koruma alanı genel görünüşler	114
Şekil 4.63. Örümcek ormanları tabiat koruma alanın ait genel görünüşler	114
Şekil 4.64. Örümcek ormanları tabiat koruma alanına ait genel görünüşler	115
Şekil 4.65. Gen Koruma Ormanı genel görünümü	116
Şekil 4.66. Örümcek Ormanı Tabiat Anıtı Gökna 1 genel görünüşler	117
Şekil 4.67. Çalışma alanının flora ve fauna turizmi potansiyeli	121
Şekil 4.68. Çalışma alanı mevcut turizm ve rekreasyon potansiyeli haritası	122
Şekil 4.69. Yaş aralığına göre ankete katılımın % dağılımı	126
Şekil 4.70. Eğitim durumuna göre ankete katılımın % dağılımı	126
Şekil 4.71. Ulaşımın değerlendirilmesi ile ilgili % dağılımı	129
Şekil 4.72. Ulaşımı zorlaştıran faktörlerin % dağılımı	129
Şekil 4.73. Ulaşım da tercih edilen taşıtların kullanım oranı ile ilgili % dağılımı	130
Şekil 4.74. Yaylaya çıkış nedenleriyle ilgili % dağılımı	130
Şekil 4.75. Kullanıcıların konaklama tercihleriyle ilgili % dağılımı	131
Şekil 4.76. Kullanıcıların konaklama süresi ile ilgili % dağılımı	131
Şekil 4.77. Yaylaların turizm merkezi olarak değerlendirilmesine yönelik tercih % dağılımı	132
Şekil 4.78. Doğankent'in beğenilen özellikleri % dağılımı	135
Şekil 4.79. Doğankent'in tercih edilme sebepleri % dağılımı	137
Şekil 4.80. Doğankent'deki turizm ve rekreasyon olanaklarının yeterliliği ile ilgili % dağılımı	138
Şekil 4.81. Doğankent'in turizm merkezi olarak değerlendirilmesi talebi % dağılımı	139
Şekil 4.82. Doğankent'in çevre sorunu ile ilgili % dağılımı	140
Şekil 4.83. Kullanıcıların Doğankent'in doğal ve kültürel değerlerinin korunup korunmadığına yönelik görüşlerinin % dağılımı	141
Şekil 4.84. İlçedeki rekreasyon alanlarının yeterliliği ile ilgili % dağılımı	142
Şekil 4.85. Doğankent'in sorunlarının sıralaması	144
Şekil 4.86. Doğankent'te tercih edilen rekreasyon alanları	145
Şekil 4.87. Yolculuk sırasında dikkat çeken peyzaj özellikleri dağılımı	147
Şekil 4.88. Doğankent'de istenen turizm faaliyetleri	149

Şekil 4.89. Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler.....	150
Şekil 4.90. Doğankent’in yakın çevresinde olması istenilen aktiviteler.....	151
Şekil 5.1. Çalışma alanı turizm potansiyeli öneri haritası ve turizm rotası	183

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Yöntem akış şeması	36
Çizelge 3.2. Öneriler şeması	40
Çizelge 4.1. Giresun iklim verileri.....	47
Çizelge 4.2. Gümüşhane iklim verileri	48
Çizelge 4.3. Çalışma alanında tespit edilen bazı odunsu bitkiler	53
Çizelge 4.4. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen sebzeler	56
Çizelge 4.5. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen endemik bitkiler	57
Çizelge 4.6. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen ıtri ve tıbbi bitkiler	58
Çizelge 4.7. Araştırma alanında tespit edilen memeli hayvanlar.....	58
Çizelge 4.8. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen kuş türleri	59
Çizelge 4.9. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen sürüngenler.....	60
Çizelge 4.10. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen tatlı su balıkları	60
Çizelge 4.11. Türkiye–Giresun-Doğankent İlçe'si sayım yıllarına göre nüfus bilgisi....	72
Çizelge 4.12. Türkiye–Gümüşhane-Kürtün İlçe'si sayım yıllarına göre nüfus bilgisi....	73
Çizelge 4.13. Çalışma alanında yaz aylarında gerçekleştirilen sosyal etkinlikler	88
Çizelge 4.14. Şehitlikler.....	98
Çizelge 4.15. Örümcek ormanı tabiat anıtı listesi.....	116
Çizelge 4.16. Çalışma alanında anıt ağaçlarının özellikleri.....	117
Çizelge 4.17. Çalışma alanı anıt meşcerelerine ait bazı özellikler	118
Çizelge 4.18. Anıt Meşcere 1'in bazı özellikleri	118
Çizelge 4.19. Anıt Meşcere 2'ün bazı özellikleri	119
Çizelge 4.20. Anketin demografik özelliklerle ilgili sorularına verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları	124
Çizelge 4.21. Anketin Doğankent ilçesi ile ilgili sorularına verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları	128
Çizelge 4.22. Anketin kişisel özelliklerle ilgili sorularına yerli halkın verdiği yanıtların frekans ve yüzde dağılımları	133
Çizelge 4.23. Anketin “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?” sorusuna verilen cevapların önem sırası.....	135

Çizelge 4.24. Anketin “Doğankent en çok neyi ile anılır?” sorusuna verilen cevapların önem sırası	136
Çizelge 4.25. Anketin “Sizce Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?” maddesine verilen yanıtların dağılımı	137
Çizelge 4.26. Anketin “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?” maddesine verilen yanıtların dağılımı	138
Çizelge 4.27. Anketin “Sizce Doğankent’in en önemli çevre sorunu nedir?” maddesine verilen yanıtların dağılımı	139
Çizelge 4.28. Anketin “Doğankent’in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?” maddesine verilen yanıtların dağılımı	140
Çizelge 4.29. Anketin “İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?” maddesine verilen yanıtların dağılımı	141
Çizelge 4.30. Anketin “Doğankent’teki en büyük eksiklik sizce nedir?” maddesinin önem sırası	143
Çizelge 4.31. Anketin “Doğankent’te serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?” maddesine verilen yanıtlar	145
Çizelge 4.32. Anketin “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” maddesinin önem sırası	146
Çizelge 4.33. Anketin “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir” maddesinin önem sırası	148
Çizelge 4.34. Anketin “Size göre Doğankent’de Turizmin Gelişmesini Engelleyen Faktörler Nelerdir?” Maddesinin Önem Sırası	149
Çizelge 4.35. Anketin “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz?” maddesinin önem sırası	150
Çizelge 4.36. Anketin “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” maddesinin önem sırası	152
Çizelge 4.37. Cinsiyete göre farklarla ilgili bulgular	154

1. GİRİŞ

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de son yıllarda turizm anlayışında ve süresinde büyük bir değişim olduğu gözlenmektedir. Deniz-güneş-kum üçgeninin hakim olduğu tatil türleri belirli bir süre içinde yapılabilmektedir. Geri kalan zamanlarda insanlar doğa ile iç içe, doğal ve kültürel kaynakları korumayı destekleyen turizm faaliyetlerini gerçekleştirme eğilimindedir (Sezen vd 2011).

Özellikle nüfus artışı, plansız ve çarpık kentleşme, insan-doğa arasındaki ilişkinin sağlıklı bir şekilde kurulmasını sağlayacak rekreasyon alanlarının önemini artırmıştır. Bu olumsuzluklara paralel olarak ortaya çıkan kentlerdeki rekreasyonel alan yetersizliği insanların kent dışı rekreasyon alanlarına yönelmesine sebep olmuştur. Bu sebepten dolayı son yıllarda rekreasyonun önemi ve gereksinimi kavranmış, kentsel ve kırsal alanlarda rekreasyon ve turizm ile ilgili planlama çalışmaları başlatılmıştır (Sertkaya 2001).

Buna ek olarak kentleşme, yaşam koşullarının değişmesi, çalışma saatlerinin artması, sanayide uzmanlaşma ve otomatikleşme, seyahat kolaylığı vb. gibi etmenler rekreasyon gereksinimini etkilemektedir (Koç ve Şahin 1999).

Kentleşme ile birlikte insanların yaşam kalitesi yükselirken, yaşam ortamları yapaylaşmaktadır. 21. yüzyılın dünyası hızlı ve çarpık kentleşme sonucunda daha çok yapısal bir görünüm kazanmıştır. Fakat insan doğası gereği yeşile ihtiyaç duymakta ve dinlenmek, eğlenmek için rekreasyonel mekanlara yönelmektedir. Bu da turizmin gelişmesini olumlu yönde etkilemektedir (Bulut 2006).

Gürdal (1997)’a göre yapılan ve yapılması düşünülen bütün rekreasyon ve turizm amaçlı çalışmaların temeli; doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunarak kullanılması esasına dayanmalıdır. Sonuçta turizm ve rekreasyon çoğu zaman birbirlerinin sınırları içerisinde gelişebilen ve temelde aynı kaynak değerlerini kullanan

iki olgudur. Birbirinin gelişimini sürekli destekleyen ve çıkış noktaları benzer nedenlere dayanan bu iki olgu, mevcut bütün kaynak değerlerini kendini geliştirip beslemek adına sonuna kadar kullanmaya çalışacaktır. Bu noktada önemli olan doğal ve kültürel potansiyele sahip yerleşimlerde; doğal gelişim süreci bozulmaksızın kentin rekreasyonel kullanımlar ve turizm açısından nasıl geliştirilebileceğinin araştırılması ve buna yönelik çalışmaların titizlikle yapılmasıdır.

Bu araştırma kapsamında, Doğankent (Giresun) İlçesi ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyonel potansiyelinin peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Ayrıca, çalışma alanındaki doğal ve kültürel kaynaklar incelenerek turizm ve rekreasyonel amaçlı kaynak değerlerinin korunarak kullanılması esasına dayalı öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde tezin anlaşılabilirliğini artırmak için bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir. Bu kavramlar sırası ile; turizmin tanımı ve özellikleri, turizm türleri ve sınıflandırması, turizm ve çevre ilişkisi, turizm ve peyzaj planlama ilişkisi, kentsel peyzaj planlama, rekreasyonun tanımı ve özellikleri, rekreasyon türleri ve sınıflandırılması, turizm ve rekreasyonel planlama ilişkisi, rekreasyonel turizm potansiyelini içermektedir.

1.1. Turizmin Tanımı ve Özellikleri

Mieczkowski (1990)'e göre turizm sözcüğünün dil bilimine ilişkin kökleri Latince sözcüklerden türemektedir. Bunlar; “tornare”, yuvarlaklar yaparak dönmek ve “tornus”, dönmek, yuvarlanmak anlamındadır. Bundan dolayı, dairesel hareket, oturulan yerin değiştirilmesiyle ilgilidir. Avrupa dilleri, “turizm” sözcüğünü Fransızca “dairesele kule” ve “başlangıç noktasına geri dönülen dairesel yolculuğu” ifade eden “tour” sözcüğünden almıştır. “tour” sözcüğü, Fransızca “tourisme”; İtalyanca “tourismo”; Almanca “tourismus”; İngilizce “tourism”; Rusça “turizm” sözcüklerinin kökeni olmuştur (Yılmaz 1999).

Bayer (1992)'e göre, bu konuda genel kabul görmüş turizm tanımı, Uluslararası Turizm Uzmanlar Birliği (AIEST)'nin 1954 yılında İtalya'nın Palermo kentinde yaptıkları toplantıda kabul edilen tanımdır. Bu tanıma göre turizm; kazanç sağlama amacına yönelik olmamak ve sürekli yerleşmemek koşulu ile insanların bir yere seyahatlerinden ve orada konaklamalarından doğan aktivitelerin bütünüdür (Erdem 2007).

Bir bölgenin turizm yönünden gelişmesinde ve turist aktivitelerinin yoğunlaşmasında en önemli faktörlerden birisi, o bölgenin cezbedici özelliklere sahip olmasıdır. Bu nedenle, cezbedici özellikler, günümüz turizm endüstrisinin temelini oluşturan en gerekli elemandır. Turizm sektöründe; çok çeşitlilikteki ilgi alanları nedeniyle, turist çekim noktaları ve aktiviteleri sayısal olarak artmaktadır. Turizm ve rekreasyon aktivitelerinin çeşitlendirilmesi, geliştirilen çekici özelliklerin varlığına bağlıdır (Özgüç 1994).

Günümüzde turizm görsel kaynaklar, doğal ve kültürel kaynakların ayrı ayrı ya da bir arada sundukları görsel çekiciliği olan manzara kaynaklarıdır. Ülkelerin ekonomik kalkınmalarında birinci etken olarak gördükleri, geleceğe aktarılan en önemli yatırım kaynağı olma özelliği taşıyan ve önemi her geçen gün artan turizm; kaynakları iyi değerlendirildiği takdirde süresiz kazanç ve katkı sağlayabilecek bir sektör konumundadır. Turizm ve rekreasyon aktiviteleri bölgesel ekonomilerde önemli etkilere sahiptir (Atay ve Özaydın 1996).

Turizme ilişkin olarak yapılan bütün bu tanımlamalar ve açıklamalar ışığında, turizmin genel özellikleri de şu şekilde sıralanabilmektedir (Demirel 1996):

- Turizm, bugün bütün ülkelerin sosyal yaşamlarında ve gelişmelerinde büyük rol oynamaktadır. Ülkenin tanıtımında önemli bir araç ve etkili bir alandır.
- Doğal güzellikler ve çekicilikler ile birlikte tarihsel, arkeolojik, folklorik değerler ve mekanlar gibi kültürel öğeler ve ortamlarla teknolojinin iç içe geçtiği dev bir endüstridir.
- Uygarlığın, sosyal refahın ve kalkınmanın temel göstergelerinden biridir.

- Zorunlu çalışma ortamlarında ve yapay olan çevrede (kentler) bunalan insanlara sağlıklı dengelenmiş doğal ve kültürel ortamlar sunarak sosyal ve bireysel huzuru sağlamada önemli bir görev üstlenir.
- Bir yerde turizm etkinliklerinin var olabilmesi, o yörenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin korunması ile mümkün olabilir.
- Bir alanda yapılan turistik planlamalar, çevreye estetik düzen vererek beraberinde kişilere dinlenme, eğlenme ve spor yapma olanakları da tanıyan tesisler öngörür.
- Ülkenin sahip olduğu değerleri koruyarak yaşatmak ve bu değerlerin sürekliliğini sağlayacak tedbirleri almak, bunların tanıtımını sağlayarak ülkeye ekonomik girdi sağlamak turizmin en önemli politikasıdır.

Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) turizmi, “gelir getirici etkinlikler dışında kalan, boş zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahat, bundan doğan konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetler ve ilişkilerdir” diye tanımlamıştır (Middleton 1998).

1980 yılında Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği (AIEST) tarafından turizm: “İnsanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve rutin ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek geçici süreli konaklamalardan doğan olaylar ve ilişkiler bütünü” olarak tanımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)’in üye ülkelere kullanmaları için telkinde bulunduğu, 1963 tarihli UNEP tarafından “24 saatten az olmamak, sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir sağlayıcı herhangi bir uğraşta bulunmamak koşuluyla, bireyin yolculuk ve/ veya konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin tümü” olarak tanımlanır (Tolungüç 1999).

Azaltun (2000)’a göre ülkenin sosyo-ekonomik yapısında yaşanan pozitif hareketler turizme katılanların sayısının artmasından çok turizme katılanların niteliğinde değişime sebep olmuştur.

Hacıoğlu (2000)'na göre turizm, ülkelerin gelişim basamakları arasında önemli bir olgu olarak yer almaktadır. İkinci Dünya savaşına kadar lüks tüketimler olarak kabul edilen turizm faaliyetleri, savaş sonrası Avrupa'daki sanayileşme hareketleriyle birlikte lüks tüketim olmaktan çıkıp her kesimden insan için bir gereklilik olarak kabul edildiği belirlenmiştir.

Doğaner (2001)'e göre doğal ve kültürel kaynaklar açısından oldukça zengin olan Türkiye'nin turizm mekanları farklı gelişim dönemlerini yaşamaktadır. Yer şekilleri ve su kaynaklarının büyük bir kısmı turizmin gelişmediği dönemi yaşatmaktadır. Bunlar çok sayıda olmasına rağmen yöresel olarak pek çoğu turizme açılmamış olup illerin turizm envanterlerinde yer almaktadır.

Tunç ve Sevin (2001)'e göre turizm kavramı kültür, spor, merak, sağlık, iş, macera, din vb. nedenlerle, kişilerin tüketici olarak yer değiştirme ve konaklamalarından doğan olay ve ilişkiler bütünü olarak ifade edilmiştir.

Niray (2002)'a göre turizm, kazanç sağlama amacı olmaksızın sürekli yerleşmemek şartı ile yabancıların bir yere seyahatleri ile konaklamaları sonucu ortaya çıkan olay ve ilişkiler bütünü olarak tanımlanmasına rağmen turizmin çok yönlü olma niteliği ve diğer faaliyetlerle karmaşık bir etkileşimde bulunması nedeni ile sınırları belli bir tanım yapılamamıştır.

Gossling (2002)'e göre çoğu gelişen ülkelerin ekonomilerinde çeşitlilik ve ek gelir kaynakları yaratmada turizmde odaklanmış olduğunu belirtmektedir. Turizmin günümüze kadar yapılan tanımlamalarına bakıldığında anlam olarak oldukça zengin bir içeriğe sahip olduğu ve çok çeşitli amaçlar için yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte turizm hangi amaçla yapılırsa yapılsın turizme kaynaklık eden etmenlere bakıldığında doğal, tarihi ve kültürel kaynakların ilk sıradaki yeri ve önemi hiçbir zaman değişmemektedir. Turizm global anlamda dünyanın en büyük sektörlerinin başında yer aldığı gibi dünyada en hızlı büyüyen sektör olma özelliğini de taşımaktadır.

Turizm sektörü birinci derecede doğal, kültürel ve tarihsel kaynaklara bağlı olarak varlığını sürdüren bir sektör olduğu belirlenmiştir.

Uslu ve Kiper (2005)'e göre turizm, Dünya'daki en büyük endüstri olarak kabul edilmektedir. Dünya'daki her sekiz insandan biri, doğrudan ya da dolaylı olarak bu endüstri ile ilgili olarak çalışmaktadır. DTÖ'ye göre turizm, tüm dünyada en hızlı gelişen ve dünyanın her coğrafyasından farklı kitlelerin sürekli etkileşim içinde olduğu bir olgudur.

Turizm son yıllarda dünya genelinde hızla gelişen bir sektördür. Özellikle ekonomik getirileri ile ülkelerin politikalarında yer alan turizm sektörü, günümüzde ekolojik ortamlarda da değerlendirilebilen, bu ortamlarda ekonomiyi ve ekolojii birlikte yönlendiren bir sektör konumuna gelmiştir (Bulut 2006).

Tan (2013)'a göre turizm, kentlerin monoton yaşam düzeninden uzaklaşmak isteyen insanlar doğal, kültürel ve görsel değerlerini koruyabilmiş olan turistik yörelere yönelmeye başlamışlardır. Ziyaretçiler daha çok değişik kültürel değerlere sahip toplumları tanımak istemektedirler. Bu sebepten dolayı doğal ve kültürel değerleri zengin ve bunları koruyabilmiş yöreler daha çok ziyaret edilmektedir.

1.2. Turizm Türleri ve Sınıflandırılması

Mill ve Morrison (1985)'a göre turizm çeşitli şekillerde amaca uygun olarak sınıflandırılabilir. Bu bağlamda, turistleri çeken özellikler iklim, kültür, tarih, etnik özellikler ve ulaşılabilirlik şeklinde sınıflandırılmıştır.

Gunn (1988)'a göre sınıflandırma yapılırken değişik parametreler değerlendirilmiş ve bu değerlendirmeler sonucunda çekim özelliklerinin, konaklamanın uzun süreli ve geçici oluşuyla ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu sınıflandırmalar tur güzergahı çekicilikleri ve uzun süreli konaklama çekicilikleri şeklinde sınıflandırılmıştır.

Mieczkowski (1990)'e göre yapılan aktivitenin şekline göre turizm rekreasyonel turizm ve rekreasyonel olmayan turizm olmak üzere sınıflandırılmıştır:

a. Rekreasyonel Turizm: Bu turizm çeşidinde insanların yıl boyunca yorulan beden ve zihinlerinin yeniden enerji ve dinamizm kazanması amaçlandığı belirtilmiştir. Bu kategoride yapılan aktiviteler su ile ilgili aktiviteler, yaz aktiviteleri, kış aktiviteleri, diğer aktiviteler olmak üzere dörde ayrılmıştır.

b. Rekreasyonel Olmayan Turizm: Rekreasyonel amaçlı olmayıp zorunluluk sonucunda meydana gelen iş turizmi, profesyonel turizm, toplantı, kongre ve diğer buluşmalar gibi faaliyetler olarak tanımlanmıştır.

Inskeep (1991)'e göre turizm kentsel turizm, su yolculuğu turizmi, kaynak kökenli turizm, özel ilgi ve macera turizmi, tatil ve ikinci konut turizmi, alternatif turizm, alternatif turizm (köy turizmi, kırsal turizm, yürüyüş ve bisiklet turları, balıkçılık turizmi, doğa ekoturizmi, kent ekoturizmi) olarak yedi sınıfa ayrılır. Daha genel bir sınıflandırma sistemi önerilmekte olup, buna göre “doğal çekici özellikler”, “kültürel çekici özellikler” ve “özel çekici özellikler” şeklinde bir ayırım yapmaktadır.

Christaller (1955)'e göre ise turizm alanları çekiciliklerine göre coğrafi görüşe de uygun olduğu belirtilerek şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

1. Yer seçiminde iklimin tercih faktörü olmasına göre; kışlık dinlenmeler için, yazlık dinlenmeler için, ilkbahar ve sonbahardaki dinlenmeler için, her zaman elverişli iklim
2. Manzara üstünlüklerine göre; genel olarak güzel bir manzara (örn; dağlar, göller), bitki örtüsü (ormanlık bölgeler, ovalar, yaylalar ya da güney ülkelerinin bitki örtüsü), şelaleler, volkanlar, mağaralar, kayalıklar vb. ilginç doğal özellikler
3. Spor olanaklarına göre; dağcılık, kış sporları, Su sporları ve spor amacıyla yapılan balıkçılık, Avcılık, binicilik, Golf, tenis, vb.
4. Plajlar
5. Kaplıcalar, içmeler, kür yapılan yerler, tuzlalar, sıcak su kaynakları

6. Güzel manzaralı antik şehirler, sanat şehirleri, antik tapınakları, harabeleri ya da müzeleri olan şehirler
7. Tarihsel anıtlar, savaş alanları, ünlü kişilerin doğduğu evlerin bulunduğu yerleşmeler
8. Eski halk yaşamının, halk festivallerinin görülebildiği, dinsel ziyaret yerlerinin bulunduğu alanlar
9. Kültürel düzenlemeler yapılan yerler (örn; bayram haftası, festivaller, tiyatrolar, tatil kursları, vb.)
10. Ekonomik yapılar ve limanlar; baraj, havalimanı, köprü, fuar, ilginç işyerleri (tuzlalar, akik-biley taşı atölyeleri, vb.) gibi yapılar
11. Ulaşım merkezleri, ulaşım ağının yoğun olduğu noktalar, özellikle birbirleriyle kesişen yolların kavşak noktasındaki yerleşmeler
12. Çeşitli eğlence olanakları ve çok çeşitli yapılarıyla merkezi yerler (Özgüç 1994).

Turizm endüstrisi içinde verilecek hizmet ve faaliyetlerin türleri ve kapsamı, turizm türlerine göre değişmektedir. Günümüzde turizm, çok çeşitli kriterlere göre sınıflandırılmaktadır. Turizm sınıflandırmaları birçok bilim adamı tarafından çeşitli şekillerde yapılmıştır. Turizm kavramını oluşturan bileşenlerin çeşitliliğinden ve aralarındaki ilişkilerden dolayı sınıflandırmalar değişik kriterlere göre yapılmıştır. Turizmde yeni eğilimler ise geleneksel turizm türlerine yenilerini eklemektedir. Turistik yatırımların hedef kitlesi, çoğu zaman yapılmış olan sınıflandırmalar göz önünde bulundurularak saptanmaktadır (Yılmaz 1999).

Turizm faaliyetleri insanların, turistik amaçlı gezilere katılma şekilleri ve bu şekillerin tipleri büyük çeşitlilik göstermektedir. Dinlenme, eğlenme, tedavi amaçlarıyla yapılan turistik aktiviteler; kültürel amaçla yapılan turistik aktiviteler; sportif amaçlı turizm aktiviteleri; dini amaçlı turizm aktiviteleri; iktisadi amaçlı turizm aktiviteleri; politik amaçlı turizm aktiviteleri; kongre amaçlı turizm; aile turizmi olarak sınıflandırılmıştır (Doğanay 2001).

Turizm endüstrisinin neden olduğu çevresel sorunlar bağlamında turizm etkinliğine katılan kişi sayısına bakılarak turizm bireysel, grup ve kitle turizmi olarak

sınıflandırılmıştır. Bireysel turizm, kişinin herhangi bir tura veya gruba katılmadan, nereye gideceğini kendisi planlayarak kendi başına veya ailesiyle birlikte seyahati planlaması ve yapması olarak tanımlanmıştır. Grup turizmi, birbirini tanıyan bireylerin bir araya gelerek tasarladığı veya bir grup veya seyahat acentesi tarafından bireyler bir araya getirilerek yapılan seyahat olarak tanımlanmıştır. Kitle turizmi ise bireysel ve grup turizmini de içeren çeşitli amaçlarla yapılan seyahatler bütünü olarak tanımlanmıştır (Erdoğan 2003).

1.3. Turizm ve Çevre İlişkisi

Atay ve Özaydın (1996)'a göre turizm olgusunun temelini çevre oluşturmaktadır. Çevre, doğal, kültürel ve görsel kaynakların bütünüdür. Doğal kaynaklar; deniz, akarsu, göl gibi su kaynaklarını, koruma statüsü taşıyan alanları, orman ve korulukları, doğa harikalarını ve ilginç doğal oluşumları ifade etmektedir. Bu kaynaklar turizm endüstrisi tarafından en çok kullanılan, tüketilen ve tahrip edilen kaynaklardır. Kültürel kaynaklar; geçmiş ve yaşayan uygarlıklara ait anıt yapıları, sivil mimari örneklerini, tarihi kent dokularını, arkeolojik alanları, yörenin geçmiş ve yaşayan kültürünü, folklorunu kapsamaktadır (Bulut 2006).

Doğaya ve doğal kaynaklara dayalı bir turizm ile doğanın korunması arasında kuramsal olarak üç farklı ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkiler Uyuşmazlık ve Çelişki (Conflict), Bir Arada Var Olma (Coexistence), Ortak Yaşama (Symbiosis) olarak adlandırılmaktadır (Pekcan 2002).

Çevre, turizm için zorunlu olan kaynağı oluşturur ve temel olarak insanın oluşumuna katkıda bulunmadığı, hazır bulduğu doğal çevre ve doğal çevre kaynaklarını kullanarak insanın oluşturduğu yapay çevre olmak üzere ikiye ayrılabilir. Turizmin etkileri her iki çevre için de olmaktadır (Erdoğan 2003).

Çevre, insan yaşamını koşullandıran doğal ve yapay öğeleri ifade etmektedir. İnsan toplu yaşama geçişle birlikte içinde yaşadığı çevreyi ve doğal kaynakları olabildiğince

fazla oranda kullanabilmenin yollarını aramıştır. Bunun sonucunda kendiliğinden var olan doğaya karşı, bu doğanın yeniden üretildiği ve insan emeğinin ürünü olan yeniden üretilmiş ikinci doğa oluşturmuştur (Tuna 2007).

Turizmle çevre arasına üç önemli unsur bulunmaktadır. Bunlar; Fiziksel çevrenin birçok unsuru turistler için çekim kaynağıdır. Turizm tesisleri ve alt yapısı, çevrenin bir yönünü teşkil eder. Turizmin gelişmesi ve bir alanın çevresel kullanımı çevresel etkiler yaratır. Turizm; çevre ve doğal kaynaklar tabanına dayalı olarak gelişen çok yönlü bir ekonomik faaliyettir. Turizm faaliyetlerinin büyük bir kısmı çevrenin sunduğu kaynakların kullanılması ya da sunulması şeklinde gerçekleşmektedir. Bu durum turizm faaliyetlerinin çevreyi değişik şekillerde etkilemesi anlamına gelmektedir. Bu etkiler doğal, tarihi ve arkeolojik çevrenin tahrip edilmesi şeklinde olumsuz olabildiği gibi, bu değerlerin korunmasına yönelik tedbirlerin alınması halinde olumlu etkilenme şeklinde de olabilmektedir. Bu karşılıklı etkileşim, turizm ve fiziksel çevre ilişkisini ortaya koymaktadır (Şen 2010).

Turizmin ülke ekonomisine sağladığı etkilerin düzeyi aynı zamanda turizm sektörünün gelişme düzeyini de göstermektedir. Turizm sektöründe yapılan her türlü harcama, ekonomide bir hareketlilik, canlılık oluşturmakta ve ülke ekonomilerini değişik şekillerde etkilemektedir. Ülkeler ekonomisinde oldukça önemli bir konuma sahip olan turizmin boyutları giderek daha da artmaktadır. Turizmin ekonomik önemi büyümeğe devam ederken sosyal ve çevresel etkileri de büyümektedir. Yapılan araştırmalar turizmin gelişmesinde çevre korumanın gerekliliğini göstermektedir (Külekçi 2012).

1.3.1. Turizmin çevre üzerindeki olumlu etkileri

Turizmin geliştirilmesi sayesinde ekonomik ve çevresel fayda olarak yollar, havaalanları, su temini, kanalizasyon ve iletişim imkanları gibi altyapı donanımları ve hizmetleri geliştirilir veya iyileştirilir. Çevresel kalitenin iyileştirilmesine yol açan bu olanak ve hizmetlerden yerel halk da faydalanmaktadır. Turizmin çevre üzerine olumlu etkileri aşağıdaki gibidir (Doğaner 2001; Yücel 2002; Erdoğan 2003):

- Doğal alanların korunması,
- Arkeolojik, tarihi ve mimari miras alanlarının korunması,
- Çevre kalitesinin geliştirilmesi,
- Çevrenin değerinin artırılması,
- Çevresel altyapının geliştirilmesi,
- Çevre duyarlılığının artırılması.

Turizm iyi planlandığında ve kontrol edildiğinde çeşitli şekillerde çevrenin devamı sağlanabilir ve iyileştirilebilir. Bu geliştirmeler:

- Turizm; deniz yaşamı, ulusal ve bölgesel parkların geliştirilmesi dahil önemli doğal alanların ve yaban hayatının korunmasına yardımcı olabilmektedir.
- Turizm, turistler için çekicilik taşıyan arkeolojik ve tarihi yerlerin korunmasına yardım edebilmektedir.
- Yerel halkın doğal çevreye fazla ilgi duymadığı ve korunması için fazla özen göstermediği yerlerde, turistlerin hem doğal hem de yapay çevreye gösterdikleri ilgi yerel halkın, kamu yönetiminin ve turizm işletmelerinin çevre bilincini arttırarak çevrenin önemine dikkatlerini çekebilir (Şen 2010).

1.3.2. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkileri

Green ve Hunter (1991)'e göre turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkileri şu şekilde özetlenmiştir:

- Bitki ve hayvan türlerindeki değişimlere, kirlilik, erozyon, doğal kaynaklar üzerine etkilidir,
- Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının tükenmesi veya azalması, yangın riskinin artması,
- Çevre yapaylaşır,
- İnşaat alanlarında büyüme ve yeni mimari tarzlar ortaya çıkar,
- Altyapıya fazla yüklenilmesi sonucu yeni altyapı gereksinimi ortaya çıkar,

- Turistik alanların turizme yönelik kullanımı sonucu yeniden düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkar,
- Yerleşim yerleri ve arazi kullanımlarında değişiklikler meydana gelir,
- Kentsel yapılanmadaki (yollar, kaldırımlar) değişiklikler meydana gelir,
- Turist toplulukları için geliştirilen kentsel alanlar ile yerel halk için geliştirilen kentsel alanlar arasında zıtlıkların ortaya çıkar,
- Kullanılmayan binaların yeniden kullanıma sunulması gerekliliği ortaya çıkar,
- Kültür varlıklarının ve kentsel sit alanlarının restorasyonu ve korunması gerekliliği ortaya çıkar.

Turizmin yol açtığı hızlı ve kitlesel gelişim, çevre kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Mevcut arazi kullanımının değişmesi ile bazı bölgelerde özellikle tarımsal nitelikli topraklar kaybedilmektedir. Bitki örtüsü ve tüm doğal çevrenin tahribi, doğal çevreye uyumsuz yapılar ile kıyı şeridinin estetik yönden çirkinleşmesi ve işlevini yitirmesi ile sonuçlanmaktadır. Mevcut altyapının kaldıramayacağı kanalizasyon ve çöp sorunu ve bu atıkların denize boşaltılmasıyla ortaya çıkan kirlilik, tarihi alanların ve sit alanlarının tahribi, sosyal yaşam, adetler ve alışkanlıklarda değişiklikler ve bozulmalar gibi pek çok etkiye neden olmaktadır (Şen 2010).

1.3.3. Taşıma kapasitesi

Kapasitesi sınırlı bir alanda ziyaretçi sayısının artması ya da alanın uygun olmayan kullanımlara maruz kalması durumunda, kullanım yoğunluğunu düşürmek, sınırlamak veya düzenlemek için girişin sınırlandırılması, hizmetlerin sınırlandırılması, çeşitli aktivitelerin zonlandırılması, aktivitelerin programlandırılması, alternatif alanların geliştirilmesi gibi yollara başvurulabileceği belirtilmiştir (Baud-Bovy and Lawson 1977).

Taşıma kapasitesi, bir alanın rekreasyonel faaliyetleri kaldırma gücünü kalıcı bir biyolojik ve fiziksel çöküşe uğratmadan ve rekreasyon olanaklarının kalitesini hissedilir

bir şekilde düşürmeden belirli bir zaman dilimi için sağlayabildiği kullanım miktarı olarak tanımlanmıştır (Kalem 2001).

1.3.4. Sürdürülebilir turizm kavramı

Gülez (1988)'e göre turistik gelişmeler, doğa koruma aleyhine olmamalıdır. Turizm ve doğa, uzlaşması gereken iki zıt olgudur. Doğa koruma olmadan, turizmin sürekliliğinin sağlanması mümkün olmadığından, bu iki zıt olgunun birbirini tamamlaması esasına dayanan yumuşak turizmin yaygınlaştırılması gereklidir.

Dünyanın pek çok yerinde nüfus, mevcut doğal ve kültürel kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanamayacak oranda artmaktadır. Günümüzde doğal, kültürel ve görsel kaynakların turizm ve rekreasyonel amaçlı olarak plansızca kullanımı sonucu bu kaynaklar tehlike altına girmiştir. Doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması, daha sonraki nesillere mümkün olduğunca korunarak aktarılması mutlaka gereklidir. Sürdürülebilirlik var olan bir şeyi var olduğu halini koruyarak, sonraki aşamalarda da bu hali ile kullanılmasına olanak verecek şekilde muhafaza etmek anlamı taşır. Turizmde sürdürülebilirlik, turizm için kullanılan kaynakların bu anlayışla değerlendirilmesidir (Mikaeili-Tabrizi 1996).

Nepal (2000)'e göre DTÖ sürdürülebilir turizmi, ev sahibi ülkenin yaşam kalitesini geliştiren, misafirler için yüksek kaliteli hizmet tecrübesi sağlayan ve alanların çevre kalitesini artıran bir turizm formu olarak tanımlamıştır. Sürdürülebilir turizm anlayışı, kullanılan kaynakları bütüncül bir yaklaşımla ele alarak, turizmde planlama ve yönetimi bir arada değerlendirir. Sürdürülebilir turizmin ideal özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir:

- Doğal ve kültürel mirası korumayı amaçlar,
- Turizm faaliyetleri sonucu çevreye ve insana olan olumsuz etkilerin azaltılmasını hedefler,
- Ziyaretçiler için tatilleri daha zevkli ve etkili yapmaya çalışır,

- Turizm alanının tahribinden kaçınılarak, endüstrinin sürdürülebilirliğini sağlamaya yardım eder,
- Pazarlama şirketleri ile çalışır, böylece sürdürülebilir turizm yönetiminde aracı olarak pazarlama da büyür,
- Turizmi kendi başına bir amaç olarak değil, bir araç olarak kabul eder.

Kalem (2001)'e göre, hem turistin hem de turizme ev sahipliği yapan yörenin bugünkü gereksinimlerini karşılarken geleceğe yönelik olanakları da korumayı ve geliştirmeyi göz önünde bulunduran bir turizm anlayışı olarak tanımlanan sürdürülebilir turizm, turistik etkinliklerin doğal ve kültürel çevre ile uyum içinde gerçekleştirilmesini ve yerel değerlerin turistik gelişimin kurbanı değil tam tersine faydalanan tarafı olmasını amaçlamaktadır. Böylece yaşamın temelini oluşturan biyolojik çeşitlilik, doğal ekolojik süreçler ve kültürel bütünlük korunurken, kaynakların, ekonomik, sayısal ve estetik gereksinimleri karşılayacak şekilde yönetilmesinin sağlanmış olacağı belirtilmiştir.

Erdoğan (2003)'a göre kaynakların daha uzun vadeli kullanımı anlayışına dayanan sürdürülebilir turizm, alternatif turizm, ekoturizm, sorumlu turizm, yeşil turizm, yumuşak turizm, özel ilgi turizmi ve doğa turizmi gibi içerikleri hemen hemen aynı olan fakat farklı zamanlarda farklı isimlerle adlandırılan turizm türlerini gündeme getirmiştir. Sürdürülebilir turizm düşüncesi 1970'lerde Akdeniz kıyılarında ve Avrupa Alp'lerinde benimsenmeye başlanmıştır. Fakat ana gündem olarak önem kazanması 1980'lerin sonunda olmuştur. Özellikle 1987'deki Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu toplantısı sonrası düzenlenen Brundland Raporuyla ön plana çıkmıştır. Bu rapora göre sürdürülebilirlik düşüncesinin dört temel ilkesi vardır:

- Tüm sektörleri içine alan bütüncül planlama,
- Ekolojik süreçleri korumanın önemi,
- İnsan mirasını ve biyolojik çeşitliliği koruma gereksinimi,
- Verimliliğin uzun zamanda ve gelecek kuşaklar için kaynakları tüketmeyecek biçimde ele alınması.

Sürdürülebilir turizmde doğal, kültürel ve görsel kaynakların korunarak kullanımı esas alınır. Bu kaynakları değerlendirirken kaynakların kullanımında ekonomik ve ekolojik olgular arasında mutlaka bir denge kurulmalıdır. Koruyarak kullanmak prensibi bu dengelerin kurulmasında önemli rol oynar (Erdoğan 2003).

1992 Rio Konferansı ile gündeme gelen "sürdürülebilir kalkınma" kavramı, tüm sektörlerin kendi iş kollarında "sürdürülebilirlik" faaliyetlerini şekillendirmeleri gereğinin altını çizmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın, çevresel değerler üzerinde bir olumsuz etkiye sebep olmadan, ekonomik kalkınmanın devam ettirilmesini özellikle vurguladığı göz önünde bulundurularak, sürdürülebilir turizm "sektörü besleyen doğal çevre ve insan kaynaklarını olumsuz yönde etkilemeden, turizm kapasitesini turizm ürünlerinin kalitesini artırmak" olarak tanımlanabilir (Uçkun ve Türkay 2004).

Sürdürülebilir bir turizm, insanın ve çevrenin birlikte varlığı ile olasıdır. Temel yaklaşım, insanın doğal çevre üzerindeki etkisini en aza indirmek değil, ancak doğal çevrenin insan üzerindeki etkisini en üst noktaya çıkarabilmektedir (Altan 1984).

Turizmde sürdürülebilirlik, turizm için kullanılan kaynakları, gelecek nesillerinde bu kaynakları var olduğu şekliyle kullanabilmesine olanak sağlayacak şekilde korumakla sağlanabilir. Sürdürülebilir turizmin çevresel prensipleri aşağıda yer almaktadır (Pepper 1999; Bulut 2006):

- Doğal yaşam, yerel kültür ve çevrenin estetik özelliklerine odaklanmak,
- Yerel anlamda ekonomik katkı sağlarken, çevrenin iyileştirilmesi ve korunmasına destek vermek,
- Turizmin, çevrenin doğal görünümüne uygun olarak geliştirilmesini sağlamak,
- Turizmin kontrollü gelişmesini sağlayarak, faydalarının topluma yayılmasını sağlamak.

1.4. Turizm ve Peyzaj Planlama

Kuntay (2004)'a göre turizmin çevrenin doğal ve kültürel değerlerine olan olumsuz etkisinin en az düzeye indirgenmesi gerekmektedir. Turizmin sürekliliği için doğal ve kültürel kaynakların korunması, geliştirilmesi gerekirken kültürel ve doğal değerlerin korunması ve geliştirilmesi için de peyzaj planlama kararlarının alınması önemlidir.

Peyzaj planlama sürecinde kuramsal dayanağın oluşturulması açısından üç ilkenin önemi vurgulanmıştır (Şahin vd 2005):

Peyzaj planlama, peyzaj ekolojisine dayalı bir planlama yaklaşımıdır. Peyzaj ekoloji bilimi yardımıyla, ele alınan peyzajı biçimlendiren temel doğal mekanizmalar belirlenebilmekte ve böylece o peyzajın sürekliliği açısından korunması gerekli alanlar saptanabilmektedir.

Koruma-kullanım kararlarının geliştirilmesinde, Christopher (1979) tarafından ifade edildiği biçimiyle, her mekana/peyzaja, sahip olduğu karakter, o mekanda süregelen olayların belirli deseniyle verilmelidir. Dolayısıyla o mekan, içerisinde doğal ya da kültürel anlamda öteden beri süregelen olayların sürekliliği sağlandığı ölçüde yaşayan bir mekan olmaktadır.

Peyzaj planı/Fiziksel plan öncesi planlama alanına ilişkin koruma-kullanım amaçlı stratejiler geliştirilmelidir. Günümüzde planlama eylemi, dar anlamda mekanda kullanımların alacakları konumların belirlenmesi çabasının çok ötesine geçmektedir. Hızla değişen koşullara uyum sağlayabilmek için planlama alanıyla ilgili öncelikle geleceğe ilişkin ayrıntılı bir perspektifin geliştirilmesi ve bu genel hedefi gerçekleştirmeye yönelik stratejilerin oluşturulması gereklidir.

1.5. Kentsel Peyzaj Planlama

Booth (1990)'a göre arazi formu, bitkisel materyal, yapılar, döşeme, yapısal öğeler ve su öğeleri peyzajın temel öğeleridir. Bu kapsamda peyzaj bir kültürel imaj olup belli şeyleri sembolize eden; temsil eden, yapılandıran, çevresel elemanlar bütünüdür ve birçok malzeme, yüzey, toprak, taş, vejetasyon gibi doğal kaynaklarla temsil edilmektedirler. Kentlerin peyzaj özellikleri de kent kimlikleri ile birlikte ülkelerin kültürel imaj ve görüntüleri olup kimlik, karakter ve dönemsel özellikleri korunarak geliştirilmelidirler (Erdoğan 2006).

Kaplan ve Küçükerbaş (2000)'a göre bu süreç içerisinde yer alan temel unsurlar alanın karakteri, kullanıcı gereksinimleri ve tasarım yaklaşımı olup, bunlar içerdikleri dinamizm ve çeşitlilik ile tasarımı yönlendirebilmektedirler. Peyzaj tasarımı, mekansal kökenli konular yanında davranış bilimleri ile sosyal konular ile de doğrudan bağlantılıdır. Bu durumda "kullanıcı gereksinimleri" merkezi bir konumda yer almaktadır (Erdem 2007).

Uslu ve Kiper (2005)'e göre turizmde kültürel farklılık ve yerel kimlik turist için çekicidir ve ürün olarak turiste sunulmaktadır. Bu doğrultuda turizm aktiviteleri ile bir turizm destinasyonun özgün doğal ve kültürel peyzaj öğelerini ve onu oluşturan kimliğini korunması o alanın sürdürülebilir turizmi geliştirebilmesi için en önemli adımıdır. Bu amaçla, turizm alanı olan kırsal bir yerleşim ya da bir kentin turizm potansiyelini koruması yöreye ait bitki dokusu, mimari özellikler, gibi özgün peyzaj değerlerine uygun yeni gelişimlerin sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda, yerel kültür ve yerel kimlik kavramlarının ön plana çıkarılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yörenin kimliğini ortaya çıkaran yerel kültürün entegrasyonu, kalkınma çabalarında önceliği almalıdır.

Tarih boyunca insanlar tek tek yapılarda olduğu kadar yarattıkları fiziksel çevrelerde de estetik nitelik aramışlar ve bu kaygı ile çevrelerini düzene sokma arayışında olmuşlardır. Doğal ve kültürel öğelerin bir araya gelmesi ile biçimlenen kentler onu

oluşturan parçalardan farklı nitelik taşıyan bütündür. Gerek tek yapıların gerekse yapı ve açık yeşil alanların bir araya gelerek oluşturdukları çevrenin yalnızca insanın biyolojik gereksinmelerini karşılayan işlevsellik değil, aynı zamanda psikolojik, entelektüel gereksinmelerini de karşılayan estetik nitelikler de taşıması gerekmektedir (Erdoğan 2006).

1.6. Rekreasyonun Tanımı ve Özellikleri

Altan (1984)'a göre rekreasyon; tekrar (re) ve yaratma (create) anlamına gelen iki Latince sözcükten türetilmiştir. Rekreasyon, kişinin fiziksel ve psikolojik olarak kendisini tekrar kazanabilmesini sağlayan serbest zaman değerlendirmesidir. Genellikle rekreasyon dinlenme, eğlenme, serbest zamanları değerlendirme, gezi gibi çeşitli aktiviteleri kapsayan geniş bir eylem olarak tanımlanabilir.

Edginton and Ford (1985)'a göre modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon, işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir.

Rekreasyon faaliyetlerinin tamamının en önemli unsuru, bu faaliyetlere katılanların bunları rekreasyon faaliyetleri olarak benimsemeleridir. Böylece bir yaklaşımın avantajları, hangi faaliyetlere ne zaman, nerede, ne kadar süre katılacağı sorularını açıklığa kavuşturmasıdır (Sağcan 1986).

Gülez (1987)'e göre rekreasyon insan yaşamına değer ve anlam kazandırır. Bu yönü ile rekreasyonun en önemli işlevleri kişi ve toplum sağlığını artırmak ve sosyal yaşamı düzenlemektir. Rekreasyon insanı zamanını planlı kullanmaya teşvik eder, çalışma performansını yükseltir, uluslararası ilişkileri geliştirir.

Karaküçük (1999)'e göre rekreasyon, insanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denilmektedir.

Gündüz (1998)'e göre kişilerin yenilenmesi, yıpranan ruh ve bedenlerinin eski sağlığına kavuşması için yürütülen çeşitli faaliyetler, rekreasyon başlığı altında değerlendirilmektedir. Rekreasyon; çoğu kez günlük yaşamın alışılmışlığından farklılık gösteren salt bir eğlence ya da bir çeşit uğraş olarak da düşünülmektedir. Rekreasyon konusunda yapılan bu genel tanımlamanın yanı sıra pek çok tanımlamayla karşılaşılmaktadır (Özel 2004).

Karaküçük (1999)'e göre insanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında, uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanında katıldığı faaliyetlerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur. Aktiviteler, insanların ayrı ayrı amaç ve istekleri doğrultusunda anlam kazanır. Bu özellik, rekreasyonun kesin bir tanımının yapılmasını zorlaştırır. Ancak, geniş bir perspektiften ve çeşitli yaklaşımlarla bazı tanımları yapılmıştır.

Koç ve Şahin (1999)'e göre rekreasyon, serbest zamanlarda yapılan, insanın kendi isteği ve iç itimi ile oluşan, onu fiziksel ve düşünsel yönden yenilemeyi amaçlayan, toplumsal, ekonomik, kültürel koşul ve olanaklara bağlantılı olarak sürdürülen etkinliklerin

tümüdür. İnsanlar doğadan uzaklaştıkça ve kentleştirdikleri kültürel mekanlarında yaşadıkça iç güdülerini onları dinlenmeye ve yenilenmeye yöneltmiştir.

Sertkaya (2001)'ya göre bireyin kendisini ifade edebilmesini, bilgi ve beceri sahibi olmasını, ruhsal ve bedensel açıdan doyum noktasına ulaşabilmesini sağlayan rekreasyonel eylemlerin gerçekleştirilebilmesi için her şeyden önce kişinin serbest zamana sahip olması gerektiği unutulmamalıdır. Serbest zamanı olan birey, rekreasyonel faaliyetlerin yukarıda belirtilen özelliklerine bağlı olarak, kendi hür iradesiyle, gönüllü olarak, toplumun gelenek ve göreneklerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olarak kendisine neşe ve mutluluk duygularını yaşatacak etkinliklerde bulunur. Bu etkinlikler amaçlı, planlı ve programlı olabileceği gibi, plansız ve programsız olarak da gerçekleşebilir. Önemli olan bireyin kendine göre bir amaç belirleyerek ciddi, bilinçli ve istekli bir biçimde çaba harcamasıdır.

1.7. Rekreasyon Türleri ve Sınıflandırılması

Yapılan bütün mevcut sınıflandırmalara göre planlama açısından önem taşıyan ve pratikte geniş ölçüde kullanılan rekreasyon tiplerini yapısal sınıflandırma (Mekanın yapısal özelliğine göre sınıflandırma), yersel sınıflandırma (Rekreasyon mekanının uzaklığına göre sınıflandırma), içeriksel sınıflandırma (Rekreasyon eylemlerinin gerektirdiği düşünsel veya bedensel hareketlilik durumuna göre aktif ve pasif olmak üzere birbirinin karşısı iki tip rekreasyon tanımlanmaktadır), zamansal sınıflandırma olmak üzere dört başlık altında toplamıştır (Pehlivanoğlu 1987).

Karaküçük (1999)'e göre rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun fonksiyonlarına veya çeşitli kriterlerine bağlı olarak şekillenmektedir. Kişi, hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise, buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. İnsanların her biri için ayrı amaçlar ve isteklerin bulunabileceği, buna paralel olarak da çok çeşitli rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse, kesin bir grupta veya çeşitlendirme yapmanın zorluğu da ortaya çıkacaktır.

1.8. Turizm ve Rekreatyonel Planlama İlişkisi

Gold (1980)'a göre rekreatyon planlamasının amacı; toplumun içinde yaşadığı fiziksel çevreyi fonksiyonel, estetik, güvenli, verimli ve heyecan verici bir hale getirerek geliştirmektir. Kamuya ait ve özel rekreatyon kaynak planlamalarında, kısa dönemli değişim kararlarını, uzun periyottaki değişim planlarını temel alarak belirlemek, bir toplumun sosyal, ekonomik ve fiziksel gelişimi için gerekli politik kararların almasında teknik bilgi desteğini sağlamaktır.

Topuzlu (1989)'a göre turizm ve rekreatyon arasındaki ilişkilerin ana kaynağını her ikisinin de serbest zamanda yapılması oluşturur. Her iki kavram içinde bütün kesimler tarafından kabul edilen tanımlar mevcut olmadığından, bu iki kavram arasındaki ilişkiler farklı şekilde ifade edilmektedir.

Koç (1991)'a göre turizm ve rekreatyonun doğuş amaçları aynı olduğu için benzer yönleri de çoktur. Turizm ve rekreatyon arasındaki benzer noktalar şu şekilde özetlenmiştir:

- Her iki olgu da iç itimi sonucu ortaya çıkarmaktadır,
- Her iki etkinlikte de zorlama yoktur, gönüllü olarak yapılmaktadır,
- Her iki kavram da fiziksel veya düşünsel bir hareketlilik içermektedir,
- Her iki etkinlik de serbest zamanda yapılmaktadır,
- Her iki etkinlik de, her yaştaki ve sosyal yapıdaki bireyler için söz konusudur,
- Her iki etkinlik de bireysel veya toplu olarak yapılabilmektedir,
- Turistlerin veya rekreatyonistlerin katıldığı aktiviteler dikkate alındığında her iki grubun da çoğu zaman aynı tip aktiviteye katıldığı görülmektedir,
- Her ikisi de büyük oranda değişen ekonomik durumlara, geleneklere, sosyo-politik konulara, eğitim ve hükümet politikalarına, tanıtım faaliyetlerine bağlı olarak gelişir ve değişmektedir,
- Çevreyi geliştirmek, ulusal mirası korumak ve restore etmek için harcanan çabalar, turizm ve rekreatyona katkı sağlamaktadır,

- Yerel rekreasyon için yüksek kaliteli kullanımlar, genelde turizme ilgiyi artırır, konaklama ve diğer hizmetler için talep oluşturmaktadır,
- Konu parkları, kayak tesisleri gibi egzotik serbest zaman değerlendirme alanları, rekreasyon katılımcılarını ve turistleri çekmektedir. Oteller ve diğer konaklama tesisleri, devamlılıklarını bu yerel kullanıcıların oluşturduğu gelir ile sağlamaktadır.

Bayer (1992)'e göre rekreasyon ve turizm, birbirini tamamlayan ve birlikte ele alınması gereken olgulardır. Rekreasyonel etkinliklerle ilgili bilimsel anlamda yapılan incelemeler son 50-60 yıldır ele alınmıştır. Rekreasyonel turizm planlama çalışmaları ise çok daha yenidir.

Albayrak (1993)'a göre insanın doğaya olan gereksinmesinin anlaşılmasıyla birlikte, özellikle gelişmiş ülkelerde çevreye özen gösteren yaklaşımlar sonucu yapılan planlamalarda turistik gelişmeler kontrol altına alınmaya başlamıştır. Eğitim düzeyinin yükselmesiyle bilinçlenen turistler, dinlenebilecekleri sessiz, düzenli, bozulmamış çevreleri tercih etmeye başlamışlardır. Klasik tatil anlayışı ile seçilen deniz, kum, güneş faktörleri yanında gittikleri ülke ya da bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarını görmek, insanları ve yaşam tarzlarını tanımak, kültür seviyesi yüksek turistler yaratmıştır. Bunun sonucuda doğal kaynaklara özenli, tarihi ve arkeolojik değerlere önem veren ve koruyan, yöre insanının gelenek ve göreneklerine saygılı, doğa ile uyumlu sosyal tesisleriyle, ekoturizm veya yumuşak turizm denilen turizm türleri oluşmuştur.

Atay ve Özaydın (1996)'a göre görsel kaynaklar, doğal ve kültürel kaynakların ayrı ayrı ya da bir arada sundukları görsel çekiciliği olan manzara kaynaklarıdır. Günümüzde turizm, ülkelerin ekonomik kalkınmalarında birinci etken olarak gördükleri, geleceğe aktarılan en önemli yatırım kaynağı olma özelliği taşıyan ve önemi her geçen gün artan, kaynakları iyi değerlendirildiği takdirde süresiz kazanç ve katkı sağlayabilecek bir sektör konumundadır. Turizm ve rekreasyon aktiviteleri bölgesel ekonomilerde önemli etkilere sahiptir.

Özkan (2002)'a göre turizm ve rekreasyon genel olarak insanların yaşam kalitesini artırmaktadır. Kırsal alanların bu amaçla planlanması doğal kaynakların yeterli ve etkin kullanımını sağlamak açısından doğru karar verilmesi için önem taşımaktadır. Çağımız insanı yaşamını koşulları her geçen gün biraz daha bozulan kentsel endüstriyel ekosistemlerde sürdürmeye başlamıştır. Çoğalan nüfus nedeniyle büyüyen kentler önemli çevre sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu değişimler günümüz insanının rekreasyon gereksinmesini büyük ölçüde artırmıştır. Bu nedenle insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen çevreden kısa sürelerle de olsa uzaklaşarak özellikle doğal ya da doğala yakın peyzajlara (kırsal alanlar) yönelmeye başlamıştır.

1.9. Rekreasyonel Turizm Potansiyeli

Albayrak (1993)'a göre dünyada rekreasyonel turizmin yönü; gelişmiş ülkelerden, gelişmekte olan ülkelere, Amerika'dan Avrupa'ya, kuzey batı Avrupa'dan Akdeniz'e, sanayi bölgelerinden deniz kıyılarına doğru olduğunu belirtmiştir.

Liu (2006)'a göre genel olarak bu yön kentlerden kırsala, doğal ya da kültürünü korumuş mekanlara doğru değişmektedir. Rekreasyonel turizm hareketleri insanlar için dinlenme, yeniden canlılık kazanma anlamı taşıırken, rekreasyonel turizm potansiyeli olan alanlar için de ekonomik yönden canlılık kazanma anlamına gelir. Turizm ve rekreasyon konusunda oluşturulacak yeni politikalarla kırsal mekanlarda ekonomiyi yeniden canlandırmak mümkündür. Turizm kırsal ekonominin enerji kazanmasına yardımcı olur ve lokal olarak maddi kaynak sağlar.

Sonuç olarak “Doğankent (Giresun) İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreasyonel Potansiyelinin Peyzaj Planlama İlkeleri Doğrultusunda Belirlenmesi” konulu tez çalışmasının anlaşılabilirliğini artırmak için bazı kavramların tanımları yapılmıştır. Bu tanımlamalar sonucunda turizmin tanımı ve özellikleri, turizm türleri ve sınıflandırması, turizm ve çevre ilişkisi, turizm ve peyzaj planlama ilişkisi, kentsel peyzaj planlama, rekreasyonun tanımı ve özellikleri, rekreasyon türleri ve sınıflandırılması, turizm ve rekreasyonel planlama ilişkisi, rekreasyonel turizm

potansiyeli gibi kavramların daha iyi anlaşılabilmesi sağlanmıştır. Bir sonraki bölümde yukardaki tanımlamalara ve rekreasyonel peyzaj/turizm kullanımının belirlenmesine yönelik olarak dünyada ve ülkemizde yapılan çalışmalar incelenerek kaynak özetlerine yer verilecektir.

2. KAYNAK ÖZETİ

Çalışmanın bu bölümünde “Doğankent (Giresun) İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreatif Potansiyelinin Peyzaj Planlama İlkeleri Doğrultusunda Belirlenmesi” konulu bu çalışmaya kaynak teşkil etmesi ve konuyla ilgili genel bilgilendirme yapması açısından doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili birçok yerli ve yabancı literatür taranmıştır. Araştırmalar sonucunda, konuya ilişkin birçok incelemenin ve değerlendirmenin yapıldığının görülmüş ve bu çalışmanın doğrultusunda verilmiştir.

Bulut (2000), Tercan Baraj Gölü ve çevresinin doğal ve kültürel kaynak değerlerini ortaya koyarak, çalışma alanının rekreatif alan kullanım potansiyelini belirlemiştir.

Türk ve Kırzioğlu (2000), Göller Bölgesi’nin turistik gelişime açık bir bölge olma özelliği ve potansiyeli taşıdığını belirtmişlerdir. Göller Bölgesi örneğini ele alarak bölgesel turizm gelişimi açısından doğal, tarihsel ve arkeolojik alanların önemi üzerinde durmuşlardır.

Yılmaz ve Gülez (2000), Bartın-İnkumu kıyı yerleşiminin rekreasyon ve turizm potansiyelini inceleyerek çevreye duyarlı sürdürülebilir turizm planlamalarının yapılabilmesi için daha akılcı ve ekonomik yatırımların geliştirilmesi gerektiğini belirtmiş ve çözüm önerileri getirmişlerdir.

Dokumacı (2001), Aksaray İli Güzeyurt İlçesi’nin doğal ve kültürel özellikleri analiz ederek bölgedeki turizm ve rekreasyon potansiyelini ortaya koyacak bir yöntem geliştirmiş ve çalışma alanına uygulamıştır. Belirlenen potansiyel doğrultusunda alanın doğal ve kültürel özelliklerinin korunduğu ve kullanıldığı ortaya çıkartılmış, bölge ve ülke turizmine katkıda sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

Kalem (2001), Kastamonu İli kıyı bölgesi ve yakın çevresinde doğal ve kültürel değerlerin korunabilmesinde turizm potansiyelinin belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada bölgesel düzeydeki planlama kararlarında, turizm alan ve merkezlerinin ilan edilmesinde ve benzeri planlama süreçlerinde, alanın turistik kullanım değerinin yanı sıra doğal ve kültürel değerlerinin korunmasında, bölgenin veya alanın kullanılabilir turizm potansiyelinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir yöntem geliştirmiş ve böylece ulusal turizm politikalarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda şekillenmesine katkıda bulunmuştur.

Keleş (2001), Antiocheia Antik Kenti'nin yer aldığı Isparta-Yalvaç İlçesi ve yakın çevresinin, doğal ve kültürel özelliklerini incelemiş, kentin bu süreç içinde de önemini koruyabilmesi için yapılması gereken çalışmaları belirleyerek gerek peyzaj mimarlığı gerekse turizm potansiyeli konusunda öneriler geliştirmiştir.

Sarı (2001), Amasra İlçesi'nin doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilir turizm bağlamında irdelenmesi adlı araştırmasında, ilçenin sürdürülebilir turizm gelişimini destekleyen veya engelleyen doğal ve kültürel değerleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri incelemiştir.

Sertkaya (2001), Bartın İli'nin turizm ve rekreasyon potansiyelinin saptanması ve değerlendirilmesi üzerine yaptığı araştırmasında, bölgedeki turizm ve rekreasyon potansiyeli ortaya koyacak bir yöntem geliştirmiş ve çalışma alanına uygulamıştır. Belirlenen potansiyel doğrultusunda, gerek alanın doğal ve kültürel özelliklerinin koruyan ve kullanan, gerekse bölge ve ülke turizmine katkıda bulunan önerileri ortaya koymuştur.

Kaplan (2002), Hatay İli Antakya Merkez İlçesi'ne bağlı Harbiye Beldesi ve yakın çevresinde rekreasyonel plan kararlarını belirlemek amacı ile araştırma alanının turizm potansiyelini koruma kullanma prensibi açısından değerlendirmiştir.

Akten (2003), Isparta İli'nde bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerini ve kent içi rekreasyonel alanlardan yararlanacak insanların talep ve eğilimlerini belirlemiştir.

Kelkit ve Özel (2003), turizm sektörünün birinci derecede doğal, kültürel ve tarihsel kaynaklara bağlı olarak varlığını sürdüren bir sektör olduğunu, turizmden beklenen ne olursa olsun, önemli olan bu beklentilerin kaynağını oluşturan doğal ve kültürel değerlerin sürekliliğinin korunması gerekliliğini savunmuşlardır.

Kılıç vd (2003), Antakya'da ağaçlandırma-rekreasyon, kentsel yerleşim ve işlemeli tarım gibi üç arazi kullanım şekli açısından kullanım potansiyeli ve uygunluğunu değerlendirmiştir.

Topay (2003), Bartın-Uluyayla peyzaj özelliklerinin rekreasyon-turizm kullanımları açısından değiştirilmesi adlı araştırmasında, doğal özellikleri korunmuş ya da büyük oranda korunmuş kırsal alanlarda gerçekleştirilebilecek rekreasyon-turizm etkinlikleri için en uygun alanların saptanabilmesi amaçlayan bir yöntem ortaya koymuş olup bu yöntemi çalışma alanına uygulamıştır.

Korkmaz ve Karadeniz (2004), Nallıhan–Hoşbebe Orman İçi Dinlenme Alanı'nın doğal ve kültürel kaynaklarının rekreasyon değerini tespit etmiş ve rekreasyon kaynaklarının geliştirilmesi için öneriler sunmuştur.

Şahin vd (2005), Akdağ Tabiat Parkı'nın koruma ve rekreasyon amaçlı peyzaj planlaması kapsamında incelemesini yapmışlardır. Alanda görsel peyzaj değerlerine ilişkin değerlerin belirlenebilmesi için panoramik fotoğraflar çekilerek, potansiyel kullanıcı ve uzman gruplara anketler uygulamışlardır. Çalışma sonucunda Akdağ Tabiat Parkı'nın güney ve güneydoğu bölgelerinin diğer alanlara oranla daha fazla tercih edildiğini belirlemişlerdir.

Yalçınalp (2005), Trabzon'da bazı turizm merkezleri ölçeğinde, yayla turizminin ekoturizm kapsamında incelenmesine yönelik yaptığı çalışmada, halen geleneksel

yaylacılık faaliyetlerinin devam ettirildiği beş yaylayı çalışma alanı olarak seçmiştir. Bu alanlara Haziran-Ekim ayları arasında yaptığı arazi çalışmasında, ilginç özelliklere sahip bitki türleri tespit etmiştir. Yayla turizmi faaliyetlerinin sürdürülebilir bir biçimde gerçekleştirilebilmesi ve doğal-kültürel özelliklerinin korunabilmesi için alanda bulunan ziyaretçilere ve yerel halka anket uygulamıştır.

Demir ve Çevirgen (2006), turizm ve çevre yönetimi sürdürülebilir gelişme yaklaşımı adlı çalışmalarında, turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ağırlıklı olarak doğal alanlarda gerçekleştirildiği gerçeğinden yola çıkarak, turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin kontrollü bir şekilde yapılmadığı takdirde bu alanların özelliklerini yitirerek yok olacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Liu (2006), Malezya’da kırsal ortamın turizm açısından taşıma kapasitesini ele alarak, kırsal turizmde gelişimi destekleyici planlama yaklaşımını incelemiştir.

Polat ve Önder (2006), Konya İli, Karapınar İlçe’si ve yakın çevresinde yaptığı çalışmada alanın el değmemiş doğal özellikleri ve kültürel yapısı ile ekoturizm için önemli bir potansiyel sergilediğini belirlemiştir. Mevcut potansiyelin, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeyecek ve ekonomik faydalar üretebilecek bir ekoturizm planlaması ile turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır. Sonuç olarak İlçe ve yakın çevresinde gerçekleştirilmesi uygun ekoturizm etkinliklerine yönelik uygun alan tespitleri yapılmış ve uygulama önerileri getirilmiştir.

Özer vd (2008), İspir ilçesinin ekoturizm potansiyeli yönünden değerlendirilmesine yönelik araştırmalarında, İspir ilçesinin sahip olduğu doğal ve kültürel varlıklarıyla, ülke ve bölge ekonomisine katkı sağlayacak durumda olmasına rağmen, altyapı ve tanıtım yetersizliği nedeniyle hak ettiği yere ulaşamadığını belirlemişlerdir. Ayrıca İspir ilçesinin asıl turizm potansiyelini ekoturizmin oluşturduğunu, bu sebeple turizm çalışmaları yapılırken doğal yapının bozulmadan korunması gerekliliğini vurgulamışlardır.

Zhao and Jia (2008), Lugu Gölü bölgesinin sürdürülebilir gelişimi üzerine bir araştırma yapmıştır. Çalışmada sosyal ve çevresel problemlerin analiz yöntemi kullanılarak, sürdürülebilir gelişmenin farkında olma gayesi savunulmaktadır. Bu amaçla bölge ekosistemine faydalı doğal ekosistem yönetimini oluşturan ve toplumun makro kontrolünü sağlayan iki aşamalı yönetim modeli geliştirilmiş ve Lugu Gölü bölgesinin sürdürülebilir gelişimine yönelik stratejik önerilerde bulunulmuştur.

Kulözü (2009), St. Paul Yolu (Perge-Antalya/Yalvaç Pisidia Antiocheia) ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyon kullanımına yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma yapmıştır. Çalışmasında St Paul yolu ve yakın çevresinde yer alan doğal ve kültürel kaynaklar belirlenmiştir. Sonuç olarak da Avrupa Kültür Rotaları listesine girmek için gerekli özelliklere sahip olan St Paul yolunun programa katılması için ihtiyaç duyulan hazırlıkların yapılması önerilmiştir.

Sezen ve Yılmaz (2010), Kuzey ile Doğu arasındaki rekreasyonel turizm açısından gizemli bir köprü olan Soğanlı Dağı'na yönelik araştırmalarında, Bayburt-Trabzon illerini birbirine bağlayan alternatif bir karayolunun da üzerinden geçtiği Soğanlı Dağı'nı doğal ve kültürel kaynakları yönünden incelemiş mevcut ve öneri turizm-rekreasyon değerleri bakımından araştırmışlardır. Alan incelendiğinde dağ turizmi, yayla turizmi, çim kayağı, botanik turizmi, treking, atlı doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, kamp turizmi, yamaç paraşütü, foto safari, jeep-safari, olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği için uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca rekreasyonel turizm açısından Kop Dağı'nın peyzaj potansiyelinin belirlenmesine yönelik yaptıkları çalışmada, Kop Dağı'nın rekreasyonel peyzaj potansiyelini incelemişlerdir. Doğal- kültürel kaynakları bakımından kış turizmine, yayla turizmine, tarihsel alan turizmine, botanik turizmine imkan sağlayacak bir potansiyele sahip olduğunu saptamışlardır.

Sezen vd (2011), Bayburt ilini ekoturizm potansiyeli yönünden inceleme amaçlı yaptıkları çalışmalarında, il sınırları içinde ekoturizm için olanak sağlayacak doğal ve kültürel kaynakların bulunduğunu, özellikle Kop Dağı, Çoruh Nehri ve Soğanlı Dağı'nın önemli bir potansiyel olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu alanlarda yayla turizmi,

flora turizmi, kamp ve karavan turizmi, turizm amaçlı sportif faaliyetler (treking, dağ bisikleti, dağcılık, atlı doğa yürüyüşü), ku  gözlemciliği, fotosafari gibi doğa temelli turizm aktivitelerinin gerçekleştirilebileceğini belirtmişlerdir.

Sonuc olarak araştırma kapsamında yapılan kaynaklar incelenmiştir. Bu kaynaklarda kullanılan yöntemlerin incelenmesi bu çalışma için uygun yöntemin belirlenmesinde yönlendirici olmuştur. Bir sonraki bölümde tez çalışması için kullanılacak materyal ve yönteme yer verilecektir.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde çalışmada kullanılacak materyaller ve yöntem sunulmuştur.

3.1. Materyal

Doğankent (Giresun) İlçesi ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyonel potansiyelinin peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda belirlenmesini amaçlayan bu araştırmanın ana materyalini, Doğankent (Giresun) İlçesi ve yakın çevresi oluşturmaktadır. Çalışma alanı Doğu Karadeniz Bölgesi'nin Güney'inde yer almakta olup Doğankent (Giresun) ve Kürtün (Gümüşhane) İlçelerinden topraklar bulundurmaktadır. Ayrıca çalışmaya Kürtün (Gümüşhane) İlçesinin sınırlarında yer almasına rağmen yaylalara ulaşımında yol güzergahı olarak kullanılması sebebi ile Örumcek Ormanları Tabiat Parkı ve çevresi de dahil edilmiştir.

Doğankent (Giresun) İlçesi ve yakın çevresi değerlendirilmeye açık bir yerleşim alanı olmasına karşın konu ile ilgili kapsamlı bir araştırmanın yapılmadığının belirlenmesi alanın seçiminde etkili bir faktör olmuştur. Gümüşhane, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan, Türkiye'nin bir ilidir. Doğuda Bayburt, batıda Giresun, kuzeyde Trabzon ve güneyde Erzincan ile komşudur. Giresun, Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz bölümünde, kuzeyinde Karadeniz sahili ile güneyinde Kuzey Anadolu dağlarının ikinci sırası arasında yer almaktadır. Batısında Ordu, güneybatısında Sivas, güneydoğusunda Erzincan, doğusunda Gümüşhane ve kuzeydoğusunda Trabzon vardır.

Doğankent (Giresun) ilçesi $40^{\circ}46'K38^{\circ}55'D$, Kürtün (Gümüşhane) ilçesi ise, $40^{\circ}40'K39^{\circ}4'D$ konumlanmıştır. Doğankent ilçesinin toplam yüzölçümü yaklaşık 123 km^2 ($47,5 \text{ mi}^2$) olup ilçe merkezinin rakımı 190 m dir. Kürtün ilçesinin toplam yüzölçümü ise 732 km^2 ($282,6 \text{ mi}^2$) olup ilçe merkezinin rakımı 910 m dir (Anonim 2013a). Şekil 3.1'de ilçenin genel görünümü verilmiştir.

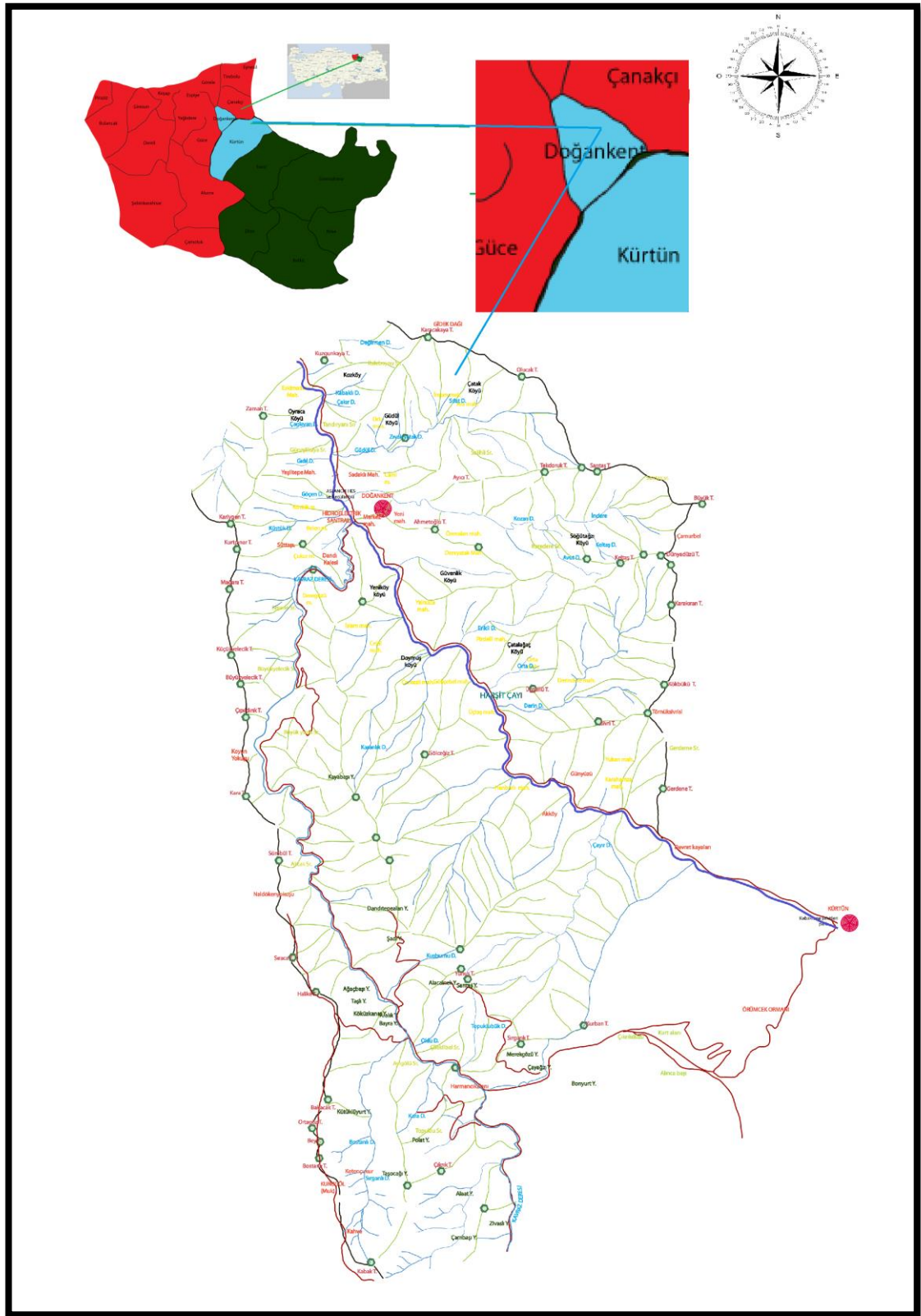

Şekil 3.1. Doğankent İlçesi genel görünüm

Doğankent ilçesi, kuzey ve batıdan Tirebolu, doğudan Görele, güneyden Kürtün ile çevrilidir. Kürtün ilçesi ise, kuzeyden Doğankent, batı ve kuzeybatıdan Tirebolu, Güney ve Güneydoğudan Özkürtün, doğudan Çanakçı ilçeleri ile çevrilidir.

Doğankent ilçesi Giresun il merkezine 77 km; Kürtün ilçesi ise Gümüşhane il merkezine 63 km; Doğankent ilçesi ile kürtün ilçesi arası 25 km uzaklıktadır. Doğankent, Tirebolu İlçesinden sahile 30 km uzaklıkta, Gümüşhane sınırında yer alan Giresun ilinin bir ilçesidir. İlçeden Harşit Çayı geçmektedir. Harşit Çayı üzerinde kurulmuş Doğankent HES, Aslancık HES ve regülatörü; Kavraz Deresi üzerinde kurulmuş olan Yaşmaklı Barajı da çalışma alanı içerisinde bulunmaktadır.

1968 yılında Belediye, 1990 yılında da ilçe statüsüne kavuşmuştur. Harşit Vadisi üzerinde bulunan ilçenin köy yerleşim yerleri genellikle eğimlidir. Yağış miktarı Giresun il geneline göre biraz daha fazladır. Doğankent ilçe merkezi dağlarla çevrilidir (Anonim 2011a). Çalışma alanına ait konum haritası Şekil 3.2’de verilmiştir.

Şekil 3.2. Araştırma alanının konumu

Doğankent (Giresun) İlçesi ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özellikleri araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışma alanında materyal olarak Giresun ve Gümüşhane İline ait çeşitli kurum ve kuruluşlardan temin edilmiş harita (raster ve sayısal), rapor, çeşitli bilgi ve dökümanlar ile ayrıca alanda uygulanan anketler kullanılmıştır. Bu materyaller;

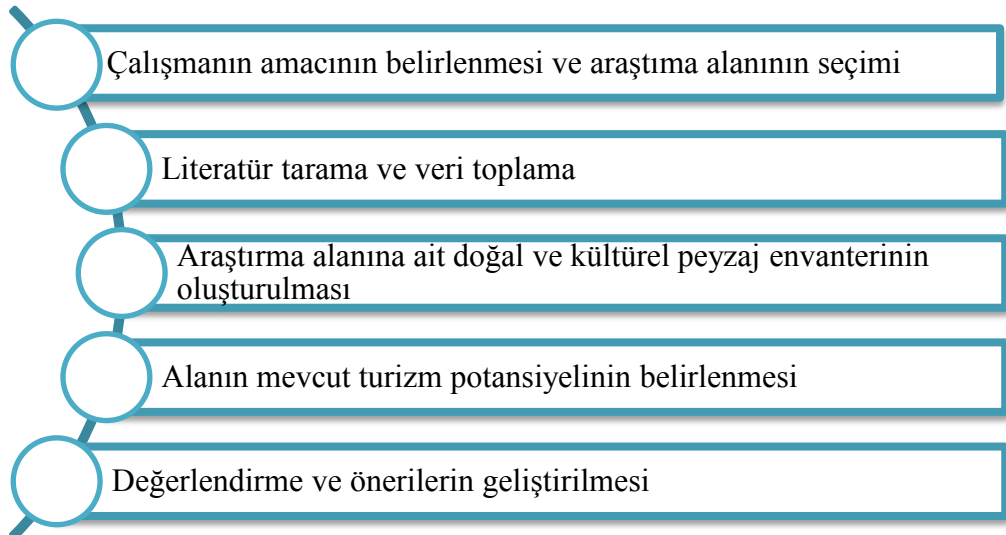
- Doğankent İlçesi ve yakın çevresi haritası; araştırma alanının topoğrafik yapı, hidrolojik yapı, kanyonlar, yayla yerleşimleri, ulaşım ve tarihi alanları durumu hakkında sayısal veriler elde etmek amacıyla 6 paftadan oluşan Milli Savunma Bakanlığı, Harita Genel Komutanlığı 1/25.000 ölçekli haritaları, haritaları oluşturmak amacıyla ArcGIS 10.1 yazılımı ve uzantıları, AutoCAD, Adobe Illustration, ArchiCAD ve Adobe Office Kolaj programı,
- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün 1990- 2012 yılları arasındaki iklim verileri,
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Doğankent ve Kürtün ilçeleri nüfus ve demografik yapı verileri,
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan temin edilen Doğankent ve Kürtün ilçelerine ait kültür envanterleri, rapor ve dökümanlar.

Doğankent ve Kürtün İlçelerinde yaşayan yerel halkın ve ziyaretçilerin turizme bakış açılarını belirlemek ve alanın turizm bakımından mevcut potansiyelini belirlemek amacı ile hazırlanan anket formları kullanılmıştır.

3.2. Yöntem

Çalışmanın yöntemi Doğankent İlçesi ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyonel potansiyelinin belirlenmesi ve peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu araştırma kapsamında öncelikle, çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj envanteri ortaya konularak veri tabanı oluşturulmuştur. Daha sonra çalışma alanının mevcut turizm potansiyelinin ortaya konması amacıyla, bölgede turizm alanlarının dağılımı, turizm olanakları, turizm altyapısı ve bölgenin sorunları irdelenmiştir. Çalışma alanının sorunlarını ve potansiyel kullanımları belirlemek amacı ile alanda anket çalışması yapılmıştır. Bu anket sonuçlarına ek olarak Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın 2010 yılında yaptığı "Turizm Çalıştayı" esnasında ele alınan konular ve sonucunda yayımlanan rapor; Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu; Giresun ve Gümüşhane 2011 Yılı İl Çevre Durum Raporu; Gümüşhane ve Giresun İlleri Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023 ve alanın turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik uygulanan Frekans, Yüzde ve Ki-kare analiz sonuçları kullanılarak alanın doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin durumu belirlenmiş ve değerlendirme ile öneriler bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada izlenen yöntem beş aşama içermektedir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1.Yöntem akış şeması

3.2.1. Çalışmanın amacının belirlenmesi ve araştırma alanının seçimi

Çalışmanın ana fikrini 2010 yılında Trabzon İlinde yapılan "Turizm Çalıştayı" oluşturmuştur. Çalıştay esnasında ülkemizin turizm ile ilgili sorunlarından bahsedilmiş olup Doğu Karadeniz bölgesinin ekonomisini geliştirmek için turizm potansiyelini kullanılmasının bölgeye sağlayabileceği fırsatlar üzerinde durulmuştur. Çalışma sonucunda bölgenin turizm potansiyelinin kullanılmasının hem bölge hem de ülke ekonomisine ciddi katkı sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın ilk aşamasını araştırma alanının seçimi ve çalışmanın amacının belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu alanın seçilmesinde, çalışma alanına yönelik daha önce kapsamlı herhangi bir araştırmanın yapılmamış olması, alanın kültürel ve tarihsel birikiminin yanı sıra, doğal kaynak değerleri açısından da oldukça zengin olması etkili bir rol oynamıştır.

3.2.2. Literatür tarama ve veri toplama

İkinci aşamada araştırmanın temelini oluşturan kavramlar konusunda literatür taraması yapılmış olup kaynak özetleri oluşturulmuştur. Giriş kısmında turizmin tanımı ve özellikleri, turizm türleri ve sınıflandırması, turizm ve çevre ilişkisi, turizm ve peyzaj planlama, kentsel peyzaj planlama, rekreasyonun tanımı ve özellikleri, rekreasyon türleri ve sınıflandırılması, rekreasyon ve turizm ilişkisi, rekreasyonel turizm potansiyeli bu bölümde incelenmiştir.

3.2.3. Araştırma alanına ait doğal ve kültürel peyzaj envanterinin oluşturulması

Araştırma alanına 2011-2013 yıllarında yaklaşık 20 kez ziyaret edilerek, alana ilişkin fotoğraf çekimleri ve anketler yapılmış, kaynaklar toplanmıştır. Buna ek olarak yöre halkı ve ziyaretçilerle görüşülmüş, 54 dışarıdan gelen ziyaretçi, 96 yerel halk olmak üzere toplam 150 kişiye anket uygulanmıştır. Örneklem büyüklüğünü belirlemekte kullanılan formül ve örneklem büyüklüğü hesaplanması aşağıda verilmiştir (Newbold 1995; Miran 2002; Uzundumlu vd 2011):

$$n = \frac{Np(1-p)}{(N-1)\sigma_{\hat{p}}^2 + p(1-p)}$$

n: Örnek hacmini

N: Hane Sayısı (6809 nüfus- 2012 yılı toplam nüfus verisi)

p: Bir olayın olma ihtimali (tüketicilerin bir özelliği)(0,93 alınmıştır)

$\sigma_{\hat{p}}^2$: Varyansı vermektedir. $(0,000651)=(0,05)^2/(1,96)^2$

%95 güven aralığında ve %5 hata ile örnek hacmi 99 hane halkı bulunmuştur. Ama çalışmada bazı anketlerde eksiklik olabileceği nedeniyle çalışmada 100 anket yapılmıştır ve bunlardan 96 tanesi eksiksiz olduğu görülmüştür. Dışarıdan gelen ziyaretçilerle ilgili bir veriye ulaşamadığı için nüfusun yarısı alınarak hesaplama yapılmış ve bu hesap sonucunda 49 kişi bulunmuştur.

Ancak çalışmada bazı anketlerde eksiklik olabileceği nedeni ile 55 kişiye tane ziyaretçi ile anket yapılmış ve bunların 54 tanesi eksik olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamında uygulanan 155 anketten 150 sinden veriler elde edilmiştir.

Daha sonra çeşitli mesleklerden kamu çalışanlarıyla görüşmeler yapılmış, kurumlardan elde edilen haritalar dijital ortama aktararak çıkarılmış, coğrafi bilgi sistemleri ile koordinatlandırılarak sayısal veri tabanı haline dönüştürülmüş, buradan elde edilen veriler dijital ortamda hazırlanarak haritalar elde edilmiştir.

Son olarak gözlem aşamasında araştırma alanında etüd-analiz çalışmaları yapılmıştır. Toplanan bilgiler değerlendirilerek alanın sosyal, kültürel ve fiziksel değerlendirmeleri yapılmıştır.

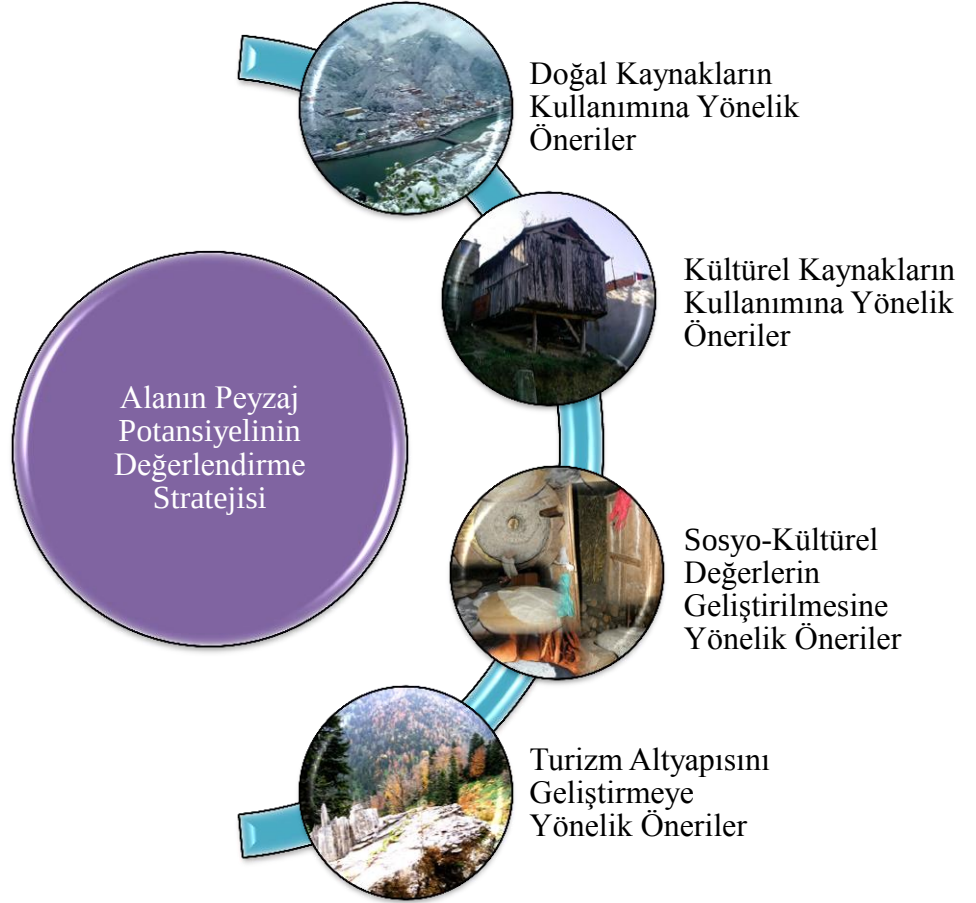
3.2.4. Alanın mevcut turizm potansiyelinin belirlenmesi

Bu kapsamda araştırma alanının turizm potansiyelinin belirlenmesinde, bölgede turizm alanlarının dağılışı, turizm olanakları, turizm altyapısı ve alanın sorunları ortaya konmuş ve değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmada, katılımcılara alanın turizm amaçlı kullanımı hakkında sorular sorularak, yörenin turizm potansiyeli, halkın turizme ilgisi, turizmin yörede gelişiminden halkın beklentisi ne olacağı gibi pek çok soruya cevap aranmıştır (**EK 1**).Yapılan anketlerin istatistiksel analizinde üç farklı analiz tekniği (Frekans, Yüzde, Ki-kare) kullanılmış bu analizler bilgisayarda SPSS for Windows 18.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır.

3.2.5. Değerlendirme ve önerilerin geliştirilmesi

Bu kapsamda araştırma alanının peyzaj potansiyelinin değerlendirme stratejisi oluşturulmuştur. Peyzaj potansiyelini oluşturan özelliklerden faydalanılarak hazırlanan bu strateji ile alanın tespit edilmiş kaynak değerlerine yönelik değerlendirme ve önerilere yer verilmiştir. Bu öneriler sırası ile doğal kaynakların kullanımına yönelik öneriler, kültürel kaynakların kullanımına yönelik öneriler, sosyo-kültürel değerlerin geliştirilmesine yönelik öneriler ve turizm altyapısını geliştirmeye yönelik önerilerdir (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2. Öneriler şeması

Sonuç olarak “Doğankent (Giresun) İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreatif Potansiyelinin Peyzaj Planlama İlkeleri Doğrultusunda Belirlenmesi” konulu tez çalışması ile ilgili yapılan tüm araştırmalar sayesinde çalışmada kullanılacak en uygun materyaller ve yöntem belirlenmiştir.

4. ARAŞTIRMA ve BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak Doğankent ve yakın çevresinin peyzaj özellikleri sunulmuştur. Bu kapsamda alanın doğal ve kültürel peyzaj değerleri ortaya konulmuştur. Sonrasında Doğankent ve yakın çevresinin turizm potansiyelini ortaya çıkarmak için yapılan alan çalışması sonucunda elde edilen fotoğraflar ışığında turizm potansiyeli ortaya konulmuştur. Daha sonra Doğankent ve yakın çevresinin turizme yönelik sorunları ifade edilerek alanın turizm potansiyeline yönelik kullanıcı algısını tespit etmek amacı ile yapılan anket sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Alanının Peyzaj Özellikleri

Kentlerin ve kırsal alanların kimliğini belirleyen etmenler; doğal ve kültürel peyzaj öğelerinden oluşmaktadır. Çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ilişkin (tarım ürünleri, flora, fauna, ticaret, yerleşim, hidroloji, jeoloji, jeomorfoloji, topoğrafya, iklim vb konularda) görüşlere bu bölümde yer verilmektedir.

4.1.1. Doğal peyzaj özellikleri

Bu bölümde araştırma alanının topografik yapısı, jeolojik yapısı, hidrolojik yapısı, iklim özellikleri, doğal bitki örtüsü ve yaban hayatı gibi doğal peyzaj özelliklerine yer verilmiştir.

4.1.1.a. Topografik yapı

Giresun İli arazinin çevresel özellikleri, potansiyel verim, arazi uygunluğu, toprak yapısı ve arazi örtüsüne göre 2 agro–ekolojik bölgeye ayrılmıştır. I. Alt bölge (İlin kuzey kesimi) Giresun Dağları’nın Kuzey yamaçlarından doğan ve denize dökülen akarsularla büyük ölçüde parçalanmıştır. Arazinin ortalama eğilimi %40’a yaklaşır. II. Alt bölge (Güney Kesimi) daha az parçalanmıştır. Ortalama yükseklik 1000–1500 metre

olup, arazi Kelkit vadisine dönüktür. Doğankent I. Alt Bölge'de yer almaktadır (Anonim 2013c). Çalışma alanının topoğrafyası ile ilgili genel görünüm Şekil 4.1'de verilmiştir.

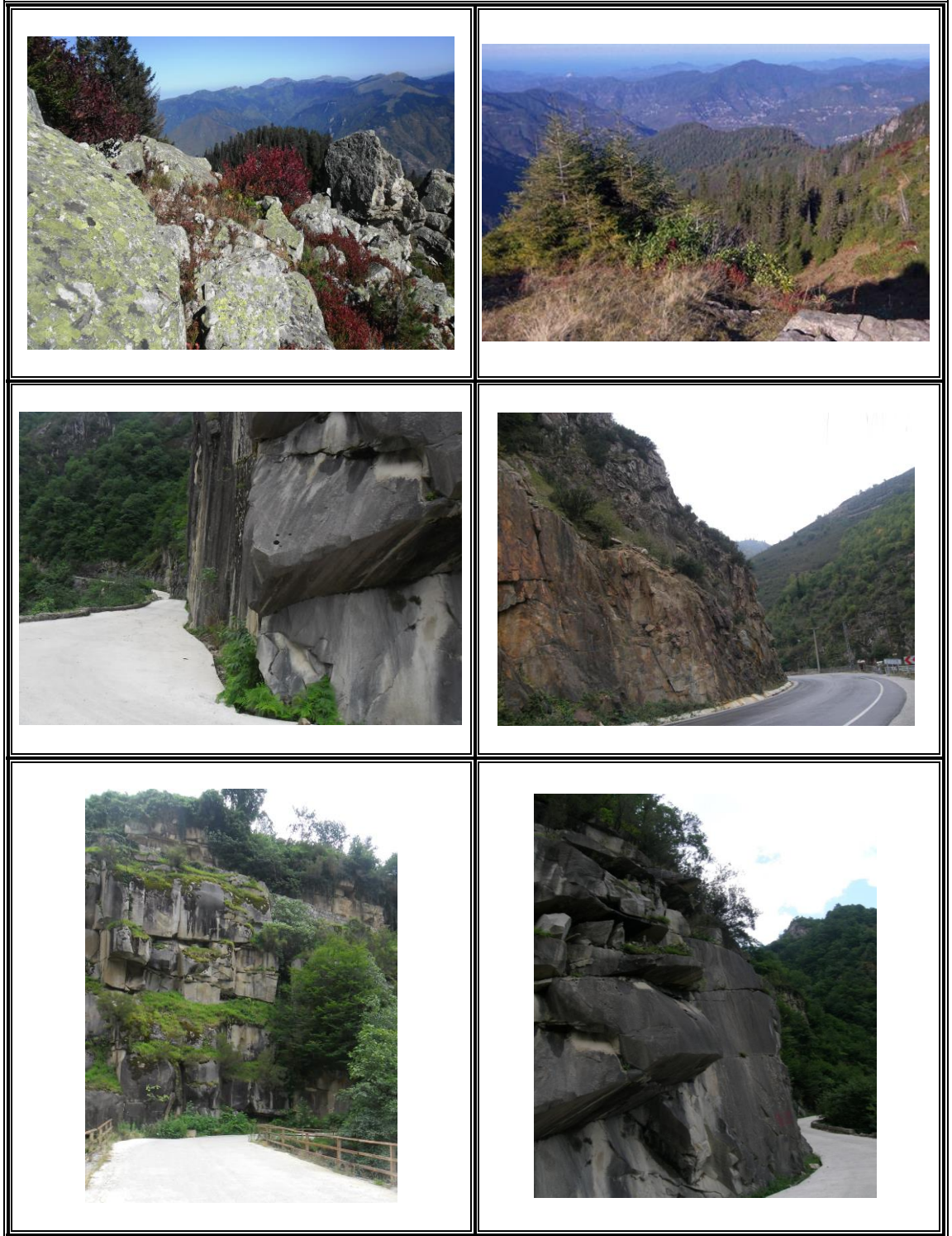
Şekil 4.1. Çalışma alanının topoğrafik yapısı ile ilgili genel görünüm

Doğankent ve Kürtün İlçelerinin farklı fizyografyalara sahip olması değişik toprakların oluşmasına yol açmaktadır. Yayılış gösteren başlıca toprak tipleri; kahverengi orman toprakları, gri kahverengi podzolik topraklar, alüvyal topraklar, kolüvyal topraklar, yüksek dağ çayır toprakları, kireçsiz kahverengi topraklar, çıplak kaya ve molozlardır. Bitki örtüsü vadiden itibaren bölgeye hakim olup, yükseklerle çıkıldıkça yeşil platolarla karşılaşmaktadır (Anonim 2013a). Alan yeryüzü şekilleri açısından zengindir. Bu zenginlik, turizm faaliyetleri için uygun ortamların doğmasına neden olmaktadır.

4.1.1.b. Jeolojik yapı

Çalışma alanında Hamurkesen Formasyonu (Jura), Berdiga Formasyonu (Jura–Alt Kretase), Çatak Formasyonu (Üst Kretase), Kızılkaya Formasyonu (Üst Kretase), Kaçkar Granodiyoriti I (Üst Kratese) olmak üzere 5 farklı formasyon görülmektedir (Anonim 2011a).

Yalçınalp (2005)'göre bir alanın jeolojik yapısının bilinmesinin birçok açıdan önemi vardır. Bu özellikler o alandaki turizm etkinlikleri için başlı başına kaynak değer olabileceği gibi o alanın flora, yeryüzü şekilleri ve su kaynakları gibi doğal kaynak değerlerini de etkileyebilmekte, birçok populasyonun habitatlarını oluşturmada etkili olmaktadır. Çalışma alanının jeolojik yapısı ile ilgili genel görünüm Şekil 4.2'de verilmiştir.

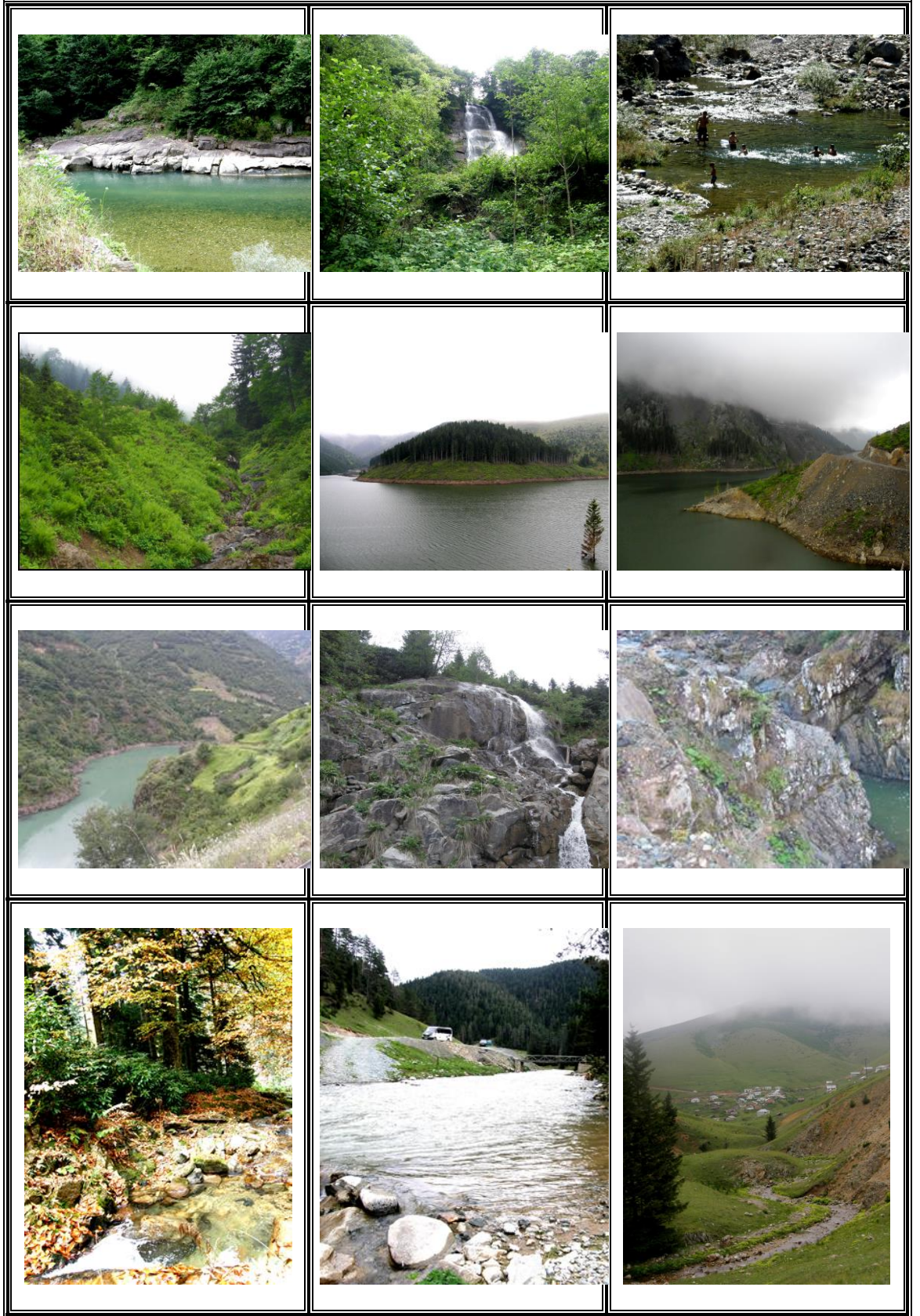
Şekil 4.2. Çalışma alanının jeolojik yapısı ile ilgili genel görünüm

4.1.1.c. Hidrolojik yapı

Çalışma alanının en önemli su kaynaklarının Harşit Çayı ve Kavraz Deresi olduğu tespit edilmiştir. Gümüşhane Vauk Dağı kuzey eteklerinden doğan Harşit Çayı, Sifon deresi ismiyle kaynağını alıp Gümüşhane'yi baştanbaşa katederek Doğankent Çatalağaç (Şadı) köyünden itibaren Giresun topraklarına girmektedir. Doğankent'ten geçerek, Tirebolu Körümlü'den Karadeniz'e dökülmektedir. Harşit Çayı, suyu bol yükseklerden eğimle hızlı akan bir nehirdir. İlkbahar mevsiminde dağlarda karların da erimesiyle su seviyesi yükselir ve önüne geleni sürükleyip götürür. Karadenize yaklaştıkça eni ortalama 40-70 metreleri bulur. Harşit Çayı toplam 142 km uzunluğunda olup sağ ve sol yamaçlarından akan, irili ufaklı birçok dereciklerle de beslenmektedir (Anonim 2013a). Çalışma alanında bulunan ve Harşit çayını besleyen en önemli su kaynaklarından birisi Kavraz Deresi'dir. Şekil 4.3'de Harşit Çayı ve Kavraz Deresi'ne ait fotoğrafa yer verilmiştir. Şekil 4.4'de çalışma alanında bulunan ve Harşit Çayını besleyen diğer su kaynakları ile ilgili fotoğraflara yer verilmiştir.

Şekil 4.3. Harşit Çayı'ndan bir görünüm ve Kavraz Deresi'nden bir görünüm

Şekil 4.4. Çalışma alanının su kaynaklarından genel görünüm

4.1.1.d. İklim özellikleri

Çalışma alanının bulunduğu Doğu Karadeniz Bölgesi, ülkemizin en çok yağış alan bölgesidir. Bölgenin orta kesiminde, Giresun Dağları'nın kuzey yamaçlarına yayılan ve bir bölümü ile de Kelkit Havzası'na kadar devam eden alanda iki ana iklim özellikleri görülmektedir. Karadeniz'e bakan kısmı, ılık ve yağışlı iklim özellikleri gösterirken, Kelkit Havzasına giren bölümü Karasal İklim özellikleri göstermektedir.

Çalışma alanı bu iki iklim özelliğinin ortasında bulunduğu için alanın kuzeyinde Karadeniz iklim özellikleri, güneyinde Karasal iklim özellikleri görülmektedir. Bölgenin kuzey-batı yönündeki depresyonlara açık olması iklim elemanlarının sürekli değişmesine neden olur. Giresun İline ait iklim verileri Çizelge 4.1'de verilmiştir. Gümüşhane İline ait iklim verileri Çizelge 4.2'de verilmiştir.

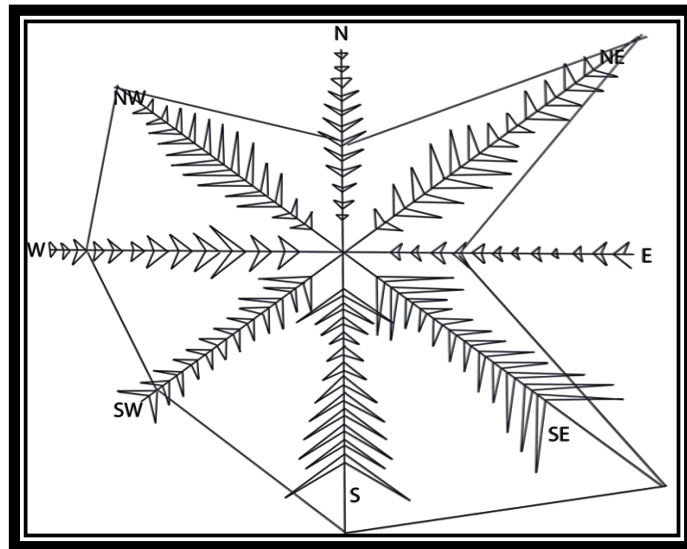
Çizelge 4.1. Giresun iklim verileri (Anonim 2013e)

Resmi İstatistikler (İllerimize Ait İstatistiki Veriler)												
GIRESUN	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1960 - 2012)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	7.2	7.1	8.1	11.4	15.5	20.1	22.8	23.0	20.0	16.3	12.5	9.6
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	10.4	10.5	11.7	15.1	18.8	23.4	26.1	26.5	23.6	19.7	16.1	12.9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	4.6	4.3	5.4	8.6	12.8	17.0	19.9	20.2	17.3	13.7	9.9	6.9
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	14.9	14.0	16.0	15.7	14.4	12.0	10.9	10.8	12.8	14.4	13.4	14.7
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²)	121.3	93.6	90.0	80.7	66.1	79.9	79.1	88.4	119.7	164.8	147.2	124.5
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1960 - 2012)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	24.1	29.5	34.9	36.0	35.4	36.2	35.3	35.2	32.8	34.0	32.8	28.0
En Düşük Sıcaklık (°C)	-5.8	-9.8	-4.0	-1.4	6.3	6.8	12.1	12.1	4.8	4.4	0.3	-2.4
En yüksek ve en düşük sıcaklıkların gerçekleşme tarihini görmek için fare imlecini değerlerin üstüne getiriniz.												
Günlük Toplam En Yüksek Yağış Miktarı	28.07.2009	156.6 kg/m ²	Günlük En Hızlı Rüzgar	12.01.1968	156.6 km/sa	En Yüksek Kar	19.01.1964	71.0 cm				

Çizelge 4.2. Gümüşhane iklim verileri (Anonim 2013f)

Resmi İstatistikler (İllerimize Ait İstatistiki Veriler)												
GUMUSHANE	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1960 - 2012)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	-1.8	-0.7	3.6	9.4	13.7	17.2	20.2	20.1	16.6	11.4	5.0	0.5
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	2.8	4.8	9.6	16.1	21.1	24.8	28.0	28.5	25.2	18.7	10.5	4.9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-5.8	-5.3	-1.4	3.7	7.5	10.6	13.7	13.6	9.9	5.8	0.7	-3.2
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	1.2	3.5	5.0	6.1	7.3	9.1	10.1	9.5	8.0	5.3	2.1	0.5
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11.2	10.9	12.5	14.1	15.5	10.3	4.3	3.6	5.2	9.4	10.3	11.6
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²)	35.0	31.9	41.3	60.9	66.7	44.5	12.6	12.3	20.0	43.1	42.3	40.8
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1960 - 2012)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	14.8	18.0	24.0	29.0	32.5	36.2	41.0	40.0	37.0	32.0	22.1	19.2
En Düşük Sıcaklık (°C)	-23.6	-25.7	-22.6	-11.0	-2.8	1.8	4.5	4.9	-1.0	-4.8	-15.0	-21.0
En yüksek <u>ve</u> en düşük sıcaklıkların gerçekleşme tarihini görmek için fare imlecini değerlerin üzerine getiriniz.												
Günlük Toplam En Yüksek Yağış Miktarı	20.06.1990	51.7 kg/m ²	Günlük En Hızlı Rüzgar	13.06.1965	81.4 km/sa	En Yüksek Kar	21.01.1976	80.0 cm				

Doğal değişkenler: Yıllık ortalama rüzgâr hızı 1 m/sn'dir. En hızlı rüzgâr (SSW) yönünde saniye de 30,2 m. olarak tespit edilmiştir. Ortalama fırtınalı günler sayısı 4,1'dür. Hâkim rüzgâr yönü Güney Güney Doğu (SSE) dur (Şekil 4.5).

Şekil 4.5. Giresun ili rüzgâr gülü (Giresun Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü verilerinden geliştirilmiştir.)

4.1.1.e. Doğal bitki örtüsü (Flora)

Doğal bitki örtüsü, iklim özellikleri ve yükseltilere göre değişir. Çalışma alanında iklim koşullarında olduğu gibi doğal bitki örtüsünün dağılışında da farklılıklar vardır. Şekil 4.6'da çalışma alanının doğal bitki örtüsündeki farklılıkları ifade eden fotoğraflara ve Şekil 4.7'de farklı mevsimlerde aynı alanlarda çekilmiş fotoğraflara yer verilmiştir.

Şekil 4.6 (devam)

Şekil 4.6. Çalışma alanı doğal bitki örtüsünden genel bir görünüm

Şekil 4.7. Çalışma alanından mevsim geçişleri ile ilgili genel bir görünüm

Çalışma alanının bol yağış alan kuzey kesimin bitki örtüsü zengindir. Bu kesimde 800 m. yüksekliğe kadar fındık ve meyve ağaçları ile genellikle yapraklarını döken ağaçlar yer almaktadır. 800–1200 m yükseklik arasında iğneli ağaçlardan Doğu ladini (*Picea*

orientalis), Sarıçam (*Pinus silvestris*), Gökmar (Abies nordmannian), Dişbudak (*Fraxinus orientalis*), Meşe (*Quercus robur*) gibi ağaçlara rastlanır (Anonim 2011a).

2000 m'den yukarıda genellikle alpin kuşağı bitkileri görülür. Herdem yeşil olan bu alan yaylacılık ve hayvancılık faaliyetleri için önemli bir kaynak değeridir. Boylu orman ağaçlarının arasında genellikle Karayemiş (*Laurocerasus officinalis*), Orman gülü (*Rhododendron sp.*), Defne (*Laurus nobilis*), Şimşir (*Buxus sempervirens*) gibi çalı formu bitkiler bulunur. Toprak üstü florası ise sürünücü, otsu ve soğanlı bitkiler ile mantarlardan oluşur. Bunların başlıcaları; çeşitli çayır otları, çeşitli yosunlar, Böğürtlen (*Rubus platyphyllos*), Eğrelti otu (*Blechnum spicant*), Çuha çiçeği (*Primula sp.*), Düğün çiçeği (*Ranunculus repens*), Yabani çilek (*Fragaria vesca*), Isırgan (*Urtica dioica*), Kekik (*Thymus sp.*), Nane (*Mentha piperiata*) ve mantarlardır (Anonim 2011a).

Ormanların üst tabakasını oluşturan ağaç türleri şunlardır (Anonim 2011a): Doğu ladini (*Picea orientalis*), Sarıçam (*Pinus silvestris*), Gökmar (*Abies nordmannian*), Kayın (*Fagus orientalis*), Kızılağaç (*Alnus glutinosa*), Kestane (*Castanea sativa*), Gürgen (*Carpinus betulus*), Akçaağaç (*Acer platanoides*), Dişbudak (*Fraxinus orientalis*), Ihlamur (*Tilia grandiflora*), Meşe (*Quercus robur*), Titrek kavak (*Populus tremula*), Kara kavak (*Populus nigra*), Çınar (*Platanus orientalis*)

Ormanların alt tabakasını oluşturan ağaççık, odunsu ve otsu bitkiler şunlardır (Anonim 2011a): Adi porsuk (*Taxus baccata*), Bodur ardıç (*Juniperus communis*), Y.fındık (*Corylus avellana*), Çoban püskülü (*İlex colchica*), Böğürtlen (*Rubus platyphyllos*), Ahududu (*Rubus idaeus*), Eğrelti (*Blechnum spicant*), Karayemiş (*Laurocerasus officinalis*), Mor çiçekli orman gülü (*Rhododendron ponticum*), Sarı çiçekli orman gülü (*Rhododendron luteum*), Ayı üzümü (*Vaccinium arctostaphylos*). Araştırma alanında tespit edilen bazı odunsu bitkiler Çizelge 4.3'de ve Şekil 4.8'de yer verilmiştir.

Çizelge 4.3. Çalışma alanında tespit edilen bazı odunsu bitkiler (Anonim 2011a)

1	<i>Acer sp.</i> (Akça ağacı)	20	<i>Cornus sanguinea L. Subsp. Cilicica</i> (Yabani Kızılcık)
2	<i>Pyrantha cocinea Roemmer</i> (Ateş Dikeni)	21	<i>Cornus mas L.</i> (Kızılcık)
3	<i>Acer trautvetteri Medw.</i> (Akağaç)	22	<i>Corylus avellana L.</i> (Adi Fındık)
4	<i>Alnus glutinosa</i> (Karaağaç)	23	<i>Juniperus excelsa Breb.</i> (Boylu Ardıç)
5	<i>Berberis vulgaris L.</i> (Kadın Tuzluğu)	24	<i>Albizia julibrissin</i> (Gülibrişim)
6	<i>Carpinus betulus L.</i> (Adi Gürgen)	25	<i>Erica arborea L.</i> (Ağaç Fundası)
7	<i>Castanea sativa mill.</i> (Anadolu Kestanesi)	26	<i>Platanus orientalis L.</i> (Çınar)
8	<i>Pinus sylvestris L.</i> (Sarı Çam)	27	<i>Ficus carica L.</i> (İncir)
9	<i>Cistus ciretutus L.</i> (Tüylü Laden)	28	<i>Fraxinus angustifolia</i> (Dişbudak)
10	<i>Cistus Salviifollus L.</i> (Adaçayı)	29	<i>Laurecerasus officinalis</i> (Karayemiş)
11	<i>Morus alba</i> (Akdut)	30	<i>Ligustrum vulgare L.</i> (Adi Kurtbağrı)
12	<i>Populus tremula L.</i> Titrek (Kavak)	31	<i>Tilia sp.</i> (Ihlamur)
13	<i>Sorbus sp.</i> (Üvez)	32	<i>Ulmus sp.</i> (Karaağaç)
14	<i>Rubus canescens</i> (Böğürtlen)	33	<i>Rosa canina</i> (Kuşburnu)
15	<i>Malus sylvestris</i> (Yabani elma)	34	<i>Rubus ideaus</i> (Ahududu)
16	<i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	35	<i>Rhododenedron sp.</i> (Orman Gülü)
17	<i>Salix sp.</i> (Söğüt)	36	<i>Viburnum opulus</i> (Kartopu)
18	<i>Fagus orientalis</i> (Kayın)	37	<i>Picea orientalis</i> (Doğu ladini)
19	<i>Abies nordmannian</i> (Gökmar)	38	<i>Taxus baccata</i> (Adi porsuk)

Castanea sativa mill. (Anadolu kestanesi)

Albizia julibrissin (Gülibrişim)

Rhododendron luteum Sweet (sarı çiçekli orman gülü)

Viburnum opulus (Kartopu)

Rubus canescens (Böğürtlen)

Ficus carica L. (İncir)

Şekil 4.8. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen bazı odunsu bitkiler

Araştırma alanında tespit edilen otsu bitkiler (Şekil 4.9), *Galanthus rizehensis* (Kardelen), *Petasites albus* (Lapaza çiçeği), *Anthemis anthemiformis* (Papatya), *Anthemis triumphetti* (Papatya), *Mentha pulegium* (Yarpuz), *Mentha aquatica* (Sunanesi), *Taraxacum pathenium* (Karahindiba), *Verbena officinalis* (Hakiki mine çiçeği), *Cichorium intybus* (Hindiba), *Primula megaseifolia* (Çuha çiçeği), *Pteridium aquilinum* (Eğrelti), *Hedera helix* (Orman sarmaşığı), *Chenopodium foliosum* (İt üzümü) (Anonim 2011a).

Şekil 4.9. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen bazı otsu bitkiler

Çalışma alanı içerisinde tespit edilen sebzeler Çizelge 4.4'de verilmiştir.

Çizelge 4.4. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen sebzeler (Anonim 2011a)

1.Yaprağı Yenenler: Beyaz Lahana, Kara Yaprak Lahana, Göbekli Marul, Kıvırcık Marul, Ispanak, Pırasa, Pazı, Nane, Maydanoz, Roka
2. Meyvesi Yenen Sebzeler: Bamya, Balkabağı, Hıyar, Patlıcan, Domates, Dolmalık Biber, Sivri Biber
3. Baklagil Sebzeler: Fasulye, Bakla, Bezelye, Barbunya, Fasulye
5. Soğan, Yumru ve Kök Sebzeler: Taze Sarımsak, Taze Soğan, Havuç, Turp (Bayır)

Çalışma alanı içerisinde birçok sebze ve meyve üretilmektedir (Şekil 4.10). Yerel halk evlerinin önünde tesis ettiği küçük tarlalarında ürettikleri bu ürünleri sadece kendi ihtiyaçlarını karşılamak için kullanırlar. Gelir elde etmek amaçlı üretime uygun büyüklükte araziler mevcut değildir.

Şekil 4.10. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen ürünler

Çalışma alanındaki çayır ve meralar otlatma amaçlı kullanılmakta olup, *Medicago sativa* (Yonca), *Vicia pannnonica* (Macar fiği) gibi bitkiler bitki örtüsünü oluşturmaktadır (Anonim 2011a). Çalışma alanı içerisinde tespit edilen endemik bitki türleri Çizelge 4.5'de ve Şekil 4.11'de verilmiştir.

Çizelge 4.5. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen endemik bitkiler (Anonim 2011a)

<i>Colchicum</i> (Acı çiğdem)	<i>Fragaria vesca</i> (Çilek)
<i>Salvia</i> (Ada çayı)	<i>Rhododendron luteum</i> (Orman gülü)
<i>Allium</i> (Yabani soğan)	<i>Lonicera sp.</i> (Hanımeli)
<i>Astragalus</i> (Geven)	<i>Carpinus betulus</i> (Gürgen)
<i>Dianthus</i> (Yabani karanfil)	<i>Picea orientalis</i> (Doğu ladini)
<i>Sidaridis</i> (Dağ çayı)	<i>Campanula latiloba</i> (Çan çiçeği)
<i>Anthemis</i> (Papatya)	<i>Verbascum</i> (Sığır Kuyruğu)

Fragaria vesca (Çilek)

Rosa canina (Kuşburnu)

Taraxacum officinale
(Karahindiba)

Şekil 4.11. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen endemik bitkiler

İtri bitkiler baharat olarak, tıbbi bitkiler ise şifalı otlar olarak tanımlanmaktadır. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen ekonomik öneme sahip ıtri ve tıbbi bitkiler Çizelge 4.6'da verilmiştir

Çizelge 4.6. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen ıtri ve tıbbi bitkiler (Anonim 2011a)

<i>Salvia</i> (Adaçayı)	<i>Galantus.sp.</i> (Kardelen)
<i>Celchicum</i> (Çiğdem)	<i>Rosa canina</i> (Kuşburnu)
<i>Berberis</i> (Amberpasis)	<i>I:uphorbia sp.</i> (Sütleğen)
<i>Paeonia</i> (Ayı gülü)	<i>Gropyron repens</i> (Ayrık Otu)
<i>Papaver rhaeas</i> (Gelincik)	<i>Equisetum aruonse</i> (At Kuyruğu Otu)
<i>Achilea millefalium</i> (Civan perçemi)	<i>Pistacia terebinthus</i> (Menengiç)
<i>Thymus</i> (Kekik)	<i>Vaccinium myrtillus</i> (Ayı Üzüümü)
<i>Rubus idavus</i> (Ahududu)	<i>Mentha sp.</i> (Nane)
<i>Urtica</i> (Isırgan otu)	<i>Alchemilla vulgaris</i> (Aslan Pençesi)
<i>Hypericum parforatum</i> (Kantaron)	<i>Matricana chamomilla</i> (Papatya)
<i>Taraxacum officinale</i> (Karahindiba)	<i>Spartium sunoem</i> (Katır Tırnağı)

4.1.1.f. Yaban hayatı (Fauna)

Çalışma alanın hareketli topoğrafik yapısı ve iki ana iklim özellikleri birçok hayvan türünü bünyesinde barındırmasına imkan sağlamıştır. Araştırma alanında tespit edilen memeli hayvanlar Çizelge 4.7'de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Araştırma alanında tespit edilen memeli hayvanlar (Anonim 2011b)

<i>Rupicapra rupicapra</i> (Dağ keçisi)	<i>Muscardinus avellarinus</i> (Fındık faresi)
<i>Vulpes vulpes</i> (Tilki)	<i>Meles meles</i> (Porsuk)
<i>Canis aureus</i> (Çakal)	<i>Mustella nivalis</i> (Gelincik)
<i>Canis lupus</i> (Kurt)	<i>Martes foina</i> (Kaya Sansarı)
<i>Copreolus copreolus</i> (Karaca)	<i>Sciurus ulgaris</i> (Sincap)
<i>Erinaceus europeus</i> (Kirpi)	<i>Martes martes</i> (Ağaç sansarı)
<i>Felis catus</i> (Ev kedisi)	<i>Sus scrofa</i> (Yaban domuzu)
<i>Ursus arctos</i> (Boz ayı)	<i>Lepus europeus</i> (Tavşan)
<i>Rattus rattus</i> (Sıçan)	<i>Mus musculus</i> (Ev faresi)

Şekil 4.12'de Doğankent-Kürtün karayolunda taşıt çarpması sonucu ön bacakları kırılmış ve yetkililer tarafından bakım altına alınmış bir *Copreolus copreolus* (Karaca) görülmektedir. Alan da aynı zamanda birçok kuş türü de bulunmaktadır. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen kuş türleri Çizelge 4.8'de verilmiştir. Aynı zamanda sürüngenler de alanın faunası içerisinde önemli bir yer tutmaktadır (Çizelge 4.9)

Şekil 4.12. *Copreolus copreolus* (Karaca)

Çizelge 4.8. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen kuş türleri (Anonim 2011a; Anonim 2011b)

<i>Columba palumbus</i> (Tahtalı)	<i>Garrulus glandarius</i> (Ala karga)
<i>Coturnix coturnix</i> (Bıldırcın)	<i>Hieraaetus fasciatus</i> (Atmaca kartalı)
<i>Columba livia</i> (Kaya Güvercini)	<i>Accipiter nisus</i> (Doğu atmacası)
<i>Aquila nipalensis</i> (Step Kartalı)	<i>Luscinia megarhynchos</i> (Bülbül)
<i>Butea butea</i> (Şahin)	<i>Regulus regulus</i> (Çalıkuşu)
<i>Aegypius monachus</i> (Kara akbaba)	<i>Turdus merula</i> (Karatavuk)
<i>Athena noctua</i> (Kukumav kuşu)	<i>Cinclus cinclus</i> (Su karatavuşu)
<i>Passer domesticus</i> (Ev serçesi)	<i>Otus scops</i> Cüce (Baykuş)
<i>Falco peregrinus</i> (Gezgin Doğan)	<i>Troglodytes troglodytes</i> (Çitkuşu)

Çizelge 4.9. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen sürüngenler (Anonim 2011a; Anonim 2011b).

<i>Lacerta viridis</i> (Yeşil kertenkele)	<i>Elaphe situla</i> (Ev yılanı)
<i>Ophisaurus apodus</i> (Oluklu kertenkele)	<i>Natrix tasellata</i> (Su yılanı)
<i>Lacerta mixta</i> (Kertenkele)	<i>Typlops vermicularis</i> (Kör yılan)

Çalışma alanı çok sayıda akarsu kaynağına sahiptir. Bu akarsularda çok sayıda balık türü yaşamaktadır. Tespit edilen tatlı su balıkları Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10. Çalışma alanı içerisinde tespit edilen tatlı su balıkları (Anonim 2011a; Anonim 2011b).

<i>Salmo trutta</i> (Alabalık)	<i>Leiciscus cephalus</i> (Tatlı Su Kefali)
<i>Alburnoides bipunctatus</i> (Noktalı İnci Balığı)	<i>Barbus plebejus</i> (Bıyıklı Balık)
<i>Capoeta tinca</i> (Karabalık)	<i>Chacalburnus chalcoides</i> (Tatlı Su Kolyoz Balığı)

4.1.2. Kültürel peyzaj özellikleri

Bu bölümde araştırma alanının tarihsel gelişimi, gelenksel mimarisi, demografik yapısı, sosyo-ekonomik yapısı, ulaşım gibi kültürel peyzaj özelliklerine yer verilmiştir.

4.1.2.a. Tarihsel gelişim

Türklerde ilk yerleşimler Çepni Boyu ile olmuştur. Çepnilerin Anadolu'ya yerleşmeye başladıkları sıralarda Harşit Vadisi'nden geçtiği bilinmektedir. Orta Asya'dan göç eden Çepniler önceleri yaylalara, daha sonra alçaklara; Harşit Vadisi ve Giresun sahiline yerleşmişlerdir. Genellikler Tirebolu, Görele, Espiye taraflarında yerleşimler mevcuttur.

Çalışma alanı sınırları içinde Doğankent ve yakın çevresi yer almaktadır. Ayrıca çalışma alanına Kürtün ilçesinden de çok az bir kısım girmektedir. Doğankent, Giresun

ilinin bir ilçesidir. İlçenin bilinen en eski ismi Kürtün-i zir olup sırası ile Manastırbükü, Harşit daha sonra Doğankent ismi verilmiştir.

1. Dünya savaşına kadar Türkler, Ermeniler ve Ruslar birlikte yaşamışlar 1916 yılında Çarlık Rusya tarafından işgal edilmiş Harşit 1918'e kadar Rus işgali altında kalmıştır. İşgal 15 Şubat 1918'de sona ermiştir. İlçe I. Dünya Savaşından sonra Harşit adını almıştır. Harşit Farsça bir kelime olup, güneşin en sıcak yeri anlamına gelmektedir. Har: Diken, Şit: Taş, çakıl demektir. Osmanlılar zamanında buralara dikenlik, taşlık çakıllık manasında bu ismin verildiği de söylenmektedir.

Yönetim olarak I. Mahmut döneminden sonra meydana çıkan ve adına voyvoda denilen derebeyliklerce yönetilmiştir. Kürtün-ü Bâlada ilk derebeyi Yakupoğlu İbrahim Ağa olmuştur. Yakupoğlu İbrahim Ağa gezmek maksadıyla gittiği Harşit'in Şit Köyünde vurularak öldürülmüştür. Ölümünden sonra yönetime oğlu Emin Ağa geçmiştir. 1836 yılına kadar derebeylikler tarafından yönetilen alan tazminattan sonra devlet yönetimine geçmiştir. 1952 yılına kadar Gümüşhane'ye bağlı olarak yönetilmiş, 1952 yılında Giresun'a bağlanmıştır. 1961 yılında Harşit ismi Doğankent olarak değiştirilmiştir. İlçeye yörede yaşayan Türkmenlerin Doğan besleme alışkanlığından dolayı Doğankent isim verilmiştir. Doğankent İlçesi bir Çepni boyudur.

Doğankent daha önce Giresun - Tirebolu İlçesi sınırları içerisinde nahiye iken, 20 Mayıs 1990 tarih ve 3644 no'lu kanunla ilçe statüsüne kavuşmuştur (Anonim 2013a). Doğankent İlçesine bağlı 9 köy ve 5 mahalle vardır.

Kürtün, Gümüşhane ilinin bir ilçesidir. Halkının önemli bir bölümünü Türkmen Çepniler oluşturur. Anadolu Türkmen tarihinin en önemli merkezlerindendir. Eski ismi Kürtün-i bala'dır. Daha önceleri Kürtün-i Zir yani Doğankent İlçesine bağlı bulunmaktadır. Sonraki yıllarda Türkmen Çepniler sahile inince burada bulunan Harsit merkezi Doğankent'e inmiştir. 300 yıl Gümüşhane Trabzon'a bağlı olarak yönetilmiştir. 1900' lü yıllarda Kürtün-i Bala olarak adlandırılmıştır. Daha sonra Kürtün olarak ismi değiştirilmiştir.

Çepniler, Kürtün'e gelerek yerleşmişlerdir. Daha sonra hayvancılık ve tarım ihtiyacı dolayısı ile daha aşağılara doğru göç etmişlerdir. En yakın Şadı (Çatalağaç) köyüne yerleşmişlerdir. Yöre Türkmen Çepnilerin merkez bölgesi olmasına rağmen birçok Türk boyunu da bünyesinde barındırmıştır. Çepniler, Hazarlar ve Peçenekler Kürtün ve yöresine Malazgirt Savaşı'ndan önce gelmiştir.

Kürtün, Çepnilerin Karadeniz'e açılan ilk kapısı olmuş ve buradan da ilerleyerek Samsun, Adapazarı, Balıkesir'e göçler olmuştur. Çalışma alanı sınırlarına giren Güvende yaylasında Anadolu Çepnilerinin inanç önderi Güvenç Abdal'ın makamı bulunmaktadır.

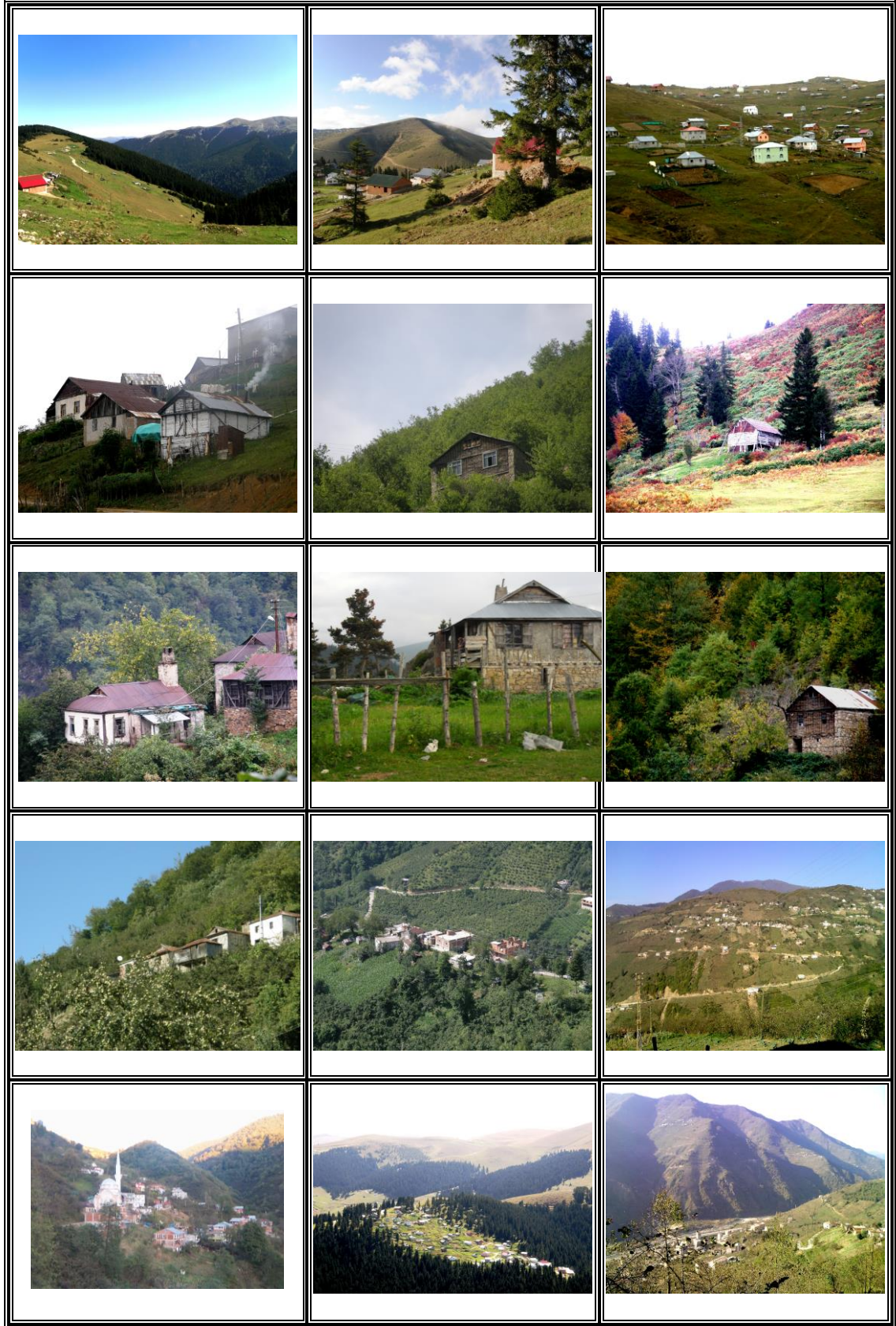
Kürtün İlçesine bağlı 34 köy ve 11 mahalle vardır. İlçe, Torul ilçesine bağlı bir belde belediyesi iken, 09 Mayıs 1990 tarih ve 3644 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ilçe olmuştur. 23 Ağustos 1991 tarihinde tam olarak ilçe statüsüne geçmiştir (Anonim 2013k).

4.1.2.b. Geleneksel mimari

Çalışma kapsamında araştırma alanın geleneksel mimarisi içinde yerleşim yerleri, evler ve sokaklar incelenmiştir.

Çalışma alanında evler coğrafi yapı gereği, genellikle yamaçlarda, dağınık şekilde bazen bir kaç evlik gruplar halinde, bazen karşılıklı dağlar üzerinde, bazen de birbirinden kilometrelerce uzaklıkta konumlandırılmıştır.

Yamaçlara ve tepelere konumlandırılmış, yeşille bütünleşmiş birkaç evden oluşan yerleşmeler olduğu gibi tekil konutlar da geleneksel mimari de yerini almıştır. Çalışma alanının fizyografyasından dolayı genellikle düzgün olmayan patikalardan evlere sadece yaya olarak ulaşılır. Yük taşımak için de genellikle teleferikler kullanılır. Çalışma alanı içerisinde yerleşim yeri örnekleri Şekil 4.13'de verilmiştir.

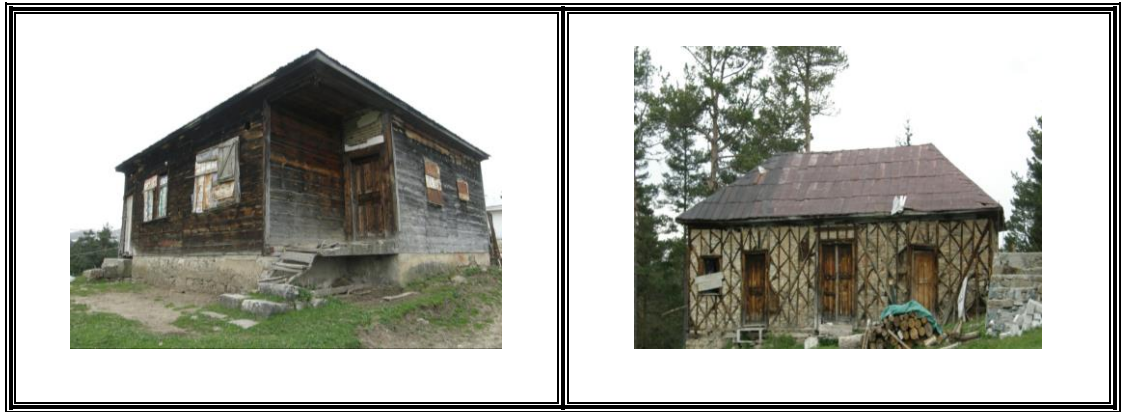

Şekil 4.13. Yerleşim yeri örnekleri

Çalışma alanında yapılan gözlem ve incelemeler alanın özgün bir konut ve yayla evi mimari tarzına sahip olduğunu göstermektedir. Evler, ahşap ağırlıklı taş temele oturan yapı türündedir. Yapılar incelendiğinde özellikle kırsal kesimlerde evlerin ahşap ağırlıklı olmak üzere, dolma taş ve ahşap karışımıyla inşa edildiği tespit edilmiştir. Geleneksel mimaride yapı malzemesi olarak birinci sırada ahşap ikinci sırada taş kullanılmıştır.

Ahşap kolay bulunan ve kolay işlenebilen bir yapı malzemesi olduğu için öncelikle tercih edilmiştir. Ormanlarda çok zengin flora bulunmasına rağmen yapı malzemesi olarak Çam (*Pinus*), Ladin (*Abies*), Kayın (*Fagus*) gibi ahşabın dayanıklı türlerinin kullanımı yaygındır. Yakın çevreden elde edilebilmesi nedeniyle kıyı kesiminde kestane, iç kesimlerde ise çam en çok tercih edilen yapı malzemesidir. Bunların haricinde ceviz, meşe, karaağaç gibi daha az bulunan sert ağaç türlerine de yer verilmiştir. Ahşabın yanı sıra, daha az bulunması nedeniyle ikinci derece kullanılan yapı malzemesi taştır.

Evler genellikle yamaçların eğimine uyarak bodrum kat üzeri iki kattan inşa edilmiştir. Bodrum katı ahır olarak kullanılmıştır. Ahırların içinde hayvanların beslendiği yemlikler ve su içtikleri yalaklar bulunmaktadır. Ahır zeminleri genellikle taş döşeli olmakla beraber bazılarında ahşap ve tuğla malzeme de kullanılmıştır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14 (devam)

Şekil 4.14. Geleneksel mimaride kullanılan malzemelerden genel görünüm

Doğu Karadeniz evleri ülkemizin diğer bölgelerindeki evlere göre farklılıklar gösterir. Türk evinde en önemli mekan oda iken, Karadeniz evinde aşhanedir. Aşhane bugünkü anlamda mutfak bölümüdür. Aşhane bu evlerde günlük hayatın geçtiği mekandır. İki yan girişten ulaşılabilen bu mekanda, aşhaneyi boydan boya kat eden kemerli bir ocak yer almaktadır. Ayrıca bu mekan hayat ve selamlık mekanlarına geçişteki nakışlı rafların bulunduğu yerdir. Yörede, ocağın kemeri aşhanedeki perde olarak nitelendirilmektedir. Taştan ve basık kemer biçimindedir. Büyük baca üstten açıktır ve ortasında, ateşin üstüne gelecek biçimde kazanların asıldığı büyük ve kalın bir demir zincir (klemuri) asılı olarak bulunmaktadır. Dolap ve raflar büyük bir ustalıklı ahşap oyma tekniği ile süslenmiştir. Yapı malzemesi olarak genellikle rengi zamanla koyulaşan kestane ağacı kullanılmıştır (Şekil 4.15).

Şekil 4.15. Geleneksel mimaride aşhaneden genel görünüm

Geleneksel mimaride yapı sistemleri ve dış duvar dolguları incelendiğinde, yapı sistemi ve dış duvar dolguları ne olursa olsun, çatı kuruluşunda iklim koşullarının önemli bir faktör olduğu belirlenmiştir. Duvarların yağmurdan korunabilmesi için saçaklar olabildiğince geniş yapılmıştır. Çatı arasına yapılan havalandırmalarla, nemden kaynaklı çürüme engellenir. Çatı yüzeyleri %3-4 eğimli olarak inşaa edilmiştir. Çatı, eskiden

balta ile ayrılan ahşap tahtalar (hartama) ile örtülü iken daha geç dönemde kıyı kesimlerinde alaturka kiremitler kullanılmıştır (Şekil 4.16).

Şekil 4.16. Geleneksel mimaride hartama çatı örnekleri

Geleneksel mimaride Çöten/Tekir

Doğankent ve çevresinde küçük olanına çöten, büyük olanına Tekir, Rize’de: Nayla-Serender, Ordu’da: Seren-Serender, Trabzon ve Artvin’de: Serander, Sürmene’de: Paska, Şalpazarı’nda: Tekir, Kastamonu’da: Köşk olarak adlandırılır.

Çötenler daha çok mısır ambarı olarak kullanılan küçük yapılardır ve evlerin hemen yanında bulunurlar. Kullanış amacına ve içine konulacak ürün miktarına göre çeşitli boyut ve şekillerdedir. Küçük olanına çöten, büyük olanına tekir denir. Çöten ve tekirin genel işlevi mısır, ceviz, fındık, hurma ve fasulye gibi gıda maddelerini kurutmak ve saklamaktır. Bunların çürümeden kuruyabilmesi için çötenler ve tekirler karşıdan karşıya rüzgâr geçecek şekilde yapılmışlardır. Ahşaptan kafes biçiminde delikli olarak yapılan çötenin bir veya iki çeperi içeriye devamlı hava girmesine sebep olur ve kurutma işlemini yerine getirir. Ahşabın değişik şekilde kullanılması ile birçok çöten ve tekir örnekleri ortaya çıkmıştır. Şekil 4.17’de tekir örnekleri verilmiştir.

Şekil 4.17. Geleneksel mimaride tekir örnekleri

Dört direk üzerine kurulan çötenin altı tamamen boştur. Çöten çıkılacağı zaman portatif merdiven getirilerek, çötenin merdiven dayamak için özel olarak bırakılan çıkıntısına dayandırılır ve yukarıya çıkılır (Şekil 4.18).

Şekil 4.18. Geleneksel mimaride çöten örnekleri

Çalışma alanının topoğrafik özelliklerine bakıldığında alanın dağlık ve engebeli olması, düz alanların azlığına sebep olmuştur. Bu sebepten dolayı yerleşim yerlerinin manzaraya hakim dağ yamaçlarında ve tepelerinde olduğu görülmektedir. Bu da sokak mimarisine yansımıştır. Yerleşim yerlerinin az olması sebebi ile sokaklar genellikle sadece yaya geçişine imkan sağlayacak ölçülerde küçük olarak planlanmıştır. Kaldırım

v.s gibi döşeme malzemeleri kullanılmamıştır. Araştırma alanında rastlanan geleneksel yerleşim alanlarından sokak örneklerine Şekil 4.19'da yer verilmiştir.

Şekil 4.19. Geleneksel yerleşim alanından sokak örnekleri

Şekil 4.20’de Doğankent yaylalarında geleneksel dokuya uyumsuz olarak inşa edilmiş mimari yapı örneklerine, Şekil 4.21’de ise Doğankent yaylalarında geleneksel dokuya uyumlu olarak inşa edilmiş mimari yapı örneklerine yer verilmiştir.

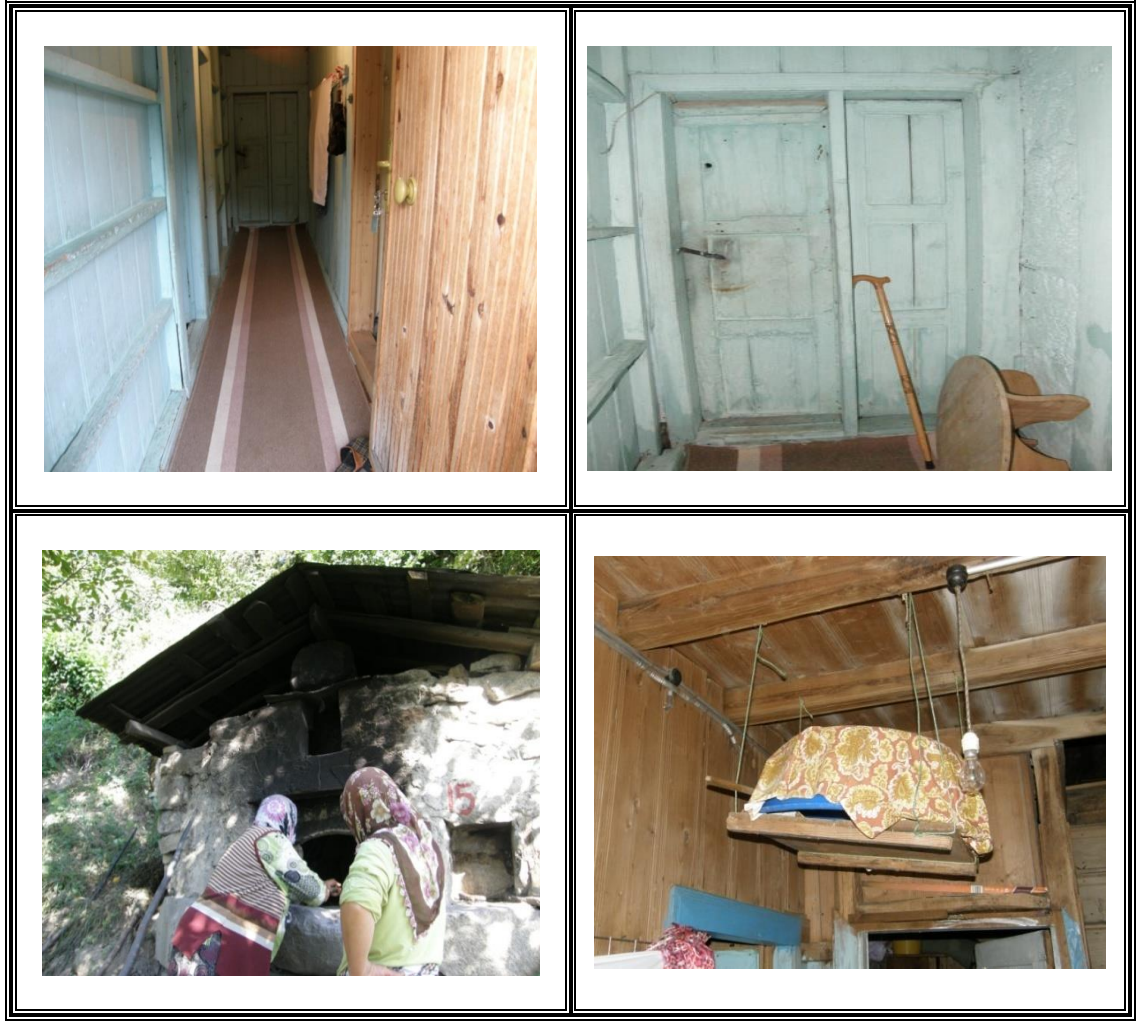

Şekil 4.20. Yaylalarda geleneksel dokuya uyumsuz yeni konut alanları

Şekil 4.21. Yaylalarda geleneksel dokuya uyumlu yeni konut alanları

Yaşam faaliyetlerinin geçtiği mekanlarda birçok geleneksel el sanatları ürünleri kullanılmıştır (Şekil 4.22). Ahşap ve taştan yapılan bu ürünler çeşitli amaçlarla kullanılmıştır.

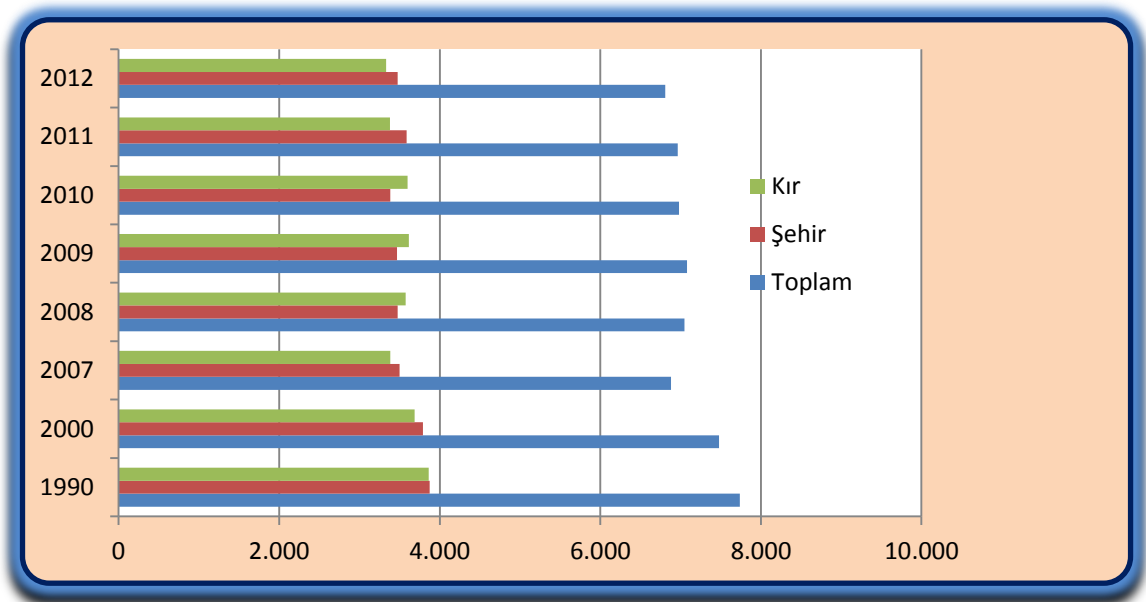
Şekil 4.22. Geleneksel konut yaşam mekanları

4.1.2.c. Demografik yapı

Doğankent ilçesinin merkez nüfusu 4 000 civarındadır. Köyleri ile birlikte nüfusu 8 000'i bulmaktadır. İlçe çok yoğun bir göç vermiştir. Genellikle Marmara Bölgesine olan göçler ilçenin nüfusunu oldukça fazla etkilemiştir. İlçenin gurbette olan kişilerle nüfusu 25 000 olduğu tahmin edilmektedir (Anonim 2013a). Yıllara göre nüfus değişimi Çizelge 4.11'de verilmiştir. Türkiye – Giresun - Doğankent ilçesi yıllara göre nüfus dağılımı ile ilgili bilgiler Şekil 4.24'de verilmiştir.

Çizelge 4.11. Türkiye–Giresun-Doğankent İlçe'si sayım yıllarına göre nüfus bilgisi (Anonim 2013a)

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1990	7.736	3.872	3.864
2000	7.477	3.789	3.688
2007	6.881	3.499	3.382
2008	7.050	3.476	3.574
2009	7.081	3.466	3.615
2010	6.980	3.383	3.597
2011	6.963	3.585	3.378
2012	6.809	3, 475	3, 331

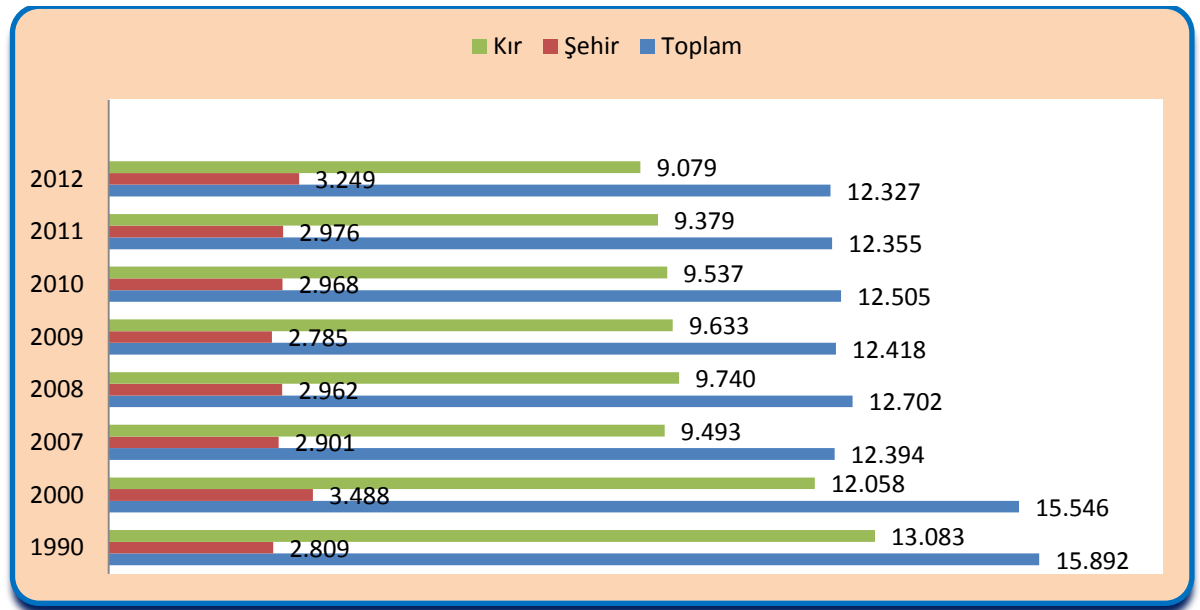
Şekil 4.23. Türkiye – Giresun - Doğankent İlçe'si yıllara göre nüfus dağılımı (Anonim 2013a)

Kürtün merkez ilçe nüfusu 22 Ocak 2008 tarihinde alınan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerinde, ilçenin toplam nüfusu 6 257 erkek ve 6 137 kadın olmak üzere 12 394 olarak sayılmıştır. Nüfusun 2 901'i ilçe merkezinde, 2 328'i Özkürtün Beldesinde,

geriye kalan 7 165 kişi ise köylerde yaşamaktadır (Anonim 2013k). Yıllara göre nüfus değişimi Çizelge 4.12'de verilmiştir. Türkiye – Gümüşhane - Kürtün ilçesi yıllara göre nüfus dağılımı ile ilgili bilgiler Şekil 4.25'de verilmiştir.

Çizelge 4.12. Türkiye–Gümüşhane-Kürtün İlçe'si sayım yıllarına göre nüfus bilgisi (Anonim 2013k)

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1990	15.892	2.809	13.083
2000	15.546	3.488	12.058
2007	12.394	2.901	9.493
2008	12.702	2.962	9.740
2009	12.418	2.785	9.633
2010	12.505	2.968	9.537
2011	12.355	2.976	9.379
2012	12.327	3.249	9.079

Şekil 4.24. Türkiye–Gümüşhane-Kürtün İlçe'si yıllara göre nüfus dağılımı (Anonim 2013k)

Doğankent ve Kürtün ilçeleri; kültürel yapı, ekonomik durumu ve coğrafik yapısının uygun olmamasından dolayı dışarıya göç vermiş ve İstanbul-Bursa-Tekirdağ gibi Batı Anadolu şehirleri göçlerin yoğun olarak yöneldiği şehirler olmuştur. Bu göçler 1990'li yıllardan sonra gittikçe artmış ve kır nüfusu ciddi ölçüde düşmüştür.

4.1.2.d. Sosyo-ekonomik yapı

Doğankent eğitim ve öğretim açısından okuma/yazma oranı yüksek olan bir ilçedir. Hristiyanların yaşadığı dönemde çok sayıda manastır faaliyet göstermiştir. Türk hakimiyeti döneminde bir medrese açılmıştır. Daha sonra medrese Rüştîye mektebine dönüştürülmüş ve önemli bilim adamları bu medresede yetiştirilmiştir.

Doğankent İlçesi'ndeki Yerleşim Alanları

Doğankent İlçesi'nde Merkez (Doğankent) Mahallesi, Sadaklı Mahallesi, Süttaş Mahallesi, Yeni Mahalle, Yeşiltepe Mahallesi olmak üzere 5 mahalle bulunmaktadır (Anonim 2013a). Mahalleler:

Merkez Mahalle; 1983 nüfusu vardır. Toplu bir yerleşime sahiptir. Heyelan ile oluşmuş bir alandır. Aslancık HES ve regülatörü yapımından sonra alanda karayolunda çökmeler, temiz su sıkıntısı, altyapıda sorunlar meydana gelmiştir.

Sadaklı Mahallesi; 261 nüfusu vardır. Okullar ve resmi binaların tamamına yakını bu mahallenin merkez mahalle ile birleştiği kısımda yer almaktadır. Alanın bir kısmı 1990 sel felaketinden sonra, Harşit Çayının hemen yanı başında olmasından dolayı afet bölgesi ilan edilmiştir. Aslancık Hidro Elektrik Santrali (HES) ve regülatörü inşaa edilmesi sebebi ile alanda ciddi altyapı sıkıntıları oluşmuştur. Sadaklı mahallesi-Kilise düzü mevkiinin kanalizasyon hizmeti ve diğer altyapı sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

Süttaş Mahallesi; 1534 nüfusu vardır. Mahalle eğimli arazi yapısına sahip olduğundan yerleşimi dağınıktır. Doğankent HES, idari bina ve lojmanları bu mahallede bulunmaktadır.

Yeşiltepe Mahallesi; mahalle eğimli arazi yapısına sahip olduğundan yerleşim dağınıktır. Süttaşı mahallesine bağlıyken Giresun Valiliğinin 28 Mayıs 2010 tarih ve 2955 sayılı Onayı ile 5393 Sayılı Belediye Kanununun 9. maddesine istinaden kurulmuştur.

Yeni Mahalle; Doğankent Merkez Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Patanlı-Hakallı Küme evlerinin bulunduğu yerleşim yerleri Giresun Valiliğinin 28 Mayıs 2010 tarih ve 2955 sayılı Onayı ile 5393 Sayılı Belediye Kanununun 9. maddesine istinaden kurulmuştur.

Köyler ve mahalleler eğimli arazi yapısına sahip olduğundan yerleşim genelde dağınıktır. Yerleşime müsait arsa olmaması nedeniyle arazi sahipleri tarafından hemen hemen her arazinin üzerine konut yapılmıştır. Köy halkının geçim kaynağı fındık ürününe dayalı olmakla birlikte ailevi ihtiyaçlarını karşılayabilecek miktarda, mısır, patates, fasulye ve diğer sebzeleri yetiştirmektedirler. Alanın topoğrafik yapısı yüzünden yollar dar ve diktir. Ayrıca bölgenin yaz ve kış aylarında bol yağış alması heyelanlara ve sellere sebep olmaktadır. Doğankent İlçesi'ne ait 9 tane köy bulunmaktadır (Anonim 2013a). Köyler;

1. Çatak Köyü: Toplam nüfusu 1134, Giresun'a 91 km, Doğankent'e 7 km uzaklıktadır. Altyapı eksikliği yoktur. Yaz ve kış aylarında sürekli ulaşım imkanı vardır. Genç nüfus diğer il ve ilçelere çalışmak amacıyla gitmekte kazançlarıyla köylerine konut yapmaktadır. Bu nedenle dışarıya en az göç veren köydür.

2. Çatalağaç Köyü: Toplam nüfusu 262, Giresun'a uzaklığı 109 km, Doğankent'e 15 km uzaklıktadır. 4 mahalleden oluşmaktadır. Genç nüfus iş ve eğitim amaçlı olarak ilçe merkezine veya diğer ilçe ve illere göç etmiş, köyde yaşlı ve emekli nüfus çoğunluktadır.

3. Doymuş Köyü: Toplam nüfusu 184, Giresun'a uzaklığı 89 km, Doğankent'e 5 km uzaklıktadır. 4 mahalleden oluşmaktadır.

4. Güdül Köyü: Toplam nüfusu 417, Giresun'a uzaklığı 88 km, Doğankent'e 5 km uzaklıktadır.

- 5. Güvenlik Köyü:** Toplam nüfusu 163, Giresun'a uzaklığı 89 km, Doğankent'e 5 km uzaklıktadır.
- 6. Kozköy Köyü:** Toplam nüfusu 300, Giresun'a uzaklığı 77 km, Doğankent'e 7 km uzaklıktadır. Arazinin diğer köylere nispetle düz olması yerleşimin daha toplu olmasını sağlamıştır.
- 7. Oyraca Köyü:** Toplam nüfusu 155, Giresun'a uzaklığı 78 km, Doğankent'e 10 km uzaklıktadır. Dışarıya göç fazladır.
- 8. Söğütağzı Köyü:** Toplam nüfusu 664, Giresun'a uzaklığı 91 km, Doğankent'e 7 km uzaklıktadır. Arazinin eğimli olmasına rağmen diğer köylere oranla yerleşim daha topludur. Dışarıya göç fazladır.
- 9. Yeniköy Köyü:** Toplam nüfusu 103, Giresun'a uzaklığı 95 km, Doğankent'e uzaklığı 11 km'dir.

Kürtün İlçesine Türkmen, Çepni kültürü hakimdir. Bektaş-i inanç önderi Güvenç Abdal bu yörede yaşamıştır. Ordu-Giresun-Trabzon yöresi Alevileri Horasan'dan gelirken burada konaklamışlardır. En önemli geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve turizmdir. Kürtün'ün yüzyıllar boyunca devam eden yayla şenlikleri gelenekselleşmiştir. Barajların inşa edilmesi ile birlikte barajlarda yapılabilecek su sporlarının da varlığı alana ilgiyi artırmıştır. Ayrıca yayla turizmi geliştirilerek İlçeye yerli ve yabancı turist gelmesi sağlanmıştır. İlçenin en önemli yaylası Güvende'dir (Anonim 2013k).

4.1.2.e. Ulaşım

Doğankent ve Kürtün İlçelerine sadece karayolu ile ulaşılabilir. Giresun-Gümüşhane karayolu üzerinde kurulmuş olan ilçeler, bu iki il arasında ulaşım eksenleridir. Giresun-Gümüşhane illeri arası karayolu ağı 165 km uzunluğundadır. Doğankent ilçesi Giresun il merkezine 77 km; Kürtün ilçesi ise Gümüşhane il merkezine 63 km; Doğankent ilçesi ile Kürtün ilçesi arası 25 km uzaklıktadır (Anonim 2013b). Şekil 4.25'de Doğankent-Kürtün karayolundan, Şekil 4.26'da ise Örümcek Ormanı yol güzergahından genel bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.25. Doğankent- Kürtün karayolunda genel görünüm

Şekil 4.26. Örümcek ormanları yol güzergahından genel görünüm

Günyüzü Köyü altından Vavuk dağına kadar 1 den 25'e kadar Harşit adını taşıyan 25 adet köprü bulunmaktadır. Bu köprüler yeni araç yoluyla birlikte yapılmış olup, yolun Harşit Çayı üzerindeki geçiş noktalarına verilmiş olan isimlerdir. Araştırma alanında yer alanında yer alan köprülerden görünümlere Şekil 4.27'de yer verilmiştir.

Şekil 4.27. Araştırma alanında yer alan köprülerden genel görünüm

4.2. Araştırma Alanının Turizm Potansiyeli

Bu bölümde araştırma alanında mevcut bulunan turizmi etkileyebilecek kaynak değerlerden, turizm altyapısı ve imkanlarından, turizm merkezi ilan edilmiş bölgelerden bahsedilmiştir. Fakat hali hazırda kültür turizmi, kış turizmi, doğa turizmi, yayla turizmi, spor turizmi, ekoturizm, tarım turizmi, kırsal turizm, festival turizmi gibi kayda değer ölçekte bir aktivite bulunmamaktadır.

4.2.1. Kültür turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar

Çeşitli medeniyetlere ait tarihi zenginlik ve kültür unsurları ile dolu olan çalışma alanı; tarihi açıdan olduğu kadar, kültür bakımından da ilgi çekicidir. Selçuklu ve Osmanlı döneminde olduğu kadar Cumhuriyet döneminde de Türk kültür hayatına önemli katkılarda bulunmuştur.

Coğrafi nedenlerden dolayı yerleşim “dağınık ev” sistemi olarak şekillenmiştir. Tarım ve hayvancılık ile uğraşan toplum, elverişli bulduğu araziye tarlaya çevirmiş ve evlerinin alt katını da ahır olarak kullanmıştır. Hayvancılık sadece aile içi ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde küçük ölçekte yapılmaktadır. Şehirde yaşayan insanlar, köyleriyle devamlı ilişki içinde bulunduğu için, köylerde yaşatılan geleneklerin çoğu şehirlere de taşınmıştır. Yöre halkı tarafından yaşatılan örf, adet ve geleneklerin çoğu oldukça eski tarihlere dayanmaktadır. Şekil 4.28'de geleneksel yaşantıdan örneklerle yer verilmiştir. Şekil 4.29'da yayla yaşantısından görüntüler verilmiştir.

Geleneksel köy düğünü

Mevlütlerden insan manzaraları

ip eğirme

İp dokuma

Şekil 4.28 (devam)

Odun taşıyan kadınlar

Yaylaya göç

Geleneksel köy mutfağı

Düğün yemeği sofrası

Şekil 4.28. Geleneksel yaşantıdan genel görünüm

Şekil 4.29. (devam)

Şekil 4.29. Geleneksel yayla manzaraları

Siron adı verilen evde yapılan yufkayla hazırlanan geleneksel bir yemek bulunmaktadır. Siron yapım aşamaları Şekil 4.30'da verilmiştir. Geleneksel tatlılara örnek olarak burma tatlısı ve baklava geleneksel tatlılara örnek verilebilir. Şekil 4.31'de burma tatlısı ve baklava yapım aşaması verilmiştir.

Şekil 4.30. Siron yapım aşamaları

Şekil 4.31. Burma tatlısı ve baklava yapım aşamaları

Balık, mısır ve karalahana yeme kültürü içinde önemli bir yere sahiptir (Şekil 4.32). Yeme kültürü içinde turşu da vazgeçilmezler arasındadır (Şekil 4.33).

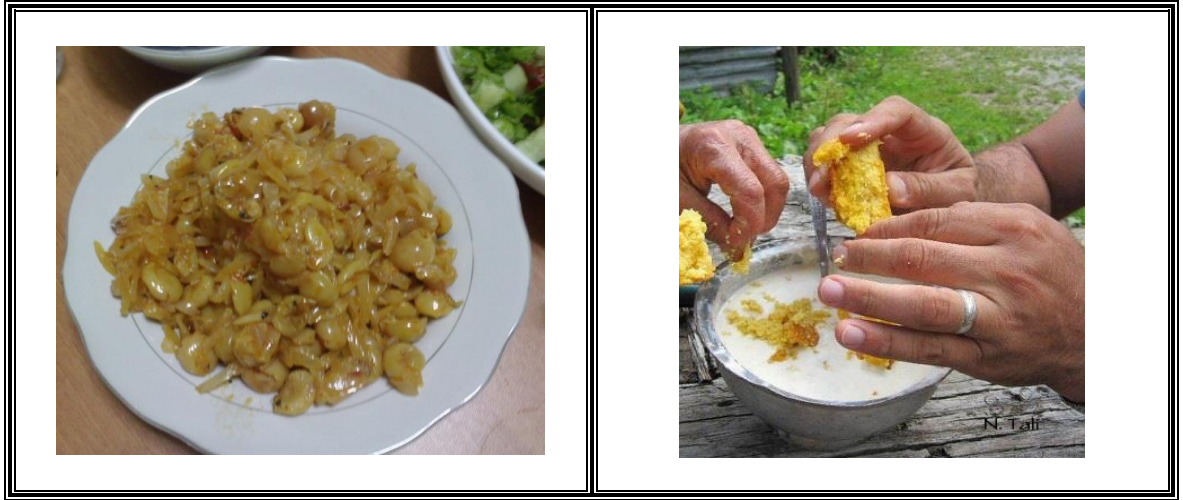
Şekil 4.32. Karalahana sarma yapım aşamaları

Şekil 4.33. Turşu yapım aşamaları

Kiraz ve yağsız peynir tuzlanarak kışa saklanırken; kimi balıklar da tuzlanarak yaza saklanır. Pancar çorbası, mısır dolması, pancar diblesi, kiraz turşusu kavurması, fasulye turşusu, ısırgan yağlaşı ve mısır ekmeği Doğankent'in özgün yemeklerinin başında gelir.

(Şekil 4.34). Fındık da hem yiyecek hem de ekonomik olarak önemli bir yere sahiptir (Şekil 4.35).

Şekil 4.34. Yöresel yemekler

Şekil 4.35. Fındık üretim aşamaları

Geleneksel giyimde erkekler, tipik Karadeniz giysisi olan aba-zıpka, başta siyah başlık, üstte aba ve yelek, altta zıpka, altına kürüklü çizme, aksesuar olarak gaydanlık, hamaylı,

Çerkez kayışı, sundurma, barutluk ve yağıdanlık kullanmaktadırlar. Erkek giyimini, Çerkez kayışına takılan kama ve tabanca tamamlamaktadır ( ekil 4.36).

Şekil 4.36. Geleneksel erkek giyimi

Kadınlar ise i  gömlek, i lik entari,    etek, g   sl k, yelek, sarka, don (tuman),  al kuşak,  al pe tamal, tepelik veya fes, ya mak-çember, y n çorap, çarık veya kabaralı kundura, oyalı ya mak ya da çember, pe tamal kullanmaktadır ( ekil 4.37). Çalışma alanında yapılan yöresel ürünler oldukça fazladır. Şekil 4.38'de yöresel ürünler verilmiştir.

Şekil 4.37. Geleneksel kıyafetler

Şekil 4.38. Yöresel ürünler

Doğankent ve Kürtün'de yaz aylarında yayla şenlikleri gerçekleştirilmektedir. Turizmin gelişmesine büyük katkı sağlayan şenlikler aynı zamanda uzaktaki akrabaların bir araya geldiği bir zaman dilimi olarak da değerlendirilmektedir. Yaz aylarında yapılan şenliklere birçok insan katılmaktadır (Çizelge 4.44). Harmancık Yayla Şenliği de yaz aylarında yapılan şenliklerden birisi olup en geniş katılımımlılarından birisidir (Şekil 4.39)

Çizelge 4.13. Çalışma alanında yaz aylarında gerçekleştirilen sosyal etkinlikler

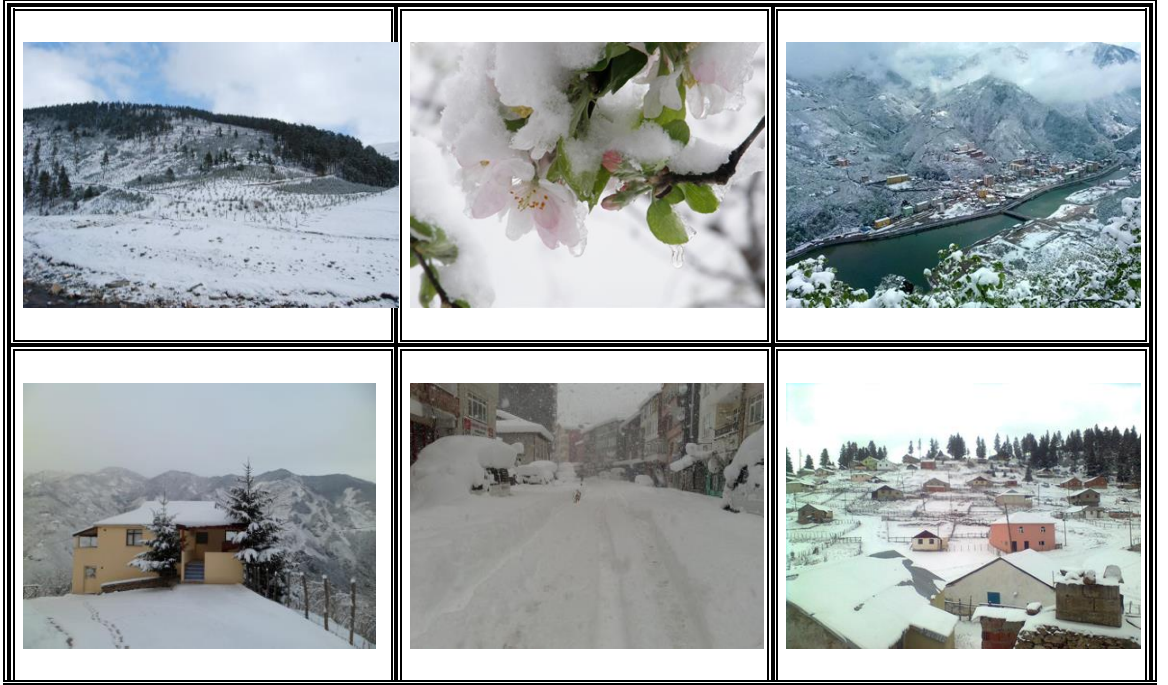
Güvende Yayla Şenliği	Temmuz	Kürtün
Kazıkbeli Yayla Şenliği	Temmuz	Kürtün
Kürtün Baraj Gölü Su Sporları Etkinliği	Temmuz	Kürtün
Yaz Şenlikleri	Ağustos	Doğankent
Güvenlik Köyü Bahar Şenliği	Haziran	Doğankent
Harmancık Yayla Şenliği	Ağustos	Doğankent

Şekil 4.39. Harmancık şenliği genel görünüm

4.2.2. Kış turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar

Çalışma alanının yeryüzü şekilleri ve iklim özellikleri nedeniyle alanın yüksek kesimlerinde kar kalınlığı artmaktadır. Kar yağışının başlama ve son bulma tarihi, karın yerde kalma süresi, kar örtüsünün kalınlığı, fırtınalı ve sisli günler sayısı gibi iklim özellikleri, kış turizmi için alanın uygun olduğunu göstermektedir (Şekil 4.40). Alanın yüksek peyzaj özelliklerine rağmen henüz kış turizmi merkezi bulunmamaktadır.

Şekil 4.40. Çalışma alanından kış manzaraları

4.2.3. Doğa turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar

Çalışma alanı sınırlarına giren şelaleler şunlardır;

Çağlayandibi Şelalesi, Gümüşhane İli Kürtün İlçesine bağlı Örumcek Ormanlarının eteğinde bulunmaktadır. Yeşilköy Köyü Gücükdene mevkiinde, Güvende yoluna 100 m mesafede, yaklaşık 20 m yüksekliğindedir (Şekil 4.41).

Şekil 4.41. Çağlayandibi şelalesi

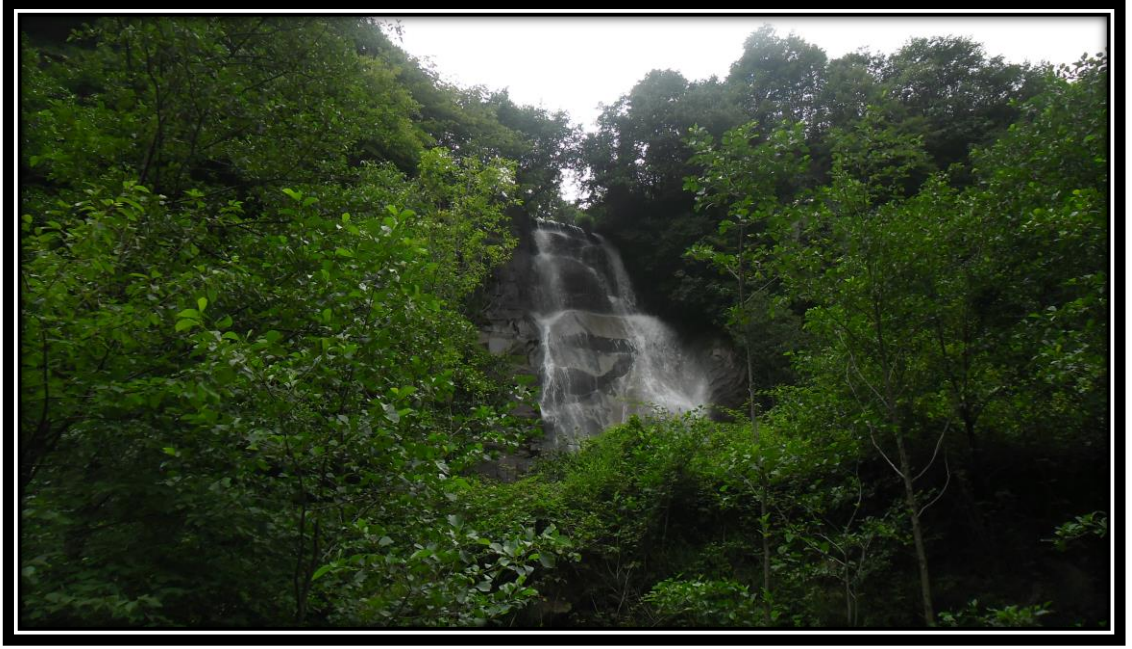
Çatalağaç Şelalesi, Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Harşit Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, güney bakıda yer almaktadır. Doğankent ilçe merkezine 3,5 km mesafede yer almaktadır. Çevresinde çok sayıda yılan barındırması nedeniyle yöre halkı tarafından “Yılanlı Şelalesi” olarak adlandırılmıştır. Yaklaşık olarak 25 m yüksekliğindedir.

Çilekliburun Şelalesi, Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Harşit Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, güneybatı bakıda yer almaktadır. Şelale 7 m yüksekliğindedir. Tirebolu–Akılbaba güzergâhı kullanıldığında 63. km’de Çilekliburun Şelalesine ulaşılabilir (Şekil 4.42).

Şekil 4.42. Çilekliburun şelalesi genel görünüm (Anonim 2013g)

Doymuş Şelalesi, Doğankent İlçe merkezine yaklaşık 4 km mesafede bulunan şelale Doymuş köyünün zirvesinden doğup Harşit Çayı'na dökülmektedir. Üzümce Deresi'nin bitiş noktasında, Doymuş köyüne giriş köprüsünün güney tarafında yer almaktadır. Doymuş Köyü altında, eski ipek yolu (Tirebolu-Torul) üzerinde bulunan tarihi han (Konaklama yeri) yıkıntılarının alt tarafında olması nedeniyle "hanaltı" olarak bilinen yerde bulunan şelale yaklaşık 60 metre yüksekliğindedir. Harşit Çayı kenarında 3 dönümlük düz bir arazinin bulunduğu alanda yer alan güzel bir doğal kaynaktır. Aynı zamanda eski Doğankent-Kürtün karayolu üzerinde Harşit Çayı'nın karşı kenarında yer almaktadır. Karayoluna 600 m mesafede bulunmaktadır. Şelalenin hemen bitişiğinde, Harşit Çayı üzerinde bulunan "Karagöl" yüzmeye elverişli olup, dinlenme ve mesire yeri olarak kullanılabilecek nadir alanlardandır (Şekil 4.43).

Şekil 4.43. Doymuş şelalesi genel görünüm

Erik Deresi Şelalesi, ilçe merkezine 5 km mesafede bulunan şelale Çatalağaç köyünün zirvesinden doğup Harşıt çayına dökülen Erik deresinin bitiş noktasındadır. 100-150 metre yükseklikten akmaktadır.

Alanın sınırları içindeki kaleleri şunlardır;

Dandi Kalesi, ilçenin Süttaş mahallesinde bulunmaktadır (Şekil 4.44). Gümüşhane-Kürtün karayolunu gören, Doğankent İlçesi'ne hakim noktada konumlandırılmıştır. Konumunun stratejik açıdan önemli bir yerde olması, savaşlar sırasında gözetleme kulesi olarak kullanıldığı söylentilerinin çıkmasına sebep olmuştur. Ancak bu konu ile ilgili net veriler bulunamamıştır.

Şekil 4.44. Dandi (Andon) kalesi genel görünüm

Şadı Kalesi (Gala), Doğankent İlçe Merkezine yaklaşık 5 km mesafede bulunan Potin Kaya (Gala), Çatalağaç Köyü sınırları içerisinde yer alan bir ören yeridir. Ulaşım imkanlarının sınırlı oluşu nedeniyle bu güne kadar turizme açılmamıştır (Şekil 4.45).

Şekil 4.45. Şadı (Gala-Potin kaya) kalesi genel görünüm (Anonim 2013g).

Tıngır Kalesi, Doğankent Yeniköy Köyü'nde bulunmaktadır. Çevresine göre oldukça yüksek bir noktada bulunan kale, Andon (Dandi) Kalesi ile karşı karşıyadır. Burayı kimlerin ne şekilde ve ne amaçla kullandıkları hakkında tarihi bir bilgi mevcut değildir.

Ancak kayalık üzerinde, yüksek bir noktada olması nedeniyle gözetleme ve korunma amaçlı kullanıldığı tahmin edilmektedir. Yeşil bitkiörtüsüyle çevrelenmiş olan kalenin zirvesine patika yolla ulaşmak mümkündür. Tepe noktada gezi ve etkinlikler için uygun alanlar mevcuttur. Harşıt Vadisi'nde buna benzer birçok kale turizme kazandırıldığı takdirde, insanların ilgisini çekecek ve bölgede turizm hareketliliği yaşanacaktır (Şekil 4.46).

Şekil 4.46. Tıngır kalesi genel görünüm (Anonim 2013g)

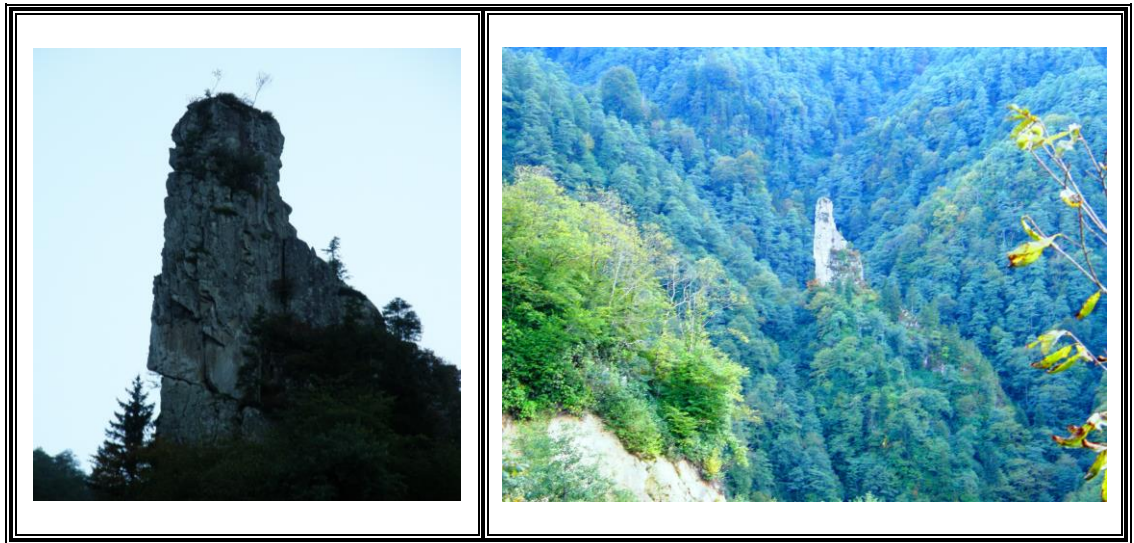
Alanın sınırları içindeki kayalar şunlardır;

Şadı Çaylak Kayası, Çatalağaç (Şadı) Köyü sınırları içersinde Derindere Mahallesi, Seyrantepe semti, Kabaklıgıranı yolu üzerinde olup, Kabaklıgıranına 200 metre mesafede iki araç yolunun arasında bulunmaktadır. Çaylak Kayası çevresine göre yüksek yer olması sebebiyle, yıllarca Çaylak kuşlarının avlanma, çevreyi gözetleme, dinlenme, konaklama ve çevreyi kontrol etme amacıyla kullandıkları yüksek kayalık bir yer olarak bilinmektedir (Şekil 4.47).

Şekil 4.47. Şadı çaylak kayası genel görünüm (Anonim 2013g)

Doymuş Uzun Kaya; Doğankent, Doymuş Köyü, Değirmeniçi Deresi'nin yukarı kısmında bulunmaktadır. Kayanın Gökçebel Mahallesi tarafında 10 metre uzunluğunda 1 metre yüksekliğinde duvar bulunmaktadır. Doymuş Köyü tarafındaki kısmı 1919 sel felaketinde tahrip olmuştur (Şekil 4.48).

Şekil 4.48. Doymuş uzun kaya genel görünüm

Topul Kaya, Kürtün İlçesi, Günyüzü Köyü sınırları içersinde Günyüzü köyü ile Şıhlı köyünde bulunan Çatalkaya ile karşı karşıyadır. Şıhlı Deregözü Mahallesini Günyüzü köyüne bağlayan patika yolu Topul Kaya'nın eteklerinden geçmektedir.

Alanın dereleri şunlardır;

Harıt Köyü, Kazıkbeli Deresi

Yeşilköy, Örümcek Deresi

Şıhlı Köyü, Çatalkaya Deresi

Üçtaş Köyü, Hamballu Deresi, Çayırıçi Deresi, Keçi deresi, Oğlak Deresi, Çöllen Deresi, Küreklik Deresi, Garip Deresi, Akköy Deresi

Çatalağaç Köyü, Derindere Deresi, Kösedere, Erik Deresi

Doymuş Köyü, Gökçebel Suyu, Değirmeniçi Deresi, Üzümce Deresi

Yeniköy, İslam Deresi

Güvenlik Köyü, Kanyaş Suyu

Süttaş Mahallesi, Kavraz Deresi, Küstük Deresi, Çöcen Deresi

Söğütağzı Köyü, Kozan Deresi

Güdül Köyü, Güdül Deresi

Kozköy, Gıcık Deresi

Aslancık Köyü, İndibi (Karayalak) Deresi, Aslancık Deresi

Alanın köprüleri şunlardır;

Çalışma alanı, coğrafi şartlar açısından da oldukça zor bir yerdir. Vadinin her iki yakası, bazı alanlarda birbirine oldukça yakın olup adeta ulaşım geçit vermemektedir. Bu sebeple insanlar araç yolu bulunmadığı dönemlerde, bu kısa mesafeleri çok uzun zaman zarfında ilerlemişlerdir. Eski çağlardan 20.yy gelinceye kadar bölgede yaşayan halk, dağınık yerleşim sonucu küçük derecikleri aşmak için ağaçtan ve Harşıt Çayı üzerine taştan kemer köprüler yapmışlardır. Tarihi eser niteliğindeki bu köprüler asırlarca ayakta durmalarına rağmen, çok az bir kısmı günümüze ulaşmıştır. Günümüze ulaşamamasının en büyük sebebi Tirebolu'dan Gümüşhane'ye kadar yapılan araç yolu çalışmaları sırasında bu tarihi taş köprüler birer birer yok edilmiş olmasıdır.

Pazar Yerleri;

Doğankent Pazarı: Pazar, Kürtün Pazarı: Çarşamba, Güvende Kırpazarı: Cuma (Şekil 4.49), Kazıkbeli Kırpazarı: Çarşamba, Kadirga Kırpazarı: Cuma, Erikbeli Yaylası Pazarı, Ağaçbaşı Yaylası Pazarı: Çarşamba 1940 (Faal değil)

Şekil 4.49. Güvende kırpazarından genel görünüm

Şehitlikler şunlardır;

Harşit Vadisinin işgali yıllarında Rus güçlerince Harşit Vadisinin doğu yakasındaki köylerde yaşayan halka büyük eza ve ceza yapılmış. Köylerini terk etmek zorunda kalan yöre halkı yollarda açlık, yokluk, sefalet ve soğuktan ölmüşler. Sağ kalanlar ise batıya doğru akıp gitmişler.

I. Dünya savaşında yörede yapılan vatan savunması sırasında birçok insan şehit olmuştur. Daha sonraki yıllarda yol çalışmaları sırasında bu şehitlerin günyüzüne çıkması ile yer yer şehit mezarlıkları oluşturulmuştur. Tarih turizmi için önemli alanlar olarak nitendirilebilecek olan bu alanlar her yıl onlarca insan tarafından ziyaret edilmektedir. Çalışma alanında tespit edilen şehitlikler Çizelge 4.14'de verilmiştir.

Çizelge 4.14. Şehitlikler

Akdoğan Şehitliği	Böğürtlenbükü Şehitliği
Kabaktepe Şehitliği	Çatak Köyü Şehitliği
Abadan Yaylası Şehitliği	Şaban Kalesi Şehitliği
Turna tepesi Şehitliği	Ağaçbaşı Şehitliği
Güvende Şehitliği	Aslancık Şehitliği
Masur Yaylası Şehitliği	Gonalga Tepesi Şehitliği
Tepealan Ocak yanı Şehitliği	Doymuş Köyü Şehitliği
Ayıt Şehitliği	Güvenlik Köyü Şehitliği
Yeniköy Köyü Şehitliği: Orta Mahalle, Köyaltı	Turna Tepesi ile Kırk Atlı arası Şehitliği
Harşit Şehitliği: Bugünkü merkezde bulunan mezarlıkta.	Şadı Köyü Şehitliği: Keldaş, Seyrantepe,

İşgal Yolları ve Kabaktepe, Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu Anadolu'yu işgal eden Rus kuvvetleri Doğu Karadeniz'i de işgal etmek istemiştir. Erzurum, Kop Geçidi ve Bayburt hattı ile birlikte diğer Erzurum, İspir, Bayburt güzergahını da kullanarak Vauk Dağı üzerinden Gümüşhane'ye inmişlerdir. Rize'den başlayarak Trabzon, Vakfıkebir,

Beşikdüzü ve Görele limanlarına çıkarma yapıp Harşit Çayı'nın doğu yakasına kadar olan alanı işgal etmişlerdir.

Kabaktepe bölgede varlıklarını sürdürebilmek için mutlaka kontrol altında tutmaları gereken bir yerdir. Buradan Güvende, Kazıkbeli, Kavraz ve Karavacuk katırcı yolları kontrol altına alınarak, Türklerin Giresun Alucra ile Yağlıdere, Espiye ve Tirebolu yönünden aldığı tüm yardımlar engellenecektir. Bunun yanı sıra Harşit Vadisinin güneybatı yakasının işgali kolaylaşacaktır. Kısaca Güvende kapısı Türklere kapatılacaktır. Bütün bu gelişmelerin farkında olan Türkler, Kabaktepe'nin hemen önünde bulunan Güvende'den itibaren yaylalarda boş alan bırakmayarak mevzilenip, bölgenin kontrolünü düşmana bırakmamıştır.

Ordu, Giresun ve Trabzon hattını tutan Hacı Hamdi Paşa'ya bağlı birliklerden, bu stratejik savaşta kendilerini vatan için feda edip tarihe “Kabaktepe Şehitleri” olarak geçen gönüllü kahramanlarımız şunlardır:

1. 11. Kolordu 102. Alay 2. Bölük Komutan vekili Mehmet Yüzbaşı. Kastamonu Tosya 1880 doğumlu.
2. 88.Tabur 2.Bölük Piyade Er Hüseyin Muhacirkorucuoğulları, 1891 İznik doğumlu.
3. Piyade Er Esat Uzunömeroğulları, 1890 Tokat Reşadiye İlçesi, Çakırlı köyü doğumlu.
4. 102. Kafkas Taburu 2. Bölük Takım Zabiti Osman Nuri Piyade teğmen, 1886 İçel Silifke doğumlu.
5. 11. Kafkas Hücum Bölüğü Takım Zabiti Piyade Teğmen Ziya, 1886 Artvin Yusufeli doğumlu. Diğer iki şehidimizin kimlikleri tespit edilememiştir.

Kabaktepe Şehitliği, Harşit Çayı'nın güneybatı yakasında, vadi boylarının yaylalara ulaştığı yerdedir. 1985 yılında yöre halkının katkılarıyla yapılmış olup 2007 yılında restore edilerek mescit ilave edilmiştir. Rakımı 2308 m olan Kabaktepe, Güvende'nin 2 km doğusunda yer almaktadır. Gümüşhane Kürtün ilçesine Çayırçukur üzerinden 28 km Giresun Doğankent ilçesine 53 km mesafededir.

Ermeniler birçok insanı katletmiştir. Öldüremediklerini de çete üyesi suçlaması ile Rus askerlerine toplatıp başta Şadı, Törnük, Şıhlı ve Uluköy olmak üzere daha birçok köyden halkı Kabaktepe ve Kütüklüyurt'ta kurşuna dizdirtmiştir. Bu alanlarda alan çalışması yapılarak katliamın izleri günyüzüne çıkarılabilir. Bu alanların gün yüzüne çıkarılması tarihi anlamak açısından önemlidir. Bu alanlar tarih turizmi açısından önemlidir (Anonim 2013g). Şekil 4.50'de alandaki çalışmalar sonucunda meydana çıkan isimsiz şehit mezarlarından bazılarına yer verilmiştir.

Şekil 4.50. Şehitlikler

Kürtün Kapaktepe Şehitleri Parkı, 2011 yılında projelendirilmiştir. Park SODES kapsamında desteklenerek inşaa edilmiştir. Doğankent- Örumcek Ormanları-Yaylalar güzergahında yapılmış olan sosyal tesisli tek parktır. Bu sebeple turizm faaliyetlerinde dinlenme amaçlı kullanılabilecektir. Harşit Çayı kenarında yüksek noktada konumlandırılmış olması da manzara değeri açısından önemlidir. Ayrıca Doğankent-Kürtün karayolu üzerinde bulunması sebebi ile de ulaşımı kolaydır. Parka ait fotoğraflar Şekil 4.58'de, Kürtün Kabaktepe Şehitleri Parkı projesi konumunun ve kapasitesinin daha iyi anlaşılabilmesi için Şekil 4.51'de verilmiştir.

Şekil 4.51. Kürtün kabaktepe şehitleri parkı genel görünüşler

Alanın sınırlarına giren ve Doğankent için kaynak değer oluşturan diğer alanlar

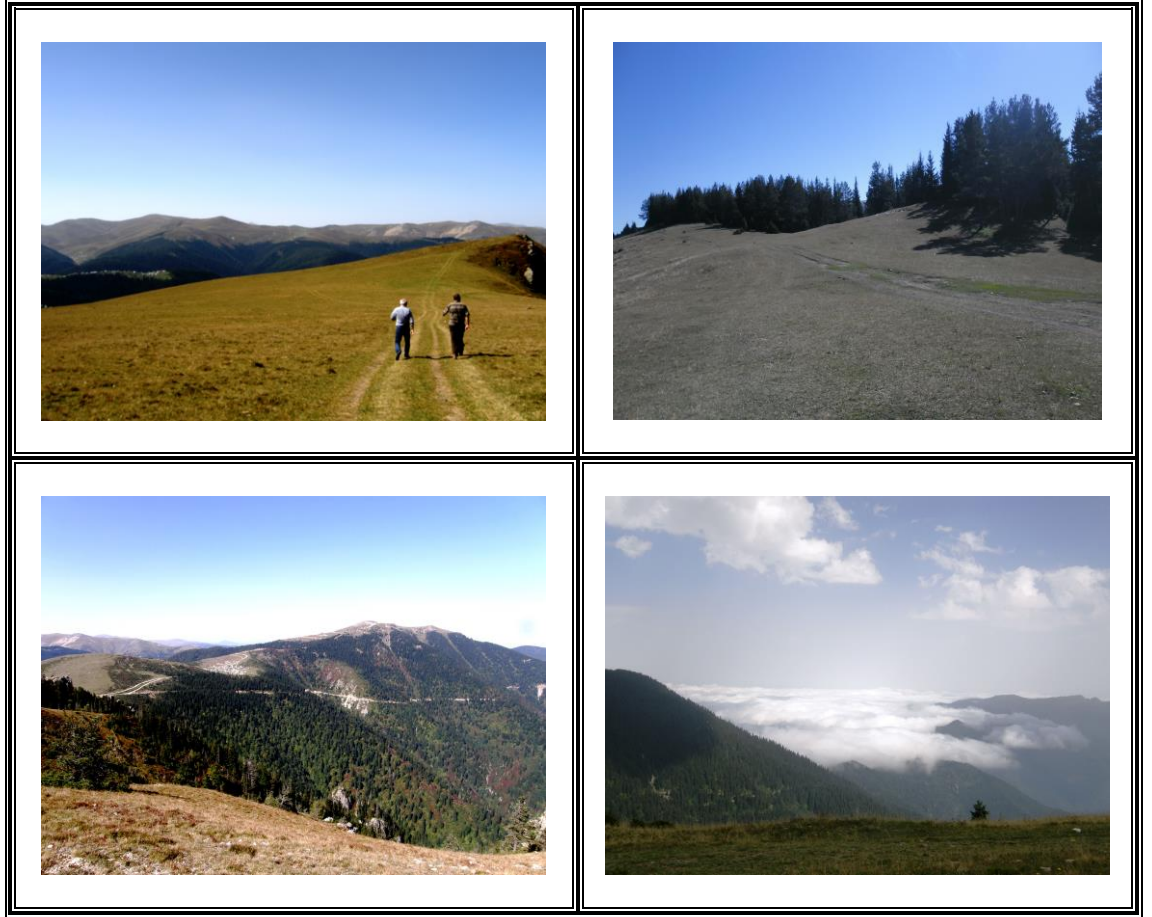
Tarihi Rus Yolu, Rakımı 1383 metre, Koordinatlar: T 498413 – UTM 4515846, Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Harşit Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, Doğankent İlçe merkezine 22 km mesafede, kuzey batı bakıda yer almaktadır. Yolum uzunluğu yaklaşık 6 km kadardır ve zemini düz taşlar döşenerek sağlamlaştırılmıştır. Yol eskiden maden ocaklarına ulaşmak ve çıkarılan madenin sahile taşınması amacıyla kullanılmıştır (Şekil 4.52).

Şekil 4.52. Tarihi Rus Yolu'ndan genel görünüşler (Anonim 2013g)

Kurt Alanı, dağların tepesinde düz bir alan olması ile dikkat çekmektedir. Çalışma alanını gören hakim noktalardan biridir. Düz olması ve manzara güzelliği sebebi ile

piknik yapan insanlar tarafından sıkça tercih edilmektedir. Sisli havalarda mazara güzelliği ile dikkat çekmektedir. Kurt alanına ait fotoğraflara Şekil 4.53'de yer verilmiştir.

Şekil 4.53. Kurt alanı genel görünüşler

Kurban Tepesi, sarp kayalardan oluşan, mazara güzelliği ile dikkat çeken bir alandır. Özellikle tırmanma için uygundur. Kurban tepesine ait fotoğraflara Şekil 4.54'de yer verilmiştir.

Şekil 4.54. Kuban tepesi genel görünüşler

Çıkırık Düzü, adını üzerinde bulunan “çıkırık” denilen geleneksel oyun aletinden almıştır. Tahterevalliye benzeyen bu alet ağaçtan yapılmıştır. Yaylaya giden insanların eğlenmek için tercih ettikleri bir alandır. Ayrıca bu alana yakın bir noktada insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri market, kahve ve mescid bulunmaktadır. Aynı zamanda bu alanda hakim noktada bulunur ve manzara güzelliği ile de dikkat çekmektedir. Çıkırık Düzü alanına ait fotoğraf Şekil 4.55'de verilmiştir.

Şekil 4.55. Çıkırık düzü genel görünüş

Çatalağaç Köyü Hocalı Mesire Yeri, Doğankent İlçesi, Çatalağaç Köyü, Derindere Mahallesi sınırları içersinde bulunmaktadır. Doğankent ilçesine yaklaşık 25 km mesafede olup gezilip görülmeye değer bir yerdir. Ormanlık alan içinde bulunan düz yerin ortasında buz gibi su akmaktadır. Alanda Rus işgali sırasında kalma taş yollar, Ulu Eren Avut Ocağı ve mezarlık bulunmaktadır. Buradaki mezarlık ve evliyanın hangi zamanda buraya konulduğu bilinmemektedir. Hocalı düzünün hemen yanı başında Keltaş Maden ocakları bulunmaktadır.

Gabalak Düzü, Doğankent İlçesi Çatak Köyü Soğuk Pınar güzergahında 1000 m rakımlı etrafı açık alana sahip düz bir yerdir. Alanda 1. Dünya savaşından kalma at arabası yolu bulunmaktadır. Bu yol yöreyi Söğütağzı Köyü, Çatalağaç Köyü üzerinden Çanakçı'ya oradan da Görele'ye bağlar. Doğankent ilçesine 11 km uzaklıkta bulunan yer soğuksuyu ile dikkat çekmektedir.

4.2.4. Yayla turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar

Kürtün Kazıkbeli Yaylası, kesin olarak kuruluş tarihi bilinmemektedir. Yüzyıllardan beri çevre halkı tarafından yaz mevsimi boyunca yaşanan bir yayladır. İsmi sazlık alanlara gelen kazlardan almıştır. Önceleri Kaz beli olarak adlandırılan alan zamanla değişerek Kazıkbeli olmuş ve öyle bilinmiştir.

Kazıkbeli Yaylası'na Kürtün İlçesinden 40 km stabilize yolla ulaşılmaktadır. Kazıkbeli yaylasının çevresi obalar vardır. Oldukça kalabalık bir nüfusa sahip olan bu obalar, Gümüşhane ve Giresun halklarını bir arada tutar. Her yıl Geleneksel olarak düzenlenen Kazıkbeli Yayla şenliklerine yaklaşık 35-40 bin yerli ve yabancı turist katılmaktadır. Şenliklerine yöresel sanatçılar katılmakta ve çok geniş bir halk oyunu oluşmaktadır. Yayla merkezinde tarihi Yusuf ağa çeşmesi bulunmaktadır (Şekil 4.56).

Şekil 4.56. Kürtün Kazıkbeli Yaylası genel görünüşler

Kürtün Güvende Yaylası, Hünkar Hacı Bektaş-i Veli talebesi Türkmen inanç önderi Güvenç Abdal hazretlerine hürmeten bu ismi almıştır. Güvende yaylasının rakımı 2260 m'dir. Kürtün İlçesinden 23km, Doğankent ilçesinden 48km mesafededir. Yaylada, yaz mevsiminde, her cuma günü pazar kurulur. Güvende Pazar yerinde turizme hizmet verecek bir cami, 25- 30 arası işyeri (otel, lokanta, dükkan ve kahvehane) bulunmaktadır. Pazarın çevresi yerleşim yerleri (obalar) ile çevrili olduğundan haftanın 7 günü pazar yerinde hizmet veren işyerleri bulunmaktadır. Ayrıca piknik alanları da mevcuttur. Alanda Ağustos ayında bile kar görmek mümkündür.

Her yıl Temmuz Ayının 3. haftası Güvende Yayla Festivali yapılır. Bu festival karadenizlilerin buluşma yeridir. Bu festivale her yıl yaklaşık 15- 20 bin yerli ve yabancı turist gelmektedir. Güvende yayla festivali, Kürtün belediyesince organize edilmektedir.

Yolu stabilize edilmiştir. Haziran ayından itibaren Eylül ayı sonuna kadar her gün Kürtün ilçesi üzerinden dolmuşla gidiş geliş yapılmaktadır. Fatih Sultan Mehmet 1461 yılında Trabzonu fetihinden dönerken Güvende üzerinden geçerek gitmiştir. Yavuz Sultan Selim İran seferinden dönüşte Trabzon İli'ne Güvende üzerinden geçerek gitmiştir (Anonim 2013k) (Şekil 4.57).

Şekil 4.57. Kürtün Güvende genel görünüm

Kayabaşı Yaylası, Doğankent ilçesine en yakın olan Kayabaşı yaylasıdır. Yüksekliği 2000 metre civındadır. Doğankent İlçesi, Süttaş Mahallesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Doğu Karadeniz yaylaları içinde düz alanı en fazla olan yayladır. Eşsiz bir güzelliğe sahiptir. İki düzlük çimen ortasında bir tepe yer almaktadır. Floristik özellikleri ile dikkat çekmektedir. Dağın tam tepesinde yer almakta ve tüm yönlerden etrafı açık olup buradan açık havada Karadeniz ve sahildeki ilçelerden Tirebolu ve Espiye görülebilmektedir (Şekil 4.58).

Şekil 4.58. Kayabaşı Yaylası genel görünüm

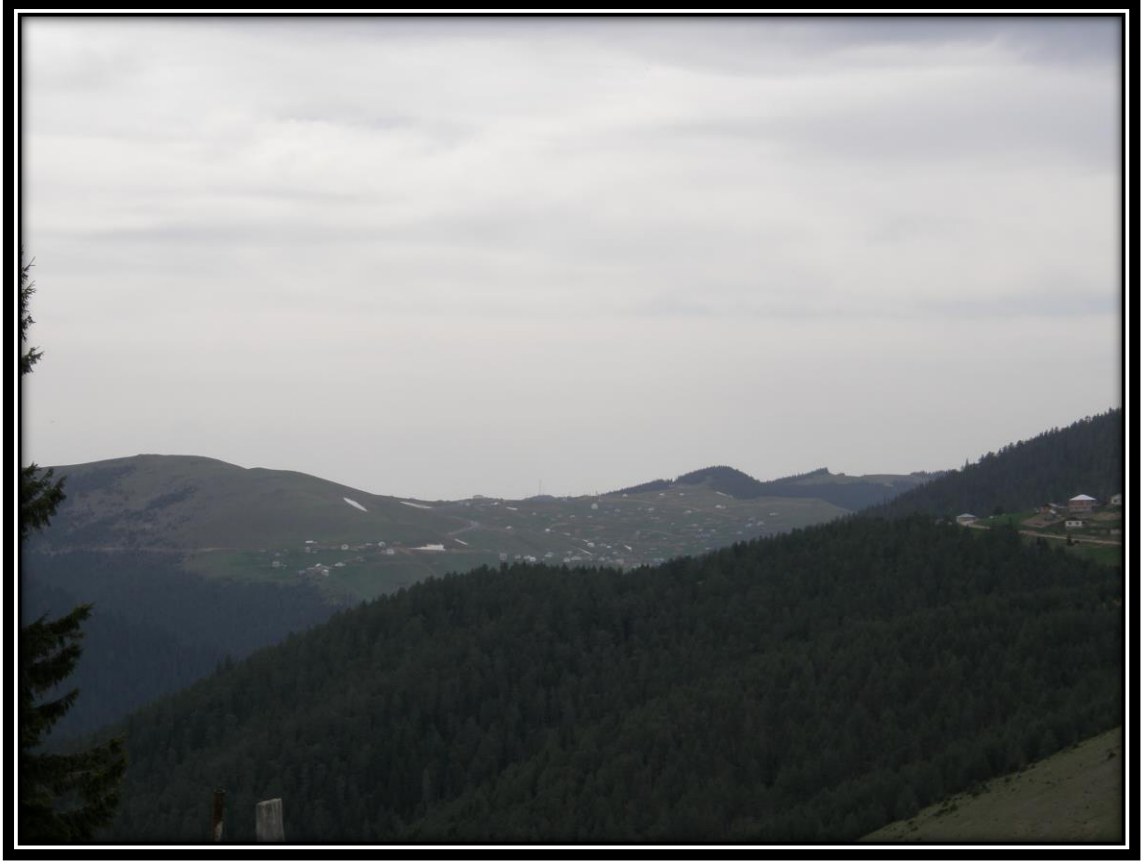
Bu alana yakın zamana kadar araç ile ulaşım yolu bulunmadığından eşsiz bir doğal güzelliğe sahiptir. İlk defa gezmeye gelenler bu güzelliğe hayran kalmakta ve tekrar gelmektedirler. Gününbirlik piknik için çok uygundur. Çim kayağı, dağcılık veya tırmanma sporlarının yapılabileceği uygun yerler ve eğimi çok fazla uçurumlar mevcuttur.

Kayabaşı Yaylasında Harşit Vadisinin Ruslar tarafından işgaline karşı tedbir amaçlı cephe oluşturulmuştur. Harşit ilçesine kadar gelen Rus ordusu burada durdurulması için önlem alınmıştır. Tepe üzerinde bulunan çapı 100 m civarı daire şeklindeki istihkamlar ve merkez karakol komuta merkezi ana istihkam ve askerlerin buranın çevresindeki nöbet yerleri halen durmaktadır. Yaylanın çim alanı ve çevresinde birçok çukurlar mevcuttur. Bu çukurların Ruslar tarafından atılan top mermilerinin patlaması ile

oluştugu tahmin edilmektedir. Ayıt mevkiinde Rusların Harşıt Vadisini işgali sırasında öldürdüğü söylenen yedi tane şehit mezarı vardır.

Buranın batı yönündeki Sarıtaş mevkiinde eski tarihlerde Rumlar tarafından altın madeni işletildiği, çıkarılan madenin öküz çekeceği denen yerden itibaren nakil ettikleri söylenmektedir. Sarıtaş madeninde çalışanların kaldığı tahmin edilen taştan oyma odacıklar halinde Rumlar evi denen yer ulaşımı çok zor bir yerde yaylanın çevresindedir.

Yaşmaklı–Ağaçbaşı Yaylası, Doğankent İlçe merkezinin güneyinde 25 km mesafededir. Yaylanın bulunduğu alan 1900 rakımında olup, yayla Doğankent İlçe halkı tarafından kullanılmaktadır. Mayıs aylarında yaylaya çıkan halk Ekim ayına kadar burada ikamet eder. Yaylada 200 hane bulunmaktadır. Halk burada büyükbaş hayvancılık ile uğraşır. Yayla etrafında gürgen, kızılâğaç ve çam ağacı bulunmaktadır. G41 B2 92–04 koordinatlarındadır (Anonim 2011a) (Şekil 4.59).

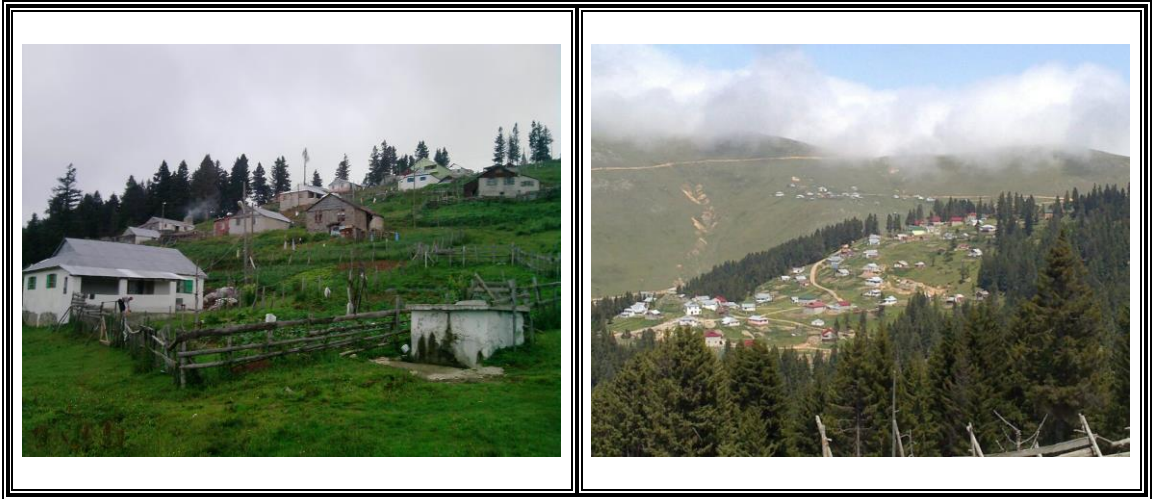

Şekil 4.59. Ağaçbaşı Yaylasından genel görünüm

Dandi Tepealan Yaylası, Doğankent İlçe merkezinin güneyinde 17 km mesafededir. Yaylanın bulunduğu alan vatandaşların eskiden yaylalarına çıkararak dinlenmek için istiharat ettikleri yer, piknik ve mesire alanı olarak, Doğankent İlçesi Süttaş mahallesi halkı tarafından kullanılmaktadır (Anonim 2011a).

Bonyurt Yaylası, Bonyurt Yaylası orman içi yaylalarındandır. Geçmişten günümüze kadar Doğankent İlçesi, Güvenlik Köyü ve Yeni Mahalle halkı tarafından kullanılmaktadır. Bulunduğu konum itibarıyla çevredeki birçok yayla ile komşudur (Yemişen, çatakçayır, halilbeğ). Bonyurt yaylasından bakıldığında diğer yaylalar (merekgözü, çıkıkdüzü, ağaçbaşı) rahatlıkla görülebilmektedir. Orman içi yaylası olması dolayısıyla sadece yayla sakinlerinin değil diğer halkın da uğrak yeridir.

Bonyurt yaylasına sabah erken saatlerde güneş doğsa bile öğle sonuna doğru orman içi sis çekmektedir. Aynı gün içinde hem yaz hem de sonbahar yaşanabilmektedir. Günbatımına doğru çekilen sis ise yerini büyüleyici bir güzelliğe bırakmaktadır (Şekil 4.60).

Şekil 4.60. Bonyurt Yaylasından genel görünüm

4.2.5. Spor turizmi potansiyelini oluşturan kaynaklar

Çalışma alanında av hayvanlarının çeşitliliği, avlakların genişliği, uzun geçen kış mevsimi, aynı zamanda halkın boş zamanlarını değerlendirme isteği av merakını ve av sporunu tutku haline getirmiştir. Fiziki coğrafyasının %89'unu dağların ve ovaların oluşturduğu alanda, sınırlı ve süreli av imkânları mevcuttur.

Çalışma alanının topoğrafik yapısındaki hareketlilik alanda birçok turizm faaliyetinin gerçekleşmesine imkan sağlamaktadır. Doğa yürüyüşleri için uygun olanlar mevcuttur. Kalabalık ve gürültülü şehir hayatından bir an olsun uzaklaşmak, doğayla baş başa bir gün geçirmek isteyenler ya da doğadaki güzellikleri paylaşmak isteyenler için çalışma alanındaki bütün yayla ve köyleri doğal gezinti (trekking) alanlarıdır.

Çalışma alanın zengin bitki örtüsü ve orman varlığı değişik sporlara imkan tanımaktadır. Harita yardımıyla yön bulmayı içeren, zamana karşı yapılan bir spor olan Oryantiring (yönbulma, orienteering, kısaca OL), farklı arazi koşullarında yapılabilse de, genellikle ormanlık arazide yapılması tercih edilmektedir. Bu açıdan çalışma alanı oryantiring sporu için uygun alanlar içermektedir. Ayrıca çalışma alanında bulunan 190 metreden başlayıp, 3320 metreye kadar yükselen dağlar ve dorukları dağcılık sporları için oldukça uygundur.

Çalışma alanında topoğrafik yapıdaki diklikler dağ maratonu gibi sarp arazide, uzun süre yürüyerek veya koşarak yapılan, dayanıklılık ve doğada yön bulma unsurları içeren sporlara imkan sağlamaktadır. Dağ maratonunda genellikle ikişer kişilik takımlar halinde yarışılır. Takımların çadır, uyku tulumu, yiyecek gibi belirli malzemeleri yanlarında bulundurmaları gerekmektedir. Takımlar birkaç dakikalık aralarla yarışmaya başlarlar. Yarışlar çoğu kez bir günden uzun sürer. Yarışmacılar kendi taşıdıkları malzemelerle kamp yaparlar. Yarışmacıların haritada işaretli olan hedeflere kendi seçtikleri yoldan en kısa sürede gitmeleri beklenmektedir. Bu hedeflerin aralarındaki mesafe oryantiringe oranla daha uzundur. Haritalar da genellikle daha büyük (örneğin 1:25.000) ölçeklidir.

Alanın içerisinde bulunan baraj gölleri durgun su sürat yarışı (Flatwater) için uygun alanın oluşmasını sağlamıştır. Flatwater, durgun su veya çok yavaş akan akarsularda yapılmaktadır. Bu sporun yapılabilmesi için derinliği 80 cm yi geçen ve rüzgar almayan göl ve gölcükler gerekmektedir. Rüzgar almayan, dalgasız, kuytu deniz koyları ve çok yavaş akan nehirler de kullanılabilir. Ancak hangi su ortamı kullanılırsa kullanılsın dalga yaratacak rüzgar veya başka bir neden bulunmamalı ve su temiz olmalıdır. Durgun su yarışmaları (flatwater) bir sürat yarışmasıdır. Yarışmada hedef belirli kulvarlar içinde kalarak yarışma mesafesini en kısa sürede tamamlamaktır.

Gümüşhane'de halen 250 km den fazla jeep safari parkuru mevcuttur. Jeep Safari yapmak isteyenler Kürtün ilçesinin Kazıkbeli Yaylasından başlayarak, Güvende Yaylası, Örümcek Ormanları, Erikbeli Turizm Merkezi, Kadirga Yaylası, Zigana

Turizm Merkezi, Kalkanlı Yaylası, Cami Boğazı Yaylası, Çakırgölturizm Merkezi, Santa Harabeleri, Taşköprü Yaylası yolunu kullanarak son nokta olarak Merkez İlçe Sarıçiçek Köyüne ulaşılabilir.

Kürtün Kaymakamlığınca 2007 yılından bu yana Ağustos ayının ilk Cumartesi - Pazar günü Kürtün Su Sporları şenlikleri yapılmaktadır. Harşit Vadisi içerisinde su tutulmuş olan Kürtün HES baraj gölü bölgede su sporlarına elverişli bir konumda bulunmaktadır. Temmuz ayındaki yayla şenlikleriyle de bütünleşen etkinliğe ilimizden, çevre illerden ve ülke genelinden çok sayıda yarışmacı ve izleyici katılmaktadır.

4.2.6. Turizm merkezi ilan edilmiş bölgeler

Kürtün ilçesi ile Doğankent ilçesi arasında bulunan Kabaktepe Şehitleri Parkı'ndan batıya doğru ayrılan stabilize yolda ilerlendiğinde Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı'na ulaşılmaktadır. Bu yol güzergahında sırası ile örümcek ormanları Güvende Yaylası, Kabaktepe Şehitliği, Kazıkbeli yaylası bulunmaktadır (Şekil 4.61).

Şekil 4.61. Örümcek ormanı yönlendirme tabelaları

Örümcek Ormanları Tabiat Koruma Alanı

07.01.1998 tarihinde tabiatı koruma alanı ilan edilen alanın tamamı orman alanıdır. Trabzon G42-d1 koordinatlarında bulunur (Şekil 4.62).

Şekil 4.62. Örümcek ormanları tabiat koruma alanı genel görünüşler

Kürtün (Gümüşhane) İlçesi sınırları içerisinde yer alan Örümcek Ormanları'nda Avrupa'nın en yüksek göknarları ile Türkiye'nin en uzun ladin ağaçları bulunmaktadır. Bunlardan göknarlar 61,50 metre, ladinlerde 57,60 metreye ulaşmaktadır. Bu ağaçlardan bazıları koruma altına alınmış ve Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir (Anonim 2013a). Alandaki halkın geçim kaynağı hayvancılık ve çok az da olsa tarımdır. Yörede yaşayan insanlar genellikle geçimlerini gurbette çalışarak sağlamaktadır (Şekil 4.63).

Şekil 4.63. Örümcek ormanları tabiat koruma alanının ait genel görünüşler

Jeomorfolojik özelliği bakımından yüksek eğimli sık yapıda orman alanıdır. Jeolojik oluşum olarak ise alana kratese ve tersiyer yaşlı kayaçlar egemendir. Bunlar tabandan tavana doğru, volkano-sedimenter, sedimenter volkanik ve plütonik kayaçlar şeklinde istiflenmiştir.

Belli başlı su kaynaklarını Gücükdene Deresi ve Karasu Deresi oluşturmakta olup, saha Geyikcökeği Deresi ile drene olmaktadır.

Floristik özelliklerine bakıldığında *Picea orientalis* (Doğu Ladini), *Abies nordmaniana* Subsp. *Nordmaniana* (Doğu Karadeniz Göknaarı), *Fagus orientalis* (Doğu Kayını), *Alnus glutinosa* Subsp. *barbata* (Sakallı Kızılağaç), *Taxus baccata* (Adi Porsuk) gibi türler hakimdir (Anonim 2013a). Floraya ait genel bir görünüm Şekil 4.64'de verilmiştir.

Şekil 4.64. Örümcek ormanları tabiat koruma alanına ait genel görüşler

Alan Kürtün ilçesine 12 km uzaklıktadır. Kürtün ile Tabiatı Koruma Alanı arası toprak yoldur. Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde Gen Koruma Ormanı bulunmaktadır (Şekil 4.65). Aynı zamanda alanda dört tane ladin dört tane göknar olmak üzere sekiz tane tabiat anıtı bulunmaktadır (Çizelge 4.15).

Şekil 4.65. Gen Koruma Ormanı genel görünümü

Çizelge 4.15. Örümcek ormanı tabiat anıtı listesi (Anonim 2011b)

Tür	Yaş	Boy (m)	Çap (m)	Çevre Genişliği (m)	Koordinatlar
Ladini (1)	400	49,1	1,48	4,65	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Ladini (2)	400	61,5	1,54	4,85	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Ladini (3)	400	52,5	1,21	3,81	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Ladini (4)	400	53,4	1,22	3,83	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Göknaarı (1)	400	54,5	1,18	3,70	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Göknaarı (2)	400	54	1,92	6,05	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Göknaarı (3)	400	57,6	1,76	5,52	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1
Göknaarı (4)	400	58,5	1,80	5,65	Gümüşhane-Kürtün G 42 d1

Örümcek Ormanı Tabiat Anıtı Göknaar 1 fotoğrafı Şekil 4.66'da verilmiştir.

Şekil 4.66. Örümcek Ormanı Tabiat Anıtı Gökmar 1 genel görünüşler

Çalışma alanındaki anıt ağaçlarının bazı özellikleri Çizelge 4.16'da verilmiştir (Anonim 2011a).

Çizelge 4.16. Çalışma alanında anıt ağaçlarının özellikleri

Latince Adı	Türkçe Adı	Yaş	Boy (m)	Çap1,30 (cm)	Çevre1,30 (cm)	Mevkii
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	277	40	175	550	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	286	45	161	506	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	294	45, 5	140	440	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	302	44, 5	175	550	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	341	47	188	564	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	400	44	175	550	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	247	32	201	630	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	311	36, 5	169	530	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	212	39	168	528	Harşit
<i>Fagus orientalis</i>	Doğu Kayını	233	41	153	480	Harşit
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	139	24	82	257	Harşit

Anıt Meşcereler

Araştırma alanında 2 adet Anıt meşcere bulunmaktadır. Anıt meşcerelerin belirlenmesinde meşcereyi oluşturan ağaçlar, anıt ağaç özelliklerinden en az birine sahip olmalısı, meşceredeki tüm ağaçların anıt ağaç olmayabileceği, meşceredeki aynı ya da farklı türdeki ağaçlardan ağırlıklı ya da etkin bir kısmının anıt ağaç olmasının yetebileceği prensibi esas alınmıştır (Anonim 2011a). Anıt meşcecereye ait genel bilgiler Çizelge 4.17’de verilmiştir. Anıt meşcerelere ait diğer konumsal ve morfolojik özellikler ise Çizelge 4.18-4.19’da verilmiştir.

Çizelge 4.17. Çalışma alanı anıt meşcerelerine ait bazı özellikler (Anonim 2011a)

Meşcereyi Oluşturan Türler	Ortalama Yaş	Ortalama Boy(m)	Alanı (ha)	Mevkii
1.Ladin–Kayın	305+	38	7	Harşit
2.Kayın	300+	41	10	Harşit

Çizelge 4.18. Anıt Meşcere 1’in bazı özellikleri (Anonim 2011a)

Tür Adları (Bilimsel)		Tür Adları (Türkçe)
Picea orientalis		Kayın (%40)
Fagus orientalis		Ladin (%60)
Mevkii		Koordinatları
Doğankent – 26 km Harşit Söğütağaç Mevkii		T : 494413 UTM: 4511846
Ortalama Yaş	Ortalama Boy (m)	Alan (ha)
305	38	7

Çizelge 4.19. Anıt Meşcere 2’ün bazı özellikleri (Anonim 2011a)

Tür Adları (Bilimsel)	Tür Adları (Türkçe)	
<i>Picea orientalis</i>	Kayın (%100)	
Mevkii	Koordinatları	
Tirebolu-Harşit -Çatak Köyü	T :	UTM:
Ortalama Yaş	Ortalama Boy (m)	Alan (ha)
300+	41	10

Sonuç olarak çalışma alanında yapılan gözlem ve veriler ışığında alanın turizm potansiyeli belirlenmiştir. Giresun İli’nde Doğa Turizmi Master Planı 2013 – 2023 verilerine göre sürdürülebilir doğa turizmi için önemli aktivitelerden bazılarının Dağcılık, Dağ Tırmanışı, Doğa Yürüyüşleri (Trekking), Atlı Doğa Yürüyüşü, Botanik Turizmi, Yön Bulma (Oryantring), Dağ Bisikleti, Av Turizmi, Doğa Turları, Yayla Turizmi ve Festival Turizmi, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlem Turizmi, Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji), Kampçılık ve Karavan Turizmi, İzcilik, Hava Sporları Turizmi ve Yamaç Paraşütü, Foto safari, Sportif Olta Balıkçılığı, Akarsu Turizmi ve Rafting, Kış Turizmi, Tarım ve Çiftlik (Agro) Turizmi, Gem Safari (Süs Taşları Toplama Gezisi) olduğu tespit edilmiştir (Anonim 2013i).

Öne çıkan doğa turizmi değerleri matrisine göre ise Doğankent İlçesi ve yakın çevresinin Canyoning/kanyon yürüyüşü, Dağ-yayla gezisi imkanı, Peyzaj güzelliği/fotosafari, Yaylada konaklama/kamping, Tabiata uyumlu kırsal miras gezisi, Kır havasında şehir merkezleri, Aktif yaylacılık, Kelebek gözlemciliği imkânı, Sportif olta balıkçılığı imkânı, Estetik şelale bulunan yerler, Estetik göl/baraj olan yerler, Botanik gezilerine uygun saha, İzole ilginç ekosistemler, Ormanaltı florası tanıma gezi imkânı (Mantar ve benzeri dâhil), Endemik Bitkilerin Gözlemi, Çayır şeklinde gruplanmış dağ çiçekleri gezisi (görselliği yüksek olacak), Bakir doğa parçaları keşif gezisi (Bakir vadi ve bakir orman gibi gizli kalan değerleri keşfetme gezileri), Yayla gezisi imkânı, Şelale görme imkânı, Peyzaj değeri yüksek yerler (fotoğrafik yerler), Mağara gezisi, Motorlu gezi imkânı, Jeolojik ve jeomorfolojik değerler, Kanyon görme

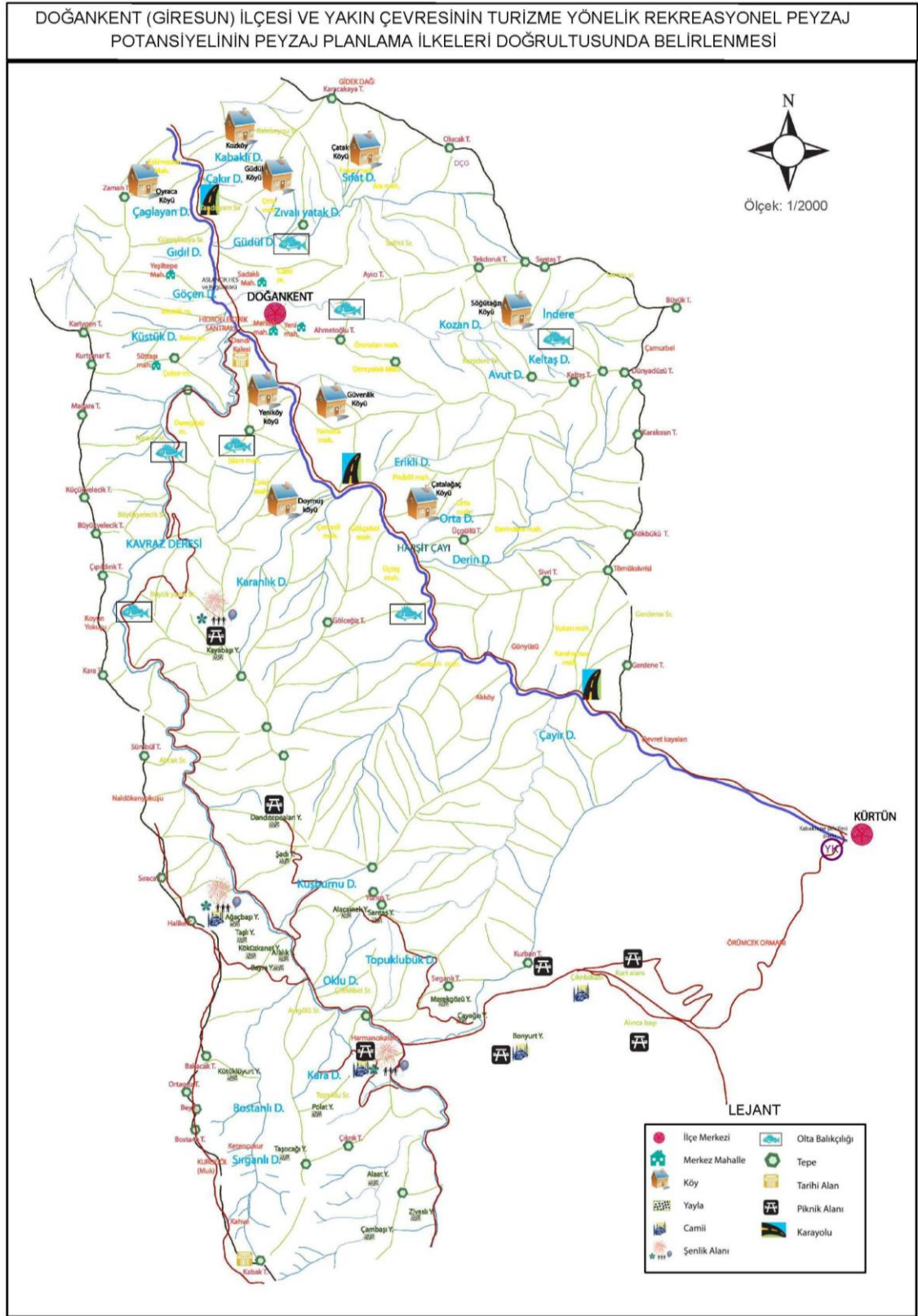
imkânı, Botanik gezisi imkânı, Bakir orman gezisi, Atla geziye uygun, Rafting, Dağ bisikletçiliği, Pansiyonculuk, Milli park vb sahalar, Çim kayağı, Köy Pazarları (Orman meyvelerinden reçel marmelat, kurutulmuş meyve satılması kaydıyla), Dokusu bozulmamış kırsal miras gezisi (köyler), Yaya gezi imkânı gibi turizm faaliyetlerine uygun olduğu belirlenmiştir (Anonim 2013l). Araştırma alanının flora ve fauna turizmi potansiyelini gösteren alanda çekilmiş fotoğraflardan bazıları Şekil 4.67’de verilmiştir. Ayrıca alanın mevcut durumunu gösterir harita Şekil 4.68’de verilmiştir.

Şekil 4.67. (devam)

Şekil 4.67. Çalışma alanının flora ve fauna turizmi potansiyeli

Şekil 4.68. Çalışma alanı mevcut turizm ve rekreasyon potansiyeli haritası

4.3. Araştırma alanının turizm potansiyeline yönelik kullanıcı algısı

Çalışmanın bu bölümünde Doğankent İlçesi'nin mevcut olan ve talep edilen turizm ve rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi, eksik yönlerinin tespit edilmesi, yerli halkın ve turizm amaçlı gelenlerin isteklerinin belirlenmesi için Doğankent ilçesine dışarıdan turizm amaçlı gelenlere ve Doğankent ilçesinde yaşayan yerli halka anket uygulanmıştır (**EK 1**). Anketler 2012-2013 yılları Temmuz ve Ağustos aylarında yayla şenlikleri esnasında yapılmış olup her bir anketin yapılması 10-15 dk sürmüştür. Bu bağlamda yöre halkı ve ziyaretçilerle görüşülmüş, dışarıdan gelen ziyaretçilere 54 tane yöre halkına 96 tane olmak üzere toplam 150 kişilik anket yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü yöntemi ile elde edilen bu rakamlar sağlıklı sonuçlara ulaşılabilmesi için oldukça önemlidir.

%95 güven aralığında ve %5 hata ile örnek hacmi 99 hane halkı bulunmuştur. Ama çalışmadaki bazı anketlerde eksiklik olabileceği nedeniyle alanda 100 anket yapılmıştır ve bunlardan 96 tanesi eksiksizdir. Ayrıca dışarıdan gelen ziyaretçilerin sayısı ile ilgili bir veriye ulaşılamadığı için, ziyaretçilere yapılacak anket sayısını tespit edebilmek amacı ile ilçe nüfusunun yarısı alınarak hesaplama yapılmış ve bu hesap sonucunda 49 kişi bulunmuştur. Ancak çalışmada bazı anketlerde eksiklik olabileceği nedeni ile 55 tane ziyaretçi ile anket yapılmış ve bunların 54 tanesi eksiksizdir. Sonuç olarak 150 tane ankette sağlıklı veriler elde edilmiştir. Örneklem büyüklüğü ile ilgili formül ve örneklem büyüklüğü hesaplanması aşağıda verilmiştir (Newbold 1995; Miran 2002; Uzundumlu vd 2011):

$$n = \frac{Np(1-p)}{(N-1)\sigma_{\hat{p}}^2 + p(1-p)}$$

Yapılan anketlerin istatistiksel analizinde frekans, yüzde, ki-kare analizi olmak üzere üç farklı analiz kullanılmıştır.

4.3.1. Ziyaretçiler

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin anketin “Kişisel Özellikler” ile ilgili sorularına verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.20’de verilmiştir.

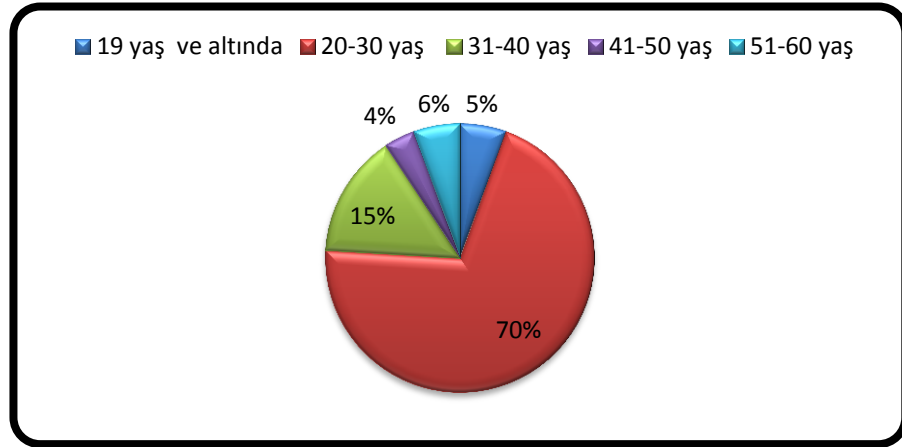
Çizelge 4.20. Anketin demografik özelliklerle ilgili sorularına verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları

		f	%
Cinsiyet	Kadın	19	35,2
	Erkek	35	64,8
Yaş	19 ve altı	3	5,56
	20-30 yaş	38	70,37
	31-40 yaş	8	14,81
	41-50 yaş	2	3,70
	51-60 yaş	3	5,56
Eğitim durumu	Ortaokul	2	3,7
	Lise	11	20,4
	Üniversite	33	61,1
	Lisansüstü	8	14,8
Meslek durumu	Memur	15	27,78
	Esnaf	2	3,70
	İşçi	6	11,11
	Öğrenci	24	44,44
	Ev hanımı	1	1,85
	Emekli	3	5,56
	İşsiz	3	5,56
Ailenin aylık gelir düzeyi	500-1000 TL	4	7,4
	1000-1500 TL	4	7,4
	1500-2000 TL	7	13
	2000 TL üzeri	39	72,2
Sürekli ikametgah	Giresun	1	1,9
	Giresun'un diğer ilçe veya köyleri	3	5,6
	Giresun dışı başka bir il	50	92,6
Nereden geldiniz?	Giresun	2	3,7
	Giresun'un diğer ilçeleri veya köyleri	2	3,7
	Giresun dışı illerden biri	50	92,6

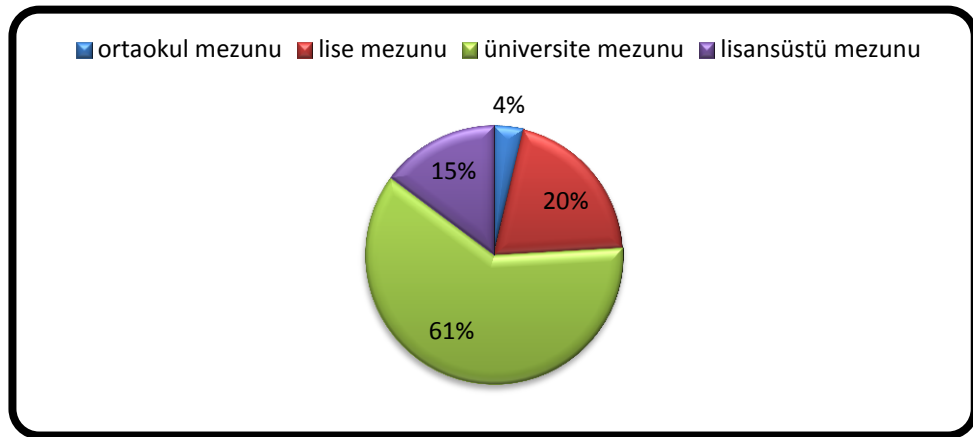
Çizelge 4.20 (devam)

Doğankent'e hangi mevsimde gelmeyi tercih ediyorsunuz?	İlkbahar	5	9,3
	Yaz	47	87
	Sonbahar	2	3,7
Doğankent'e yılda kaç kez geliyorsunuz?	İlk gelişim	38	70,4
	Yılda bir kez	11	20,4
	Yılda 2-3 kez	2	3,7
	Yılda 3'ten fazla	3	5,6
Kimlerle birlikte geldiniz?	Yalnız	2	3,7
	Arkadaşlarımla	35	64,8
	Ailemle	15	27,8
	Tur şirketiyle	2	3,7
Doğankent'de yapılan yayla şenliklerinden nasıl haberdar oldunuz?	Ailem haber verdi	12	22,2
	Arkadaşlarım haber verdi	26	48,1
	İnternet aracılığı ile	4	7,4
	Tanıtım broşürlerinde gördüm	10	18,5
	Diğer	2	3,7

Çizelge 4.21 incelendiğinde ankete katılan Doğankent ilçesine dışarıdan gelenlerin, %35,2'si kadın, %64,8'i erkektir. %5,56'sı 19 yaş ve altı, %70,37'si 20-30 yaş, %14,81'i 31-40 yaş, %3,70'i 41-50 yaş, %5,56'sı 51-60 yaşındadır (Şekil 4.69). %3,7'si ortaokul, %20,4'ü lise, %61,1'i üniversite, %14,8'i lisansüstü mezunu, %27,78'i memurdur (Şekil 4.70).

Şekil 4.69. Yaş aralığına göre ankete katılımın % dağılımı

Şekil 4.70. Eğitim durumuna göre ankete katılımın % dağılımı

Meslek grupları yönünden incelendiklerinde; katılımcıların %3,7'si esnaf, %11,1'i işçi, %44,44'ü öğrenci, %1,85'i ev hanımı, %5,56'sı emekli, %5,56'sı işsizdir.

Katılımcıların %68,6'sı evli, %31,4'ü bekardır. Ailelerin aylık gelir durumu incelendiğinde; %5,4'ünün aylık gelirinin 500-1000 TL, %7,4'ünün aylık gelirinin 1000-1500 TL, %13'ünün aylık gelirinin 1500-2000 TL ve %72,2'sinin aylık gelirinin 2000 TL üzeri olduğu görülmüştür.

Ankete katılanların %1,9'unun ikametgahı Giresun %5,6'sının ikametgahı Giresun'un diğer ilçe ve köyleri, %92,6'sının ikametgahı Giresun dışıdır.

Doğankent'e nereden geldiniz sorusuna katılımcıların %3,7'si Giresun'dan geldiğini, %3,7'si Giresun'un diğer ilçe ve köylerinden geldiğini, %92,6'sının ikametgahı Giresun dışı illerden geldiğini belirtmiştir.

%9,3'ünün Doğankent'e ilkbahar ayında geldiğini, %87'sinin Doğankent'e yaz ayında geldiği, %3,7'sinin Doğankent'e sonbahar ayında geldiğini ifade etmiştir.

%70,4'ünün Doğankent'e ilk gelişi olduğunu, %20,4'ünün Doğankent'e yılda bir kez geldiğini, %3,7'sinin Doğankent'e yılda 2-3 kez geldiğini, %5,6'sının Doğankent'e yılda 3'ten fazla geldiğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %3,7'sinin yalnız, %64,8'inin arkadaşlarıyla, %27,8'inin ailesiyle, %3,7'sinin tur şirketleri ile Doğankent'e gelmiştir.

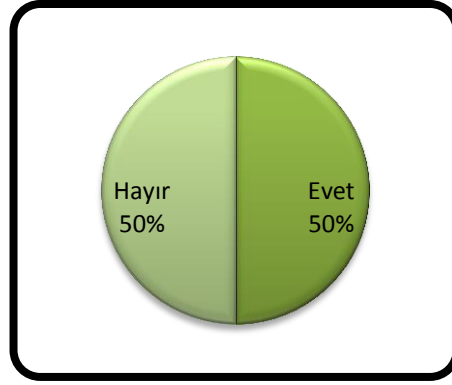
Ankete katılanların %22,2'si Doğankent'de yapılan yayla şenliklerini ailesinin, %48,1'i arkadaşlarının haber verdiğini, %7,4'ü internet aracılığıyla, %18,5'i tanıtım broşürlerinden öğrendiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Doğankent ilçesine dışarıdan gelenlerin anketin sorularına verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.21'de verilmiştir.

Çizelge 4.21. Anketin Doğankent ilçesi ile ilgili sorularına verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları

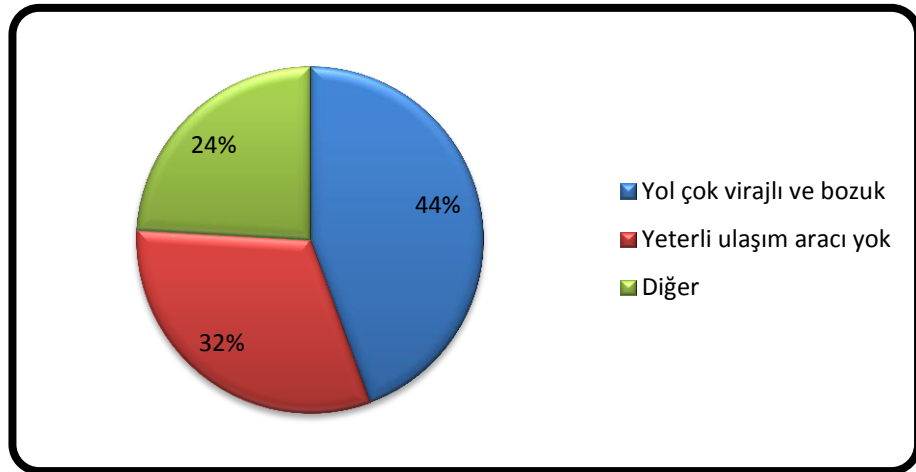
		f	%
Buraya ulaşmak kolay mı?	Evet	27	50
	Hayır	27	50
Buraya ulaşım zor ise sizce en önemli sebebi nedir?	Yol çok virajlı ve bozuk	24	44,4
	Yeterli ulaşım aracı yok	17	31,5
Buraya ulaşımı genellikle nasıl sağlarsınız?	Özel aracım ile	30	55,6
	Dolmuş ile	3	5,6
	Otobüs ile	21	38,9
Yaylaya çıkış gerekçeniz nedir?	Piknik yapmak	7	13
	Geleneksel ve doğal yayla yaşantısını merak ettiğim için	8	14,8
	Tatil yapmak için	13	24,1
	Şenliklere katılmak için	26	48,1
Geceyi yaylada geçirmeniz gerektiğinde nerede kalmayı tercih edersiniz?	Ev sahibi olan bir yayla evinde	28	51,9
	Ev sahibi olmadan bir yayla evinde	1	1,9
	Varsa bir otelde	1	1,9
	Pansiyonculuk yapan bir aile ile yayla evinde	15	27,8
	Kamp alanında, karavan veya çadırda	9	16,7
Genellikle yaylada ne kadar kalırsınız?	Günübirlik gelirim	9	16,7
	1 haftadan az	22	40,7
	1 hafta	19	35,2
	1 haftadan fazla	3	5,6
	Birkaç hafta	1	1,9
Sizce Doğankent yaylaları turizm merkezi olmalı mıdır?	Evet	52	96,3
	Hayır	2	3,7

Ankete katılanların %50'si Doğankent'e kolay ulaşıldığını, %50'si ise kolay ulaşılmadığını belirtmiştir (Şekil 4.71).

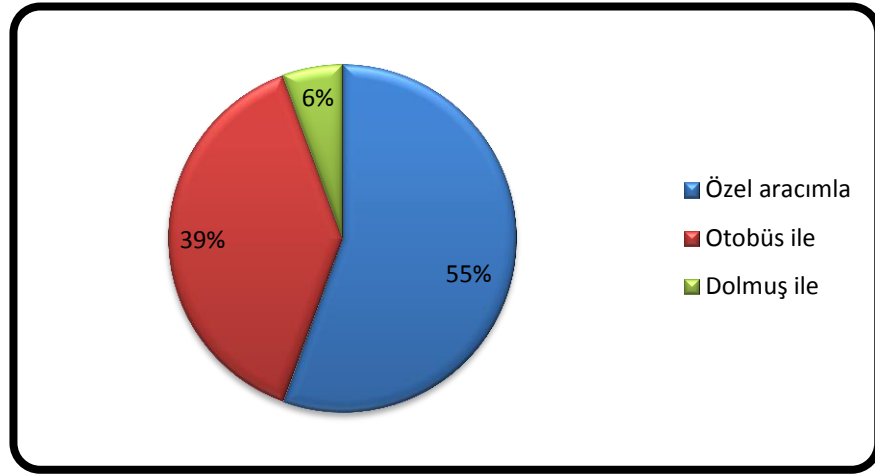
Şekil 4.71. Ulaşımın değerlendirilmesi ile ilgili % dağılımı

“Buraya ulaşım zor ise sizce en önemli sebebi nedir?” sorusuna ankete katılanların %44,4’ü “yol çok virajlı ve bozuk”, %31,5’i “yeterli ulaşım aracı yok” yanıtlarını vermiştir (Şekil 4.72).

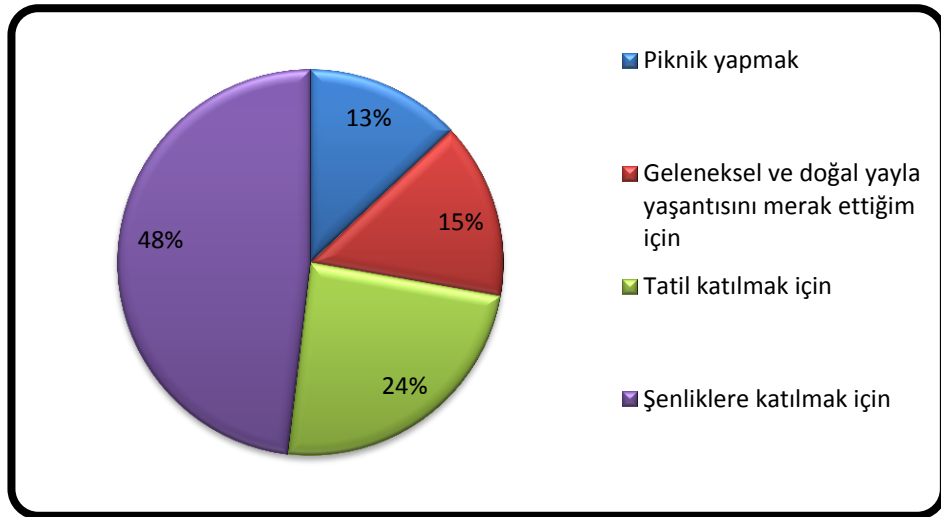
Şekil 4.72. Ulaşımı zorlaştıran faktörlerin % dağılımı

“Buraya ulaşımı genellikle nasıl sağlarsınız?” sorusuna ankete katılanların %55,6’sı “özel aracımla”, %5,6’sı “dolmuş ile”, %38,9’u “otobüs ile” yanıtlarını vermişlerdir (Şekil 4.73).

Şekil 4.73. Ulaşımda tercih edilen taşıtların kullanım oranı ile ilgili % dağılım

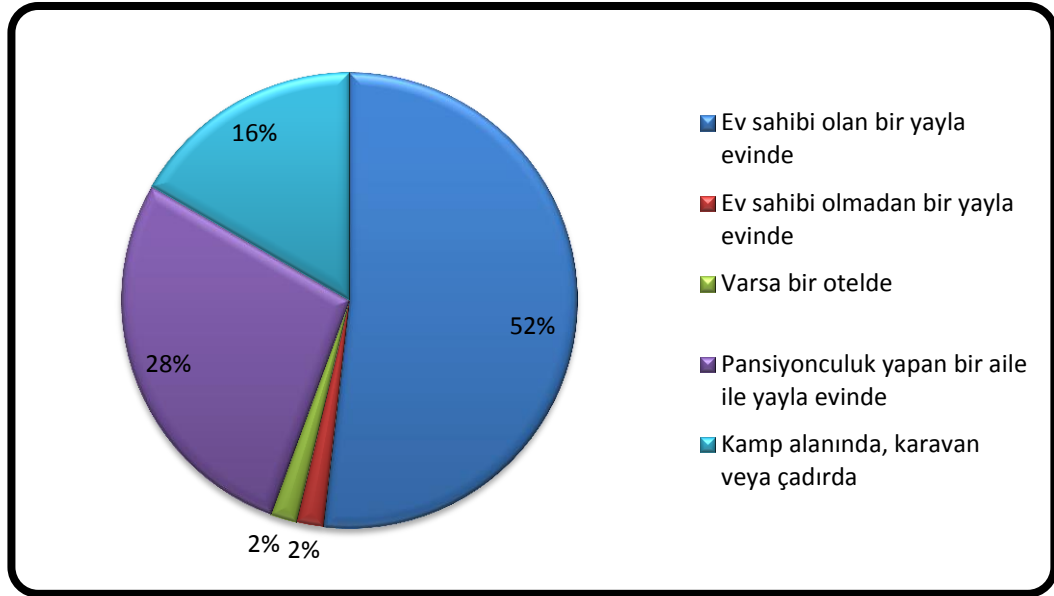
“Yaylaya çıkış gerekçeniz nedir?” sorusuna ankete katılanların %13’ü “piknik yapmak”, %14,8’i “geleneksel ve doğal yayla yaşantısını merak ettiğim için”, %24,1’i “tatil yapmak için”, %48,1’i “şenliklere katılmak için” yanıtını vermiştir (Şekil 4.74).

Şekil 4.74. Yaylaya çıkış nedenleriyle ilgili % dağılım

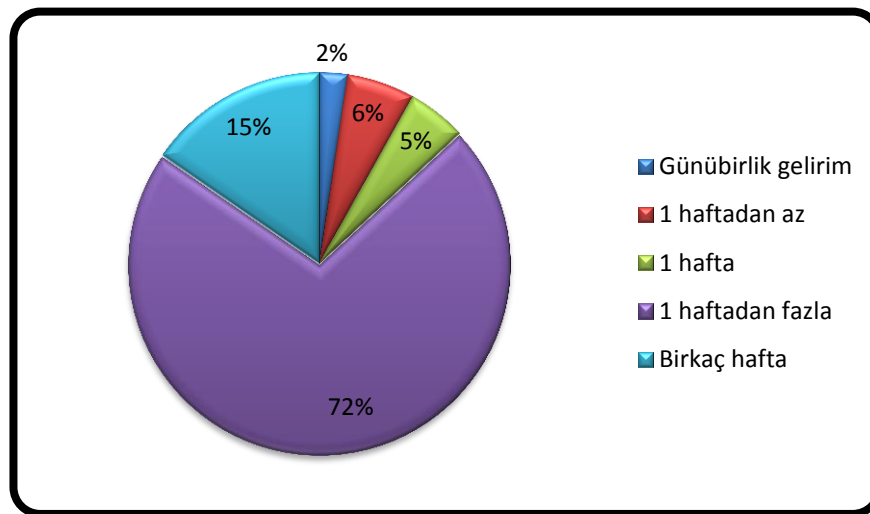
“Geceyi yaylada geçirmeniz gerekiyorsa nerede kalmak istersiniz?” sorusuna ankete katılanların %51,9’u “ev sahibi olan bir yayla evinde”, %1,9’u “ev sahibi olmadan bir yayla evinde”, %1,9’u “varsa bir otelde”, %27,8’i “pansiyonculuk yapan bir aile ile

yayla evinde”, %16,7’si “kamp alanında, karavan veya çadırda” yanıtını vermiştir (Şekil 4.75).

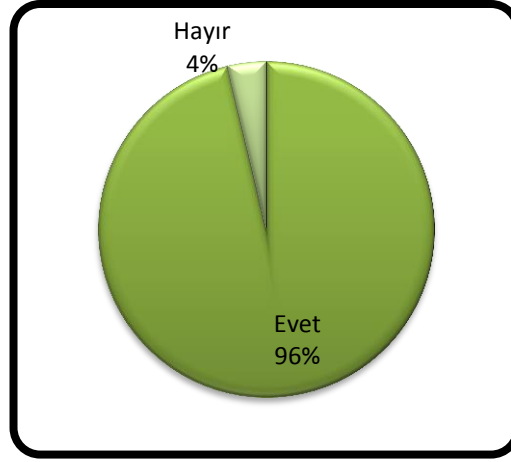
Şekil 4.75. Kullanıcıların konaklama tercihleriyle ilgili % dağılımı

“Genellikle yaylada ne kadar kalırsınız?” sorusuna ankete katılanların %16,7’si “günübirlik gelirim”, %40,7’si “1 haftadan az”, %35,2’si “1 hafta”, %5,6’sı “1 haftadan fazla”, %1,9’u “birkaç hafta” yanıtlarını vermişlerdir (Şekil 4.76).

Şekil 4.76. Kullanıcıların konaklama süresi ile ilgili % dağılımı

“Sizce Doğankent yaylaları turizm merkezi olmalı mıdır?” sorusuna ankete katılanların %96,3’ü “Evet” derken %3,7’si “Hayır” yanıtını vermiştir (Şekil 4.77).

Şekil 4.77. Yaylaların turizm merkezi olarak değerlendirilmesine yönelik tercih % dağılımı

4.3.2. Yerli kullanıcı

Araştırmaya katılan, Doğankent ilçesine yaşayan yerli halkın anketin “kişisel özellikler” ile ilgili sorularına verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.22’de verilmiştir.

Çizelge 4.22. Anketin kişisel özelliklerle ilgili sorularına yerli halkın verdiği yanıtların frekans ve yüzde dağılımları

		Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	45	46,9
	Erkek	51	53,1
Yaş	19 ve altı	13	13,5
	20-30 yaş	27	28,1
	31-40 yaş	19	19,8
	41-50 yaş	14	14,6
	51-60 yaş	16	16,7
	61-70 yaş	7	7,3
Eğitim durumu	Okur-yazar değil	10	10,4
	İlkokul	8	8,3
	Ortaokul	6	6,3
	Lise	40	41,7
	Üniversite	26	27,1
	Lisansüstü	6	6,3
Meslek durumu	Memur	28	29,2
	Esnaf	1	1
	İşçi	8	8,3
	Çiftçi	1	1
	Öğrenci	25	26
	Ev hanımı	20	20,8
Ailenin aylık gelir durumu	Emekli	12	12,5
	İşsiz	1	1
	0-500 TL	4	4,2
	500-1000 TL	17	17,7
	1000-1500 TL	15	15,6
	1500-2000 TL	13	13,5
	2000 TL üzeri	47	49
Sürekli ikametgah	Doğankent	77	80,2
	Giresun	1	1
	Doğankent'in Köyleri	6	6,3
	Giresun'un diğer ilçe veya köyleri	6	6,3
	Giresun dışı başka bir il	6	6,3
Turizm ve rekreasyon hakkında bilgi durumu	Evet	63	64,9
	Hayır	33	35,1
Herhangi turizm, çevre veya doğa derneğine üye misiniz?	Evet	12	12,4
	Hayır	84	86,6

Çizelge 4.23 incelendiğinde araştırmaya katılan yerli halkın, %46,9'u kadın, %53,1'i erkektir.

%13,5'i 19 yaş ve altında, %28,1'i 20-30 yaş, %19,8'i 31-40 yaş, %14,6'sı 41-50 yaş, %16,7'si 51-60 yaş ve %7,3'ü 61 yaş ve üstündedir.

%10,4'ü okur-yazar değil, %8,3'ü ilkokul mezunu, %6,3'ü ortaokul mezunu, %41,7'si lise mezunu, %27,1'i üniversite mezunu ve %6,3'ü lisansüstü mezunudur.

%29,2'si memur, %1'i esnaf, %8,3'ü işçi, %1'i çiftçi, %26'sı öğrenci, %20,8'i ev hanımı, %12,5'i emekli, %1'i işsizdir.

%4,2'sinin aylık geliri 0-500 TL, %17,7'sinin aylık geliri 500-1000 TL, %15,6'sının aylık geliri 1000-1500 TL, %13,5'inin aylık geliri 1500-2000 TL ve %49'unun aylık geliri 2000 TL'nin üzeridir.

%80,2'sinin ikametgahı Doğankent ilçesi, %1'inin ikametgahı Giresun, %6,3'ünün ikametgahı Doğankent'in köyler, %6,3'ünün ikametgahı Giresun'un diğer ilçe veya köyleri, %6,3'ünün ikametgahı Giresun dışı başka bir il olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %64,9'unun turizm ve rekreasyon hakkında bilgisi varken %35,1'inin turizm ve rekreasyon hakkında bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

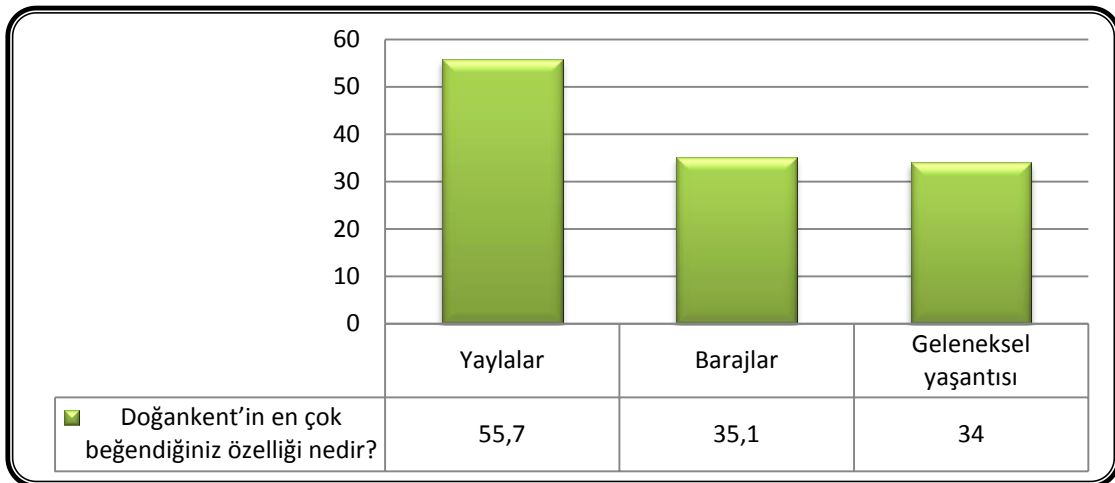
%12,4'ünün herhangi turizm, çevre veya doğa derneğine üye olduğunu belirtirken %86,6'sının üye olmadığı görülmektedir.

Anketin "Doğankent'in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?" maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.23'de verilmiştir.

Çizelge 4.23. Anketin “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?” sorusuna verilen cevapların önem sırası

	Yaylaları		Bitki örtüsü		Barajları		Topografik özellikleri		Geleneksel yaşantısı		Diğer	
Önem sırası	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	54	55,7	31	32	9	9,3	2	2,1	-	-	-	-
2	14	14,4	31	32	34	35,1	8	8,2	9	9,3	-	-
3	11	11,3	6	6,2	12	12,4	30	30,9	33	34	4	4,1
4	2	2,1	12	12,4	17	17,5	46	47,4	19	19,6	-	-
5	13	13,4	16	16,5	23	23,7	9	9,3	34	35,1	1	1
6	2	2,1	-	-	1	1	1	1	1	1	91	93,8

Çizelge 4.24 incelendiğinde, “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?” sorusuna araştırmaya katılanların, %55,7 ile 1. sırada “Yaylaları”, %35,1 ile 2. sırada “Barajları”, %34 ile 3. sırada “Geleneksel yaşantısı”, %47,4 ile 4. sırada “Topografik özellikleri”, %16,5 ile 5. sırada “Bitki örtüsü”, %93,8 ile 6. sırada “Diğer” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.78).

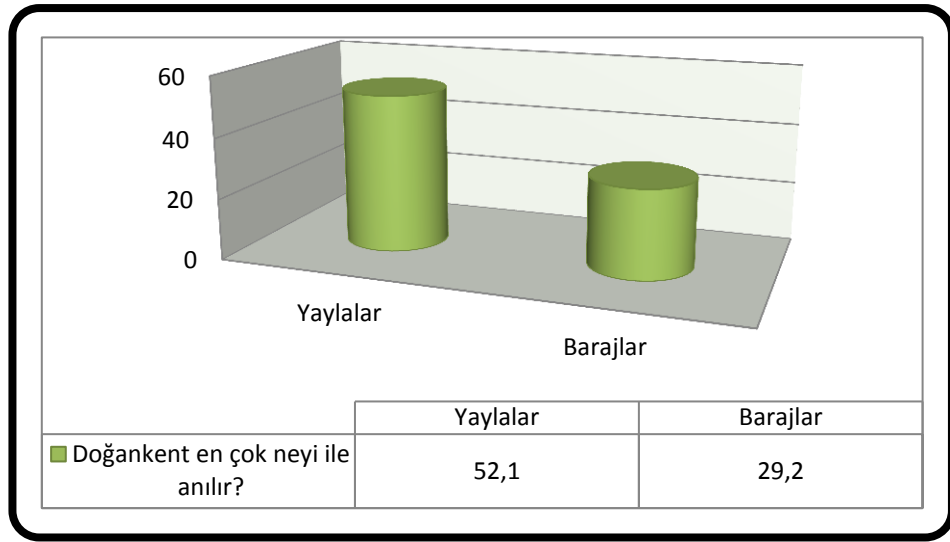
Şekil 4.78. Doğankent'in beğenilen özellikleri % dağılımı

Anketin “Doğankent en çok neyi ile anılır?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.24’de verilmiştir.

Çizelge 4.24. Anketin “Doğankent en çok neyi ile anılır?” sorusuna verilen cevapların önem sırası

Önem sırası	Yaylaları		Ormanları		Barajları		Yemekleri		Geleneksel özellikleri		Yöresel ürünleri		Geleneksel el sanatları		Tarihi yapısı		Tarım alanları		Doğal bitki örtüsü		Faunası	
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	50	52,1	4	4,1	32	33,3	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	5	5,2	-	-
2	29	30,2	23	23,7	28	29,2	-	-	3	3,1	1	1	-	-	-	-	1	1	10	10,4	1	1
3	14	14,6	45	46,4	11	11,5	-	-	2	2,1	6	6,3	1	1	1	1	-	-	17	17,7	-	-
4	1	1	12	12,4	14	14,6	7	7,3	10	10,4	9	9,4	1	1	-	-	1	1	37	38,5	3	3,1
5	-	-	4	4,1	2	2,1	11	11,5	16	16,7	3	3,1	2	2,1	-	-	4	4,2	13	13,5	41	42,7
6	2	2,1	2	2,1	-	-	7	7,3	33	34,4	14	14,6	6	6,3	5	5,2	5	5,2	10	10,4	12	12,5
7	-	-	4	4,1	1	1	16	16,7	9	9,4	13	13,5	24	25	6	6,3	16	16,7	1	1	6	6,3
8	-	-	1	1	4	4,2	12	12,5	16	16,7	31	32,3	10	10,4	7	7,3	9	9,4	2	2,1	4	4,2
9	-	-	1	1	1	1	11	11,5	6	6,3	12	12,5	29	30,2	19	19,8	16	16,7	-	-	1	1
10	-	-	-	-	1	1	14	14,6	-	-	7	7,3	22	22,9	35	36,5	13	13,5	1	1	3	3,1
11	-	-	-	-	2	2,1	17	17,7	-	-	-	-	1	1	21	21,9	30	31,3	-	-	24	25

Çizelge 4.25 incelendiğinde, “Doğankent en çok neyi ile anılır?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %52,1 ile 1. sırada “Yaylaları”, %29,2 ile 2. Sırada “Barajları”, %46,4 ile 3. sırada “Ormanları”, %38,5 ile 4. Sırada “Doğal bitki örtüsü”, %42,7 ile 5. Sırada “Faunası”, %34,4 ile 6. Sırada “Geleneksel özellikleri”, %16,7 ile 7. Sırada “Yemekleri”, %32,3 ile 8. Sırada “Yöresel ürünleri”, %30,2 ile 9. sırada “Geleneksel el sanatları”, %36,5 ile 10. sırada “Tarihi yapısı” ve %31,3 ile 11. sırada “Tarım alanları” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.79).

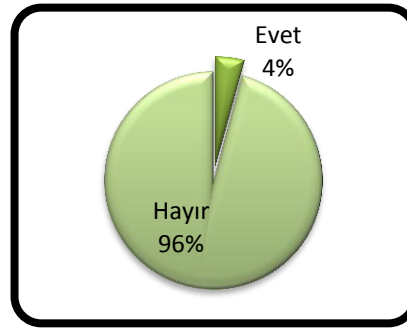
Şekil 4.79. Doğankent'in tercih ediliş sebepleri % dağılımı

Anketin “Sizce Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?” maddesine verdikleri yanıtların dağılımı Çizelge 4.25’de verilmiştir.

Çizelge 4.25. Anketin “Sizce Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?” maddesine verilen yanıtların dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	4	4,2
Hayır	92	95,8
Toplam	96	100

Çizelge 4.26 incelendiğinde, “Sizce Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %4.2’si “Evet”, %95.8’i “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan yerli halkın, Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanaklarını yetersiz olarak değerlendirdikleri söylenebilir (Şekil 4.80).

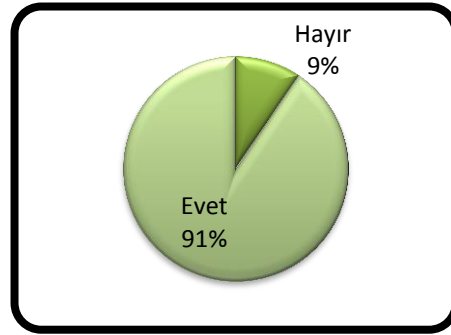
Şekil 4.80. Doğankent’teki turizm ve rekreasyon olanaklarının yeterliliği ile ilgili % dağılımı

Anketin “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?” maddesine verdikleri yanıtların dağılımı Çizelge 4.26’da verilmiştir.

Çizelge 4.26. Anketin “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?” maddesine verilen yanıtların dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	87	90,6
Hayır	9	9,4
Toplam	96	100

Çizelge 4.27 incelendiğinde, “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %90,6’sı “Evet”, %9,4’ü “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan yerli halkın, Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini istedikleri söylenebilir (Şekil 4.81).

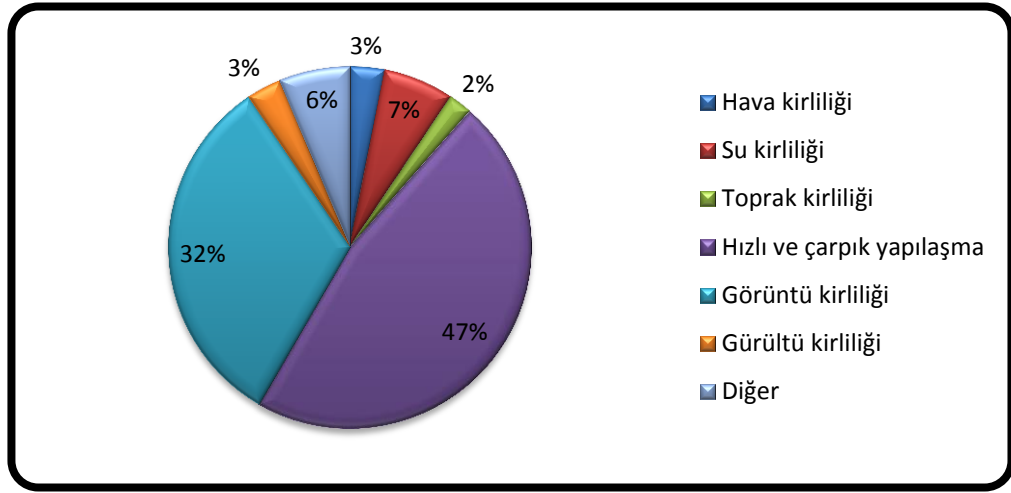
Şekil 4.81. Doğankent'in turizm merkezi olarak değerlendirilmesi talebi % dağılımı

Anketin “Sizce Doğankent'in en önemli çevre sorunu nedir?” maddesine verdikleri yanıtların dağılımı Çizelge 4.27’de verilmiştir.

Çizelge 4.27. Anketin “Sizce Doğankent'in en önemli çevre sorunu nedir?” maddesine verilen yanıtların dağılımı

Yanıtlar	f	%
Hava kirliliği	3	3,1
Su kirliliği	6	6,3
Toprak kirliliği	2	2,1
Hızlı ve çarpık yapılaşma	45	46,9
Görüntü kirliliği	31	32,3
Gürültü kirliliği	3	3,1
Diğer	6	6,3
Toplam	96	100

Çizelge 4.28. incelendiğinde, “Sizce Doğankent'in en önemli çevre sorunu nedir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %3,1’i “Hava kirliliği”, %6,3’ü “Su kirliliği”, %2,1’i “Toprak kirliliği”, %46,9’u “Hızlı ve çarpık yapılaşma”, %32,3’ü “Görüntü kirliliği”, %3,1’i “Gürültü kirliliği” ve %6,3’ü “Diğer” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak Doğankent'in en önemli çevre sorunu hızlı ve çarpık yapılaşma ile görüntü kirliliği olduğu söylenebilir (Şekil 4.82).

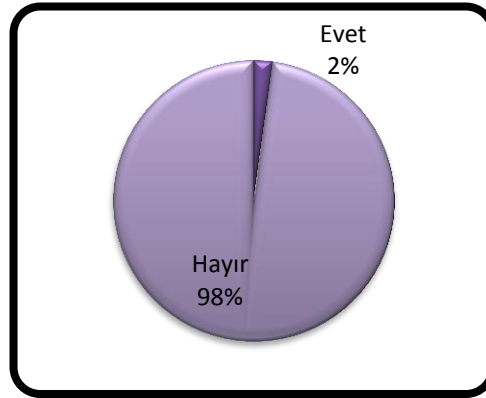
Şekil 4.82. Doğankent'in çevre sorunu ile ilgili % dağılımı

Anketin “Doğankent’in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?” maddesine verdikleri yanıtların dağılımı Çizelge 4.28’de verilmiştir.

Çizelge 4.28. Anketin “Doğankent’in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?” maddesine verilen yanıtların dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	2	2,1
Hayır	94	97,9
Toplam	96	100

Çizelge 4.29 incelendiğinde, “Doğankent’in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %2,1’i “Evet”, %97,9’u “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan yerli halkın, Doğankent’in doğal ve kültürel değerlerinin yeterince korunamadığını düşündükleri söylenebilir (Şekil 4.83).

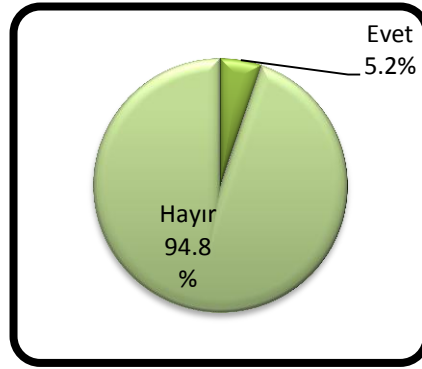
Şekil 4.83. Kullanıcıların Doğankent’in doğal ve kültürel değerlerinin korunup korunmadığına yönelik görüşlerinin % dağılımı

Anketin “İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?” maddesine verdikleri yanıtların dağılımı Çizelge 4.29’da verilmiştir.

Çizelge 4.29. Anketin “İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?” maddesine verilen yanıtların dağılımı

Yanıt	f	%
Evet	5	5,2
Hayır	91	94,8
Toplam	96	100

Çizelge 4.30 incelendiğinde, “İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %5,2’si “Evet”, %94,8’i “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan yerli halkın, Doğankent ilçesindeki rekreasyon alanlarını yeterli bulmadıkları söylenebilir (Şekil 4.84).

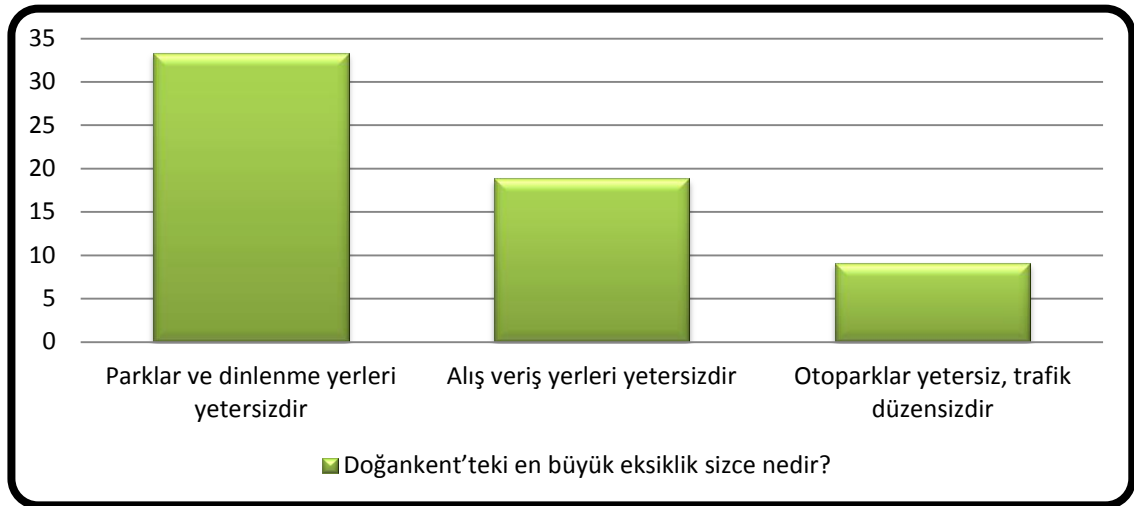
Şekil 4.84. İlçedeki rekreasyon alanlarının yeterliliğiile ilgili % dağılımı

Anketin “Doğankent’teki en büyük eksiklik sizce nedir?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.30’da verilmiştir.

Çizelge 4.30. Anketin “Doğankent’teki en büyük eksiklik sizce nedir?” maddesinin önem sırası

Önem sırası	Parklar ve dinlenme yerleri yetersizdir		Otoparklar yetersiz, trafik düzensizdir		Çevre temizliği yetersizdir		Alışveriş yerleri yetersizdir		Oturulacak kapalı mekanlar yetersizdir		Yemek yiyecek yerler yetersizdir		Eğlence mekanları yetersizdir		Eğitim, sağlık kuruluşu gibi tesisleri yetersizdir	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	32	33,3	17	17,5	6	6,3	14	14,6	6	6,3	-	-	7	7,3	14	14,6
2	31	32,3	15	15,5	6	6,3	18	18,8	11	11,5	4	4,1	2	2,1	8	8,3
3	17	17,7	9	9,3	10	10,4	12	12,5	16	16,7	1	1	14	14,6	17	17,7
4	6	6,3	13	13,4	9	9,4	15	15,6	33	34,4	3	3,1	7	7,3	10	10,4
5	4	4,2	13	13,4	26	27,1	10	10,4	18	18,8	14	14,4	5	5,2	6	6,3
6	5	5,2	5	5,2	15	15,6	10	10,4	9	9,4	17	17,5	12	12,5	22	22,9
7	1	1	9	9,3	13	13,5	14	14,6	2	2,1	21	21,6	21	21,9	15	15,6
8	-	-	-	-	10	10,4	3	3,1	1	1	36	37,1	26	27,1	4	4,2

Çizelge 4.31 incelendiğinde, “Doğankent’teki en büyük eksiklik sizce nedir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %33,3 ile 1. sırada “Parklar ve dinlenme yerleri yetersizdir”, %18,8 ile 2. sırada “Alış veriş yerleri yetersizdir”, %9,3 ile 3. sırada “Otoparklar yetersiz, trafik düzensizdir”, %34,4 ile 4. sırada “Oturulacak kapalı mekanlar yetersizdir”, %27,1 ile 5. sırada “Çevre temizliği yetersizdir”, %22,9 ile 6. sırada “Eğitim, sağlık kuruluşu gibi tesisleri yetersizdir”, %21,9 ile 7. sırada “Eğlence mekanları yetersizdir”, %37,1 ile 8. sırada “Yemek yiyecek yerler yetersizdir” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.85).

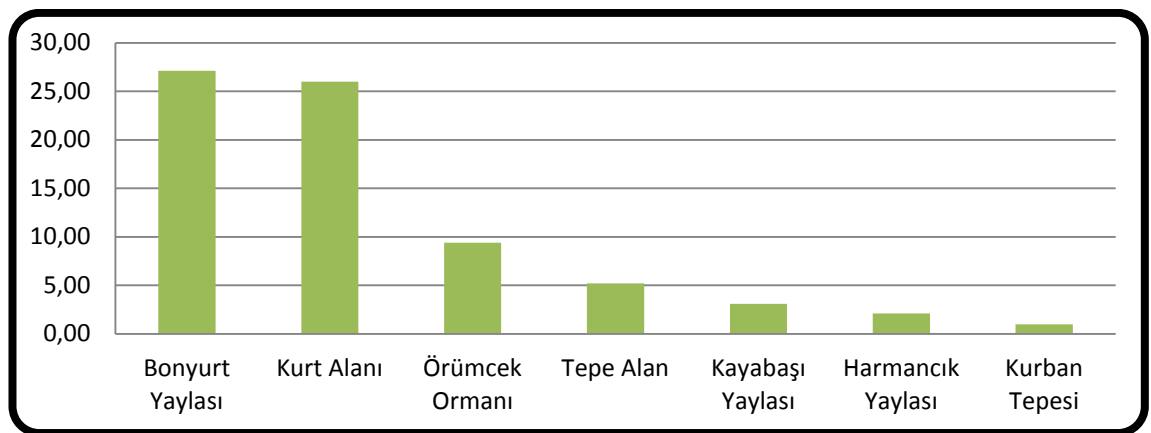
Şekil 4.85. Doğankent’in sorunlarının sıralaması

Anketin “Doğankent’te serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?” maddesine verdikleri yanıtlar Çizelge 4.31’de verilmiştir.

Çizelge 4.31. Anketin “Doğankent’te serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?” maddesine verilen yanıtlar

	f	%
Örümcek ormanları	9	9,4
Harmancık Yaylası	2	2,1
Bonyurt Yaylası	26	27,1
Kayabaşı Yaylası	3	3,1
Kurt alanı	25	26
Tepealan	5	5,2
Kurban Tepesi	1	1
Diğer	25	26
Toplam	96	100

Çizelge 4.32 incelendiğinde, “Doğankent’te serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %9,4’ü “Örümcek ormanları”, %2,1’i “Harmancık Yaylası”, %27,1’i “Bonyurt Yaylası”, %3,1’i “Kayabaşı Yaylası”, %26’sı “Kurt alanı”, %5,2’si “Tepealan”, %1’i “Kurban Tepesi” ve %26’sı “Diğer” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak Doğankent’te serbest zamanlarda en çok tercih edilen rekreasyon alanının Bonyurt Yaylası ve Kurt alanı olduğu söylenebilir (Şekil 4.86).

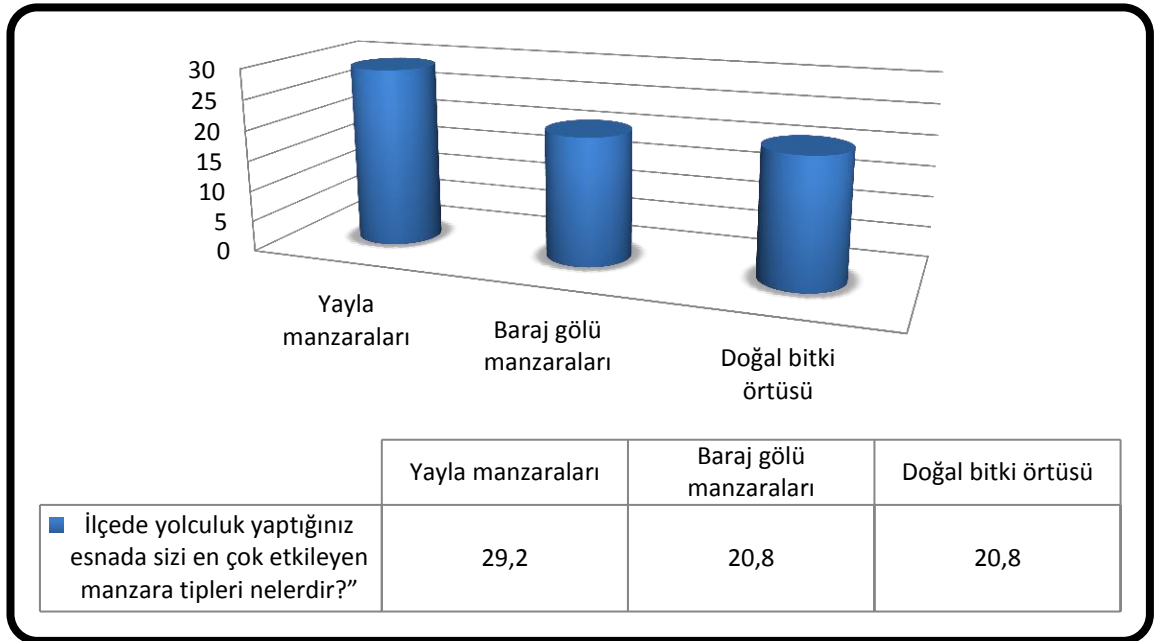
Şekil 4.86. Doğankent’te tercih edilen rekreasyon alanları

Anketin “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.32’de verilmiştir.

Çizelge 4.32. Anketin “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” maddesinin önem sırası

Önem sırası	Baraj gölü manzaraları		Kırsal yaşantı manzaraları		Jeolojik oluşum ve kanyon manzaraları		Doğal bitki örtüsü		Dağlar		Yayla manzaraları		Tarımsal aktiviteler		Akarsular	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	17	17,7	8	8,3	4	4,2	17	17,7	15	15,6	28	29,2	-	-	7	7,3
2	20	20,8	10	10,4	6	6,3	19	19,8	9	9,4	17	17,7	2	2,1	13	13,5
3	12	12,5	19	19,8	9	9,4	20	20,8	13	13,5	14	14,6	2	2,1	7	7,3
4	14	14,6	15	15,6	7	7,3	13	13,5	9	9,4	14	14,6	2	2,1	22	22,9
5	14	14,6	9	9,4	16	16,7	13	13,5	19	19,8	10	10,4	2	2,1	13	13,5
6	9	9,4	12	12,5	26	27,1	12	12,5	14	14,6	8	8,3	2	2,1	13	13,5
7	7	7,3	22	22,9	19	19,8	2	2,1	15	15,6	4	4,2	10	10,4	16	16,7
8	3	3,1	1	1	9	9,4	-	-	1	1	1	1	74	77,1	5	5,2

Çizelge 4.33 incelendiğinde, “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %29,2 ile 1. sırada “Yayla manzaraları”, %20,8 ile 2. sırada “Baraj gölü manzaraları” ve “Doğal bitki örtüsü”, %22,9 ile 3. sırada “Akarsular”, %19,8 ile 4. sırada “Dağlar”, %27,1 ile 5. sırada “Jeolojik oluşum ve kanyon manzaraları”, %22,9 ile 6. sırada “Kırsal yaşantı manzaraları”, %77,1 ile 7. sırada “Tarımsal aktiviteler” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.87).

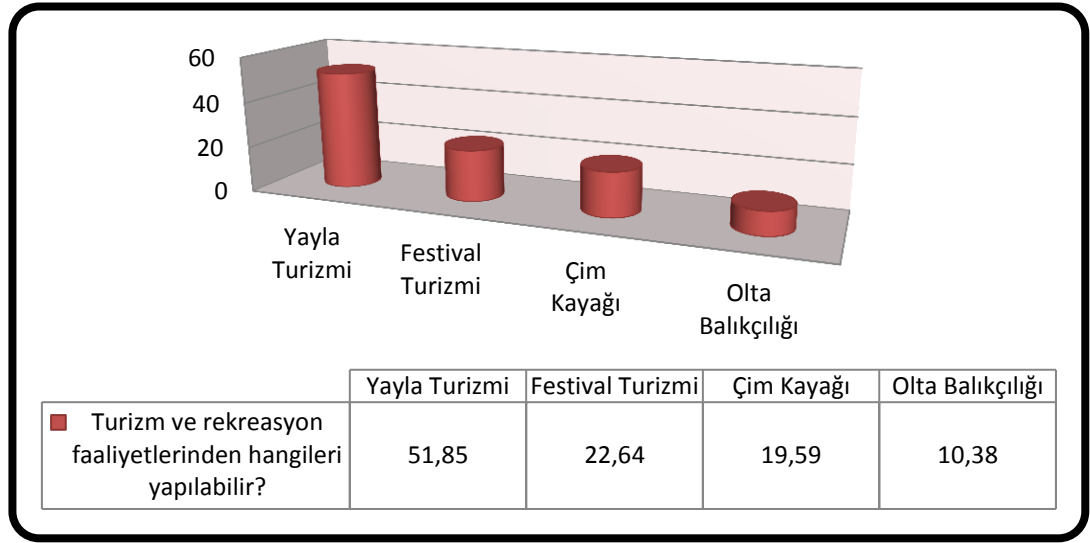
Şekil 4.87. Yolculuk sırasında dikkat çeken peyzaj özellikleri dağılımı

Anketin “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.33’de verilmiştir.

Çizelge 4.33. Anketin “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir” maddesinin önem sırası

	Önem sırası									
	1		2		3		4		5	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Flora turizm	1	1,24	2	1,89	2	2,06	3	2,83	2	2,12
Doğa yürüyüşü	14	17,28	13	12,26	14	14,43	10	9,43	5	5,32
Fotosafari	1	1,24	13	12,26	5	5,15	1	0,94	3	3,19
Yayla turizmi	42	51,85	16	15,09	4	4,12	9	8,49	7	7,45
Festival Turizm	15	18,51	24	22,64	16	16,49	10	9,43	13	13,83
Yeme-içme Turizmi	2	2,48	3	2,83	3	3,09	9	8,49	4	4,24
Tarım-çiftlik turizmi	1	1,24	2	1,89	1	1,03	2	1,89	4	4,24
İnanç Turizmi	-	-	1	0,94	1	1,03	1	0,94	-	-
Fauna gözlemciliği	1	1,24	-	-	1	1,03	-	-	3	3,19
Kamp-karavan turizmi	2	2,48	2	1,89	2	2,06	4	3,77	5	5,32
Flora gözlemciliği	-	-	-	-	6	6,18	1	0,94	2	2,12
Olta balıkçılığı	3	3,70	7	6,60	10	10,31	11	10,38	6	6,38
Çim kayağı	4		3	2,83	19	19,59	12	11,32	8	8,51
Suya dayalı diğer aktiviteler	2	2,48	5	4,72	5	5,15	11	10,38	6	6,38
Gelenek-görenek turizmi	-	-	2	1,89	2	2,06	8	7,54	9	9,57
Tarihsel alan turizmi	2	2,48	-	-	2	2,06	2	1,89	5	5,32
Ath doğa yürüyüşü	6	7,40	3	2,83	4	4,12	1	0,94	6	6,38
Jeolojik oluşumları gözleme	-	-	-	-	-	-	1	0,94	6	6,38
Mağara turizmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge 4.34 incelendiğinde, “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %51,85 ile 1.sırada “Yayla turizmi”, %22,64 ile 2.sırada “Festival turizmi”, %19,59 ile 3.sırada “Çim kayağı”, %10,38 ile 4. Sırada “Olta balıkçılığı” ve “Suya dayalı faaliyetler, %9,57 ile 5.sırada “Gelenek görenek turizmi” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.88).

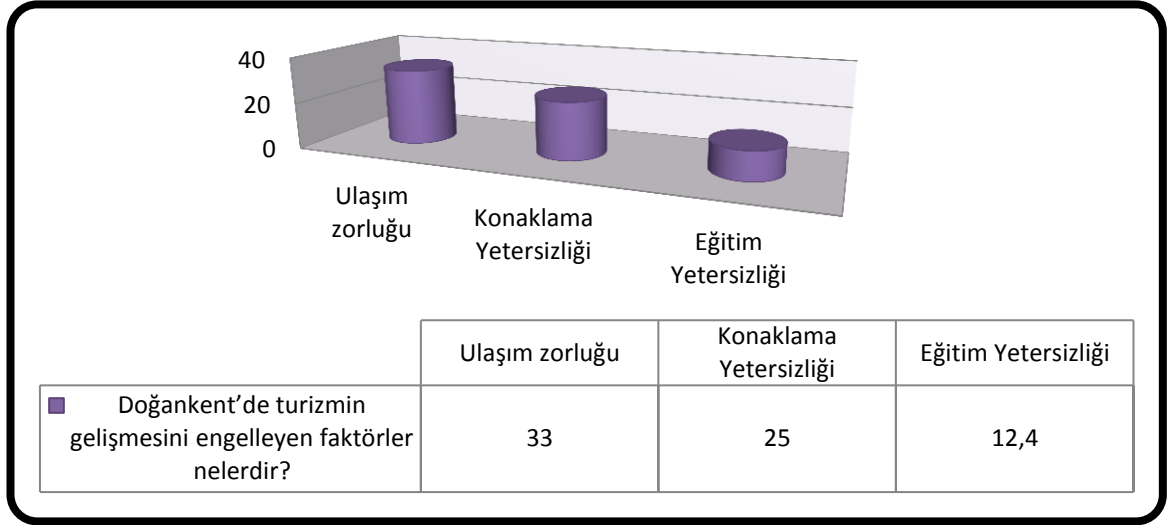
Şekil 4.88. Doğankent'de istenen turizm faaliyetleri

Anketin “Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.34’de verilmiştir.

Çizelge 4.34. Anketin “Size göre Doğankent’de Turizmin Gelişmesini Engelleyen Faktörler Nelerdir?” Maddesinin Önem Sırası

	Önem sırası					
	1		2		3	
	f	%	f	%	f	%
Ulaşım zorluğu	32	33	10	10,3	20	20,6
İklimin elverişsizliği	4	4,1	2	2,1	1	1
Heyelan, sel gibi doğal afetlerin sıklığı	5	5,2	7	7,2	1	1
Arazi şartlarının yetersizliği	10	10,3	15	15,5	9	9,3
Güvenlik yetersizliği	1	1	-	-	2	2,1
Sağlık tesislerinin yetersizliği	1	1	1	1	6	6,2
Eğitim yetersizliği	4	4,1	4	4,1	12	12,4
Geleneksel yapı	1	1	-	-	2	2,1
Tanıtım yetersizliği	29	29,9	20	20,6	11	11,3
Konaklama yetersizliği	9	9,3	37	38,1	30	30,9
Diğer	-	-	-	-	2	2,1

Çizelge 4.35 incelendiğinde, “Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %33 ile 1.sırada “Ulaşım zorluğu”, %38,1 ile 2.sırada “Konaklama yetersizliği”, %12,4 ile 3.sırada “Eğitim yetersizliği” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.89).

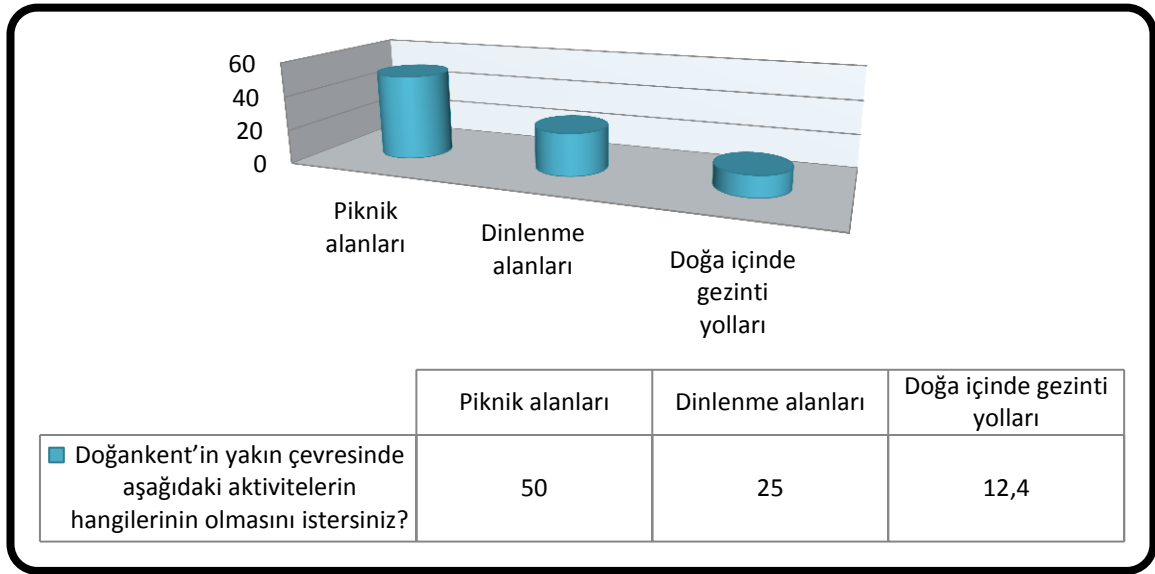
Şekil 4.89. Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler

Anketin “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.35’de verilmiştir.

Çizelge 4.35. Anketin “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz?” maddesinin önem sırası

	Dinlenme alanları		Kamp alanları		Seyir terasları		Doğa içinde gezinti yolları		Piknik alanları		Diğer	
Önem sırası	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	27	27,8	18	18,6	6	6,2	16	16,5	29	29,9	-	-
2	32	33	10	10,3	14	14,4	11	11,3	29	29,9	-	-
3	15	15,5	8	8,2	21	21,6	37	38,1	15	15,5	-	-
4	16	16,5	8	8,2	34	35,1	24	24,7	14	14,4	-	-
5	6	6,2	52	53,6	20	20,6	8	8,2	9	9,3	1	1
6	-	-			1	1	-	-	-	-	95	97,9

Çizelge 4.36 incelendiğinde, “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %29,9 ile 1.sırada “Piknik alanları”, %33 ile 2.sırada “Dinlenme alanları”, %38,1 ile 3.sırada “Doğa içinde gezinti yolları”, %35,1 ile 4.sırada “Seyir terasları”, %53, 6,1 ile 5.sırada “Kamp alanları”, %97,9 ile 6.sırada “Diğer” yanıtlarını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.90).

Şekil 4.90. Doğankent'in yakın çevresinde olması istenilen aktiviteler

Anketin “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” maddesine önem sırasına göre verdikleri yanıtlar Çizelge 4.36’da verilmiştir.

Çizelge 4.36. Anketin “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” maddesinin önem sırası

Önem sırası	Piknik yapmak		Doğa yürüyüşü yapmak		Baraj göllerini seyretmek		Yaylaya çıkmak		Kamp yapmak		Olta balıkçılığı yapmak		Suya dayalı sportif aktiviteler yapmak		Diğer	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	28	28,9	7	7,2	1	1	49	50,5	6	6,2	5	5,2	-	-	-	-
2	41	42,3	16	16,5	4	4,1	16	16,5	-	-	18	18,6	1	1	-	-
3	14	14,4	25	25,8	26	26,8	16	16,5	1	1	4	4,1	10	10,3	-	-
4	12	12,4	28	28,9	38	39,2	8	8,2	2	2,1	6	6,2	2	2,1	-	-
5	1	1	14	14,4	14	14,4	1	1	19	19,6	25	25,8	19	19,6	3	3,1
6	-	-	5	5,2	12	12,4	-	-	13	13,4	35	36,1	32	33	-	-
7	-	-	1	1	1	1	6	6,2	55	56,7	3	3,1	30	30,9	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2,1	93	95,9

Çizelge 4.37 incelendiğinde, “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” sorusuna araştırmaya katılanlar, %50,5 ile 1. sırada “Yaylaya çıkmak”, %42,3 ile 2. Sırada “Piknik yapmak”, %25,8 ile 3. sırada “Doğa yürüyüşü yapmak”, %39,2 ile 4. Sırada “Baraj göllerini seyretmek”, %25,8 ile 5. Sırada “Olta balıkçılığı yapmak”, %33 ile 6. Sırada “Suya dayalı sportif aktiviteler yapmak”, %56,7 ile 7. Sırada “Kamp yapmak”, %95,9 ile 8. Sırada “Diğer” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre “Turizm ve rekreasyon hakkında bilginiz var mı?”, “Herhangi turizm, çevre veya doğa derneğine üye misiniz?”, “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?”, “İlçeniz en çok neyi ile anılır?”, “Sizce Doğankent’deki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?”, “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?”, “Sizce Doğankent’in en önemli çevre sorunu nedir?”, “Doğankent’in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?”, “İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?”, “Doğankent’deki en büyük eksiklik sizce nedir?”, “Doğankent’de serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?”, “İlçenin doğal ve kültürel özellikleri yeterince tanıtılabiliyor mu?”, “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?”, “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir”, “Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?”, “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz”, “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” sorularına verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 4.37’de verilmiştir.

Çizelge 4.37. Cinsiyete göre farklarla ilgili bulgular

	χ^2	P
Turizm ve rekreasyon hakkında bilginiz var mı?	2, 312	0, 128
Herhangi turizm, çevre veya doğa derneğine üye misiniz?	0,054	0,817
Doğankent'in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?		
1. Yaylaları	3,999	0,266
2. Bitki örtüsü	12,580	0,014
3. Barajları	3,347	0,647
4. Topografik özellikleri	3,322	0,505
5. Geleneksel yaşantısı	9,057	0,107
6. Diğer	2,735	0,603
İlçeniz en çok neyi ile anılır?		
1. Yaylaları	3,680	0,451
2. Ormanları	16,309	0,038
3. Barajları	11,560	0,239
4. Yemekleri	11,021	0,201
5. Geleneksel özellikleri	12,050	0,149
6. Yöresel ürünleri	11,403	0,180
7. Geleneksel el sanatları	15,022	0,59
8. Tarihi yapısı	10,706	0,219
9. Tarım alanları	8,796	0,456
10. Doğal bitki örtüsü	7,135	0,522
11. Faunası	12,115	0,207
12. Diğer	1,802	0,406
Sizce Doğankent'deki turizm ve rekreasyon olanakları yeterli mi?	1,326	0,250
Doğankent'in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?	11,255	0,001
Sizce Doğankent'in en önemli çevre sorunu nedir?	14,048	0,029
Doğankent'in doğal ve kültürel değerleri sizce yeterince korunabiliyor mu?	0,008	0,929

Çizelge 4.37 (devam)

	χ^2	p
İlçedeki rekreasyon alanlarını yeterli buluyor musunuz?	0,1530	0,216
Doğankent'deki en büyük eksiklik sizce nedir?		
1. Parklar ve dinlenme yerleri yetersizdir	5,812	0,445
2. Otoparklar yetersiz, trafik düzensizdir	18,890	0,009
3. Çevre temizliği yetersizdir	5,568	0,695
4. Alışveriş yerleri yetersizdir	22,507	0,002
5. Oturulacak kapalı mekanlar yetersizdir	8,717	0,274
6. Yemek yiyecek yerler yetersizdir	9,451	0,150
7. Eğlence mekanları yetersizdir	15,250	0,054
8. Eğitim, sağlık kuruluşu gibi tesisleri yetersizdir	6,674	0,464
9. Diğer	3,164	0,367
Doğankent'de serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?	14,508	0,043
İlçenin doğal ve kültürel özellikleri yeterince tanıtılabiliyor mu?	3,683	0,055
İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?		
1. Baraj gölü manzaraları	18,134	0,011
2. Kırsal yaşantı manzaraları	15,058	0,035
3. Jeolojik oluşum ve kanyon manzaraları	10,851	0,145
4. Doğal bitki örtüsü	11,000	0,088
5. Dağlar	10,831	0,211
6. Yayla manzaraları	7,107	0,418
7. Tarımsal aktiviteler	13,331	0,064
8. Akarsular	8,826	0,265
9. Diğer	0,897	0,638
Doğankent'te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir		
1. Flora turizm	7,222	0,125
2. Doğa yürüyüşü (trekking)	4,123	0,390
3. Fotosafari	12,465	0,014

Çizelge 4.38 (devam)

	χ^2	P
4. Yayla turizmi	6,653	0,155
5. Festival turizmi	13,113	0,011
6. Yeme-içme turizmi	5,007	0,287
7. Tarım-çiftlik turizmi	7,917	0,095
8. İnanç turizmi	3,000	0,223
9. Fauna (Yaban Hayatı) gözlemciliği	2,222	0,329
10. Kamp-karavan turizmi	3,239	0,519
11. Flora gözlemciliği	1,575	0,455
12. Olta balıkçılığı	3,950	0,415
13. Çim kayağı	1,288	0,863
14. Suyu dayalı diğer aktiviteler (Rafting, kano vd)	4,015	0,404
15. Gelenek-görenek turizmi	7,867	0,049
16. Tarihsel alan turizmi	3,740	0,291
17. Atlı doğa yürüyüşü	13,939	0,007
18. Jeolojik oluşumları gözlemleme	0,194	0,659
Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?		
1. Ulaşım zorluğu	0,984	0,805
2. İklimin elverişsizliği	0,875	0,646
3. Heyelan, sel gibi doğal afetlerin sıklığı	5, 999	0,050
4. Arazi şartlarının yetersizliği	1,150	0,765
5. Güvenlik yetersizliği	3,000	0,83
6. Sağlık tesislerinin yetersizliği	2,925	0,403
7. Eğitim yetersizliği	1,333	0,513
8. Geleneksel yapı	0,750	0,386
9. Tanıtım yetersizliği	4,589	0,101
10. Konaklama yetersizliği	2,120	0,347

Çizelge 4.38 (devam)

	χ^2	P
Doğankent'in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz		
1. Dinlenme alanları (otel, bungalov, motel vb)	2,935	0,569
2. Kamp alanları	11,339	0,029
3. Seyir terasları	18,523	0,002
4. Doğa içinde gezinti yolları (Yürüyüş ve bisiklet yolları)	4,427	0,351
5. Piknik alanları	15,578	0,004
6. Diğer...	1,145	0,285
Doğankent'te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?		
1. Piknik yapmak	12,631	0,013
2. Doğa yürüyüşü yapmak	6,852	0,335
3. Baraj göllerini seyretmek	7,948	0,242
4. Yaylaya çıkmak	11,189	0,048
5. Kamp yapmak	10,267	0,068
6. Olta balıkçığı yapmak	7,784	0,254
7. Suyu dayalı sportif aktiviteler yapmak	9,996	0,125
8. Diğer...	0,228	0,633

Çizelge 4.38 incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?” ve “İlçeniz en çok neyi ile anılır?” sorusunun 2. önem sırasına verdikleri yanıtlar açısından, “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?”, “Sizce Doğankent’in en önemli çevre sorunu nedir?”, “Doğankent’deki en büyük eksiklik sizce nedir?” sorusunun 2. ve 4. önem sıralarına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’de serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?”, “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” sorusunun 1. ve 2. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir” sorusunun 3. ve 5. önem sırasına verdikleri yanıt

açısından, “Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?” sorusunun 3. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz” sorusunun 2., 3. ve 5. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” sorusunun 1. ve 4. önem sırasına verdikleri yanıtlar açısından aralarındaki farklara ilişkin ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer sorulara ait tüm ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

Bu bulgular, araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?”, “İlçeniz en çok neyi ile anılır?” sorusunun 4. önem sırasına verdikleri yanıtlar açısından, “Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?”, “Sizce Doğankent’in en önemli çevre sorunu nedir?”, “Doğankent’deki en büyük eksiklik sizce nedir?” sorusunun 2. ve 4. önem sıralarına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’de serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?”, “İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” sorusunun 1. ve 2. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir” sorusunun 3. ve 5. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Size göre Doğankent’de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?” sorusunun 3. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz” sorusunun 2., 3. ve 5. önem sırasına verdikleri yanıt açısından, “Doğankent’te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?” sorusunun 1. ve 4. önem sırasına verdikleri yanıtlar açısından aralarındaki fark olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre “Doğankent’in en çok beğendiğiniz özelliği nedir?” sorusuna 2. önem sırasına kadınların %47’si “Barajlar” derken erkeklerin %43’ü “Bitki örtüsü” yanıtını vermişlerdir.

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre “İlçeniz en çok neyi ile anılır?” sorusuna 2. önem sırasına kadınların %20’si, erkeklerin ise %28’i “Ormanları” yanıtını vermişlerdir.

“Doğankent’in turizm merkezi olarak değerlendirilmesini ister misiniz?” sorusuna kadınların %80’si, erkeklerin ise %100’u “Evet” yanıtını vermişlerdir.

“Sizce Doğankent’in en önemli çevre sorunu nedir?” kadınların %44’si “Görüntü kirliliği” derken erkeklerin %55’i “Hızlı ve çarpık yapılaşma” yanıtını vermişlerdir.

“Doğankent’deki en büyük eksiklik sizce nedir?” sorusunun 2. önem sırasına kadınların %27’si “Eğitim, sağlık kuruluşu gibi tesisleri yetersizdir” derken erkeklerin %28’i “Parklar ve dinlenme yerleri yetersizdir” yanıtını, 4. önem sırasına kadınların %20’si “Parklar ve dinlenme yerleri yetersizdir” derken erkeklerin %24’ü “Otoparklar yetersiz, trafik düzensizdir” ve “Eğlence mekanları yetersizdir” yanıtlarını vermişlerdir.

“Doğankent’de serbest zamanlarınızda en çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanı neresidir?” sorusuna kadınların % 80’si, erkeklerin ise %100’u “Bonyurt Yaylası” yanıtını vermişlerdir.

“İlçede yolculuk yaptığınız esnada sizi en çok etkileyen manzara tipleri nelerdir?” sorusunun 1. önem sırasına kadınların %29’u “Baraj gölü manzaraları” derken erkeklerin %35’i “Kırsal yaşantı manzaraları” yanıtını, 2. önem sırasına kadınların %24’ü “Tarımsal aktiviteler” derken erkeklerin %28’i “Jeolojik oluşum ve kanyon manzaraları” yanıtlarını vermişlerdir.

“Doğankent’te size göre aşağıdaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden hangileri yapılabilir” sorusunun 3. önem sırasına kadınların %80’i “Doğa yürüyüşü (trekking)” derken erkeklerin %50’si “Fotosafari” yanıtını, 5. önem sırasına kadınların %29’u “Doğa yürüyüşü (trekking)” derken erkeklerin %33’ü “Fotosafari” yanıtlarını, 15. önem sırasına kadınların %54’ü “Yayla turizmi” derken erkeklerin %63’ü “Festival turizmi”

yanıtlarını, 17. önem sırasına kadınların %67'si "Festival turizmi" derken erkeklerin %46'sı "Flora" yanıtlarını vermişlerdir.

"Size göre Doğankent'de turizmin gelişmesini engelleyen faktörler nelerdir?" sorusunun 3. önem sırasına kadınların %75'i "İklimin elverişsizliği" derken erkeklerin %80'i "Ulaşım zorluğu" yanıtlarını vermişlerdir.

"Doğankent'in yakın çevresinde aşağıdaki aktivitelerin hangilerinin olmasını istersiniz?" sorusunun 2. önem sırasına kadınların %71'i, erkeklerin %40'ı "Piknik alanları" yanıtını, 3. önem sırasına kadınların %47'si "Doğa içinde gezinti yolları (Yürüyüş ve bisiklet yolları)" derken erkeklerin %33'ü "Piknik alanları" yanıtlarını, 5. önem sırasına kadınların %44'ü "Dinlenme alanları (otel, bungalov, motel vb)" derken erkeklerin %31'ü "Kamp alanları" yanıtlarını vermişlerdir.

"Doğankent'te rekreatif ve turizm amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz?" sorusunun 1. önem sırasına kadınların %53'ü, erkeklerin %33'ü "Doğa yürüyüşü yapmak" yanıtını, 4. önem sırasına kadınların %53'ü, erkeklerin %49'u "Piknik yapmak" yanıtlarını vermişlerdir.

Sonuç olarak çalışmanın bu bölümünde Doğankent İlçesi'nin mevcut olan turizm ve rekreasyon potansiyeli ki-kare, frekans, yüzde analizi tekniği ile belirlenmiştir ve anket uygulaması ile kullanıcı algısı belirlenmiştir. Talep edilen turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ki-kare, frekans, yüzde analizi yapılmıştır. Sonuç ve öneriler bölümde anket sonuçlarının değerlendirilmesi yapılarak araştırma alanının sorunları ortaya konulacaktır.

4.4. Turizm Altyapısı

Çalışma alanının güneyinde yer alan dağlar kıyıya doğru alçalarak belirli kesimlerde düzlükler oluştururlar. 1750–2200 m yükseklikteki bu düzlüklerde pek çok yayla mevcuttur. Sahile 45–60 km uzaklıkta olan yaylaların büyük bölümü çam ormanları içindedir. Bu nedenle Karadeniz’in diğer yaylalarından farklı özellikte ve güzelliğindedir.

Çalışma alanında bulunan yaylalarda her yıl “Yayla Şenlikleri” yapılmaktadır. Çoğu gurbette olan halk yaz aylarında ve bayramlarda ilçeye ve köyelerine gelmekte bu dönemlerde yaylalarda şenlikler düzenlemektedir. Şenlikler gurbetten gelen kişilerin biraraya gelmesine fırsat veren önemli etkinliklerdir. Ayrıca bu alanlar eşsiz doğal güzelliklere ve gününbirlik piknik imkânlarına sahiptir.

Konaklama imkânı olarak sadece özel evler ve Doğankent İlçe merkezinde 34 yatak kapasiteli misafîrhane vardır. Bunun haricinde, Turizm Bakanlığınca Turizm İşletmesi Belgesi sahip konaklama yerleri mevcut değildir.

Araştırma alanında binalar kısmen de olsa doğanın dokusuna uyumlu (çok yüksek katlı olmayan ve ahşap olarak yapılmış) şekildedir. Yaylalarda doğaya uyumlu ve çevreye zarar vermeyen yapıların yapılmasına müsaade edilmektedir. Bu tür binaların bulunduğu ikinci konut alanları turizme olumlu katkı sağlamaktadır. Yaylalara yapılan tesislerin; doğa ile uyumlu, çevreye zarar vermeyen, ahşap, tek veya en fazla iki katlı, çok amaçlı (restorant, bahçe, yürüyüş, oyun ve spor alanları bulunan) tesisler olmalıdır.

Turizmin gelişmesinde gelişmiş bir ulaşım ağının çok önemli bir payı vardır. Çalışma alanı ulaşım olanakları açısından pek de şanslı değildir. Alana ulaşım sadece karayolu ile sağlanmakta olup en yakın havaalanı ise Trabzon ve Ordu İllerinde bulunmaktadır. Giresun ve Ordu illerine hizmet veren “ORGİ” havaalanı projesi 2014 yılında tamamlanmış olup henüz tam olarak faaliyete girmemiştir.

Turizm bir yörenin ekonomisine olduğu gibi ulaşımdan, yeme- içme, konaklama, sağlık hizmetleri, hediyelik eşya, haberleşme sektörüne kadar her alanda fayda sağlamaktadır. Aynı zamanda sektörün açmış olduğu kurslarda vermiş olduğu eğitimler sayesinde mesleki ehliyetli, bilgi ve becerisi olan gençleri de meslek sahibi yapmaktadır.

Çalışma alanda ekonomiyi önemli ölçüde canlandıracak bir faaliyetin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda Külekçi (2012) çalışmasına bakıldığında turizmin ülkelerin sosyal ve ekonomik yaşamlarının gelişmesinde turizmin büyük rol oynadığını tespit etmiştir. Turizm ülkenin tanıtımında önemli bir araç ve etkili bir alandır. Aynı zamanda doğal güzellikler ve çekicilikler tarihsel, arkeolojik ve folklorik değerler, mekanlar gibi kültürel öğeler ve ortamlarla teknolojinin iç içe geçtiği dev bir endüstridir. Uygarlığın, sosyal refahın ve kalkınmanın temel göstergelerinden biridir. Zorunlu çalışma ortamlarında ve yapay çevrelerde bulunan insanlara sağlıklı dengelenmiş, doğal, kültürel ortamlar sunarak sosyal ve bireysel huzuru sağlamada önemli bir görev üstlenmektedir. Bir yerde turizm etkinliklerinin var olabilmesi, o yörenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin korunması ile mümkün olabilir. Bir alanda yapılan turistik planlamalar çevreye estetik düzen vererek beraberinde kişilere dinlenme, eğlenme ve spor yapma olanakları da tanıyan tesisler öngörmektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Dünyada son yıllarda turizm anlayışında ve süresinde büyük bir değişim olmuştur. İnsanların daha çok doğa ile iç içe, doğal ve kültürel kaynakları korumayı destekleyen turizm faaliyetlerini gerçekleştirme eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Dünyada yaşanan nüfus artışı, plansız ve çarpık kentleşme, kentsel alanlardaki yaşam koşullarının değişmesi, çalışma saatlerinin artması, sanayide uzmanlaşma ve makinalaşma, seyahat kolaylığı vb. gelişmeler turizme olan talebi artırmış ve insanları insan-doğa ilişkisinin sağlıklı bir şekilde kurulmasını sağlayacak rekreasyon alanlarına yönlendirmiştir. Bu gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan kent içi baskılardan dolayı insanoğlu alternatif bir turizm arayışı içine girmiş ve kent dışı rekreasyon alanlarına yönelmiştir. Ayrıca bu durum dünya çapında ciddi turist hareketlenmesine de sebep olmuştur. Nitekim DTÖ verilerine göre 1950 yılında uluslararası seyahat gerçekleştiren turist sayısı yaklaşık 25 milyon iken bu sayı 2012 yılında 1 milyar 35 milyon sayısına ulaşmıştır (Anonim 2014a).

Turist sayısının büyük artışından ülkemiz de payını almıştır. DTÖ'nün 2012 varış istikâmetine göre en çok ziyaret edilen ülkeler sıralamasında Türkiye 2011 yılına göre %3'lük büyümeyle 6. sıraya yükselmiş ve sadece 2006 yılında ülkeye gelen turist sayısı 23 149 kişi iken, 2012 yılında 36 778 kişi, 2013 yılında 38 500 kişi olmuştur. 2018 yılında %4,6'lık büyüme ile 48 300 kişi olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye, 2012 yılında dünyada en çok turist kabul eden ülke sıralamasında 6. gelirlerde ise 12. sırada yer almıştır. 2006 yılında turizm geliri 18 594 milyon dolar iken 2013 yılında 32 000 milyon dolara yükselmiştir. X. Kalkınma Planı tahminlerine göre 2018 yılında bu miktarın 45 000 milyon dolar olması beklenmektedir. 2006 yılında 509 bin olan Kültür ve Turizm Bakanlığının belgeli yatak kapasitesi, 2012 yılında 716 bine, 396 bin olan belediye belgeli yatak sayısı ise 505 bine yükselmiştir. Yatak sayısı açısından IX. Kalkınma Planında hedeflenen 950 bin belgeli yatak sayısı aşılmış ve 2012 yılında 1,2 milyon yatak kapasitesine ulaşılmıştır (Anonim 2014a).

Türkiye'ye yönelik turizm talebindeki büyük artış nedeniyle 1979 yılında IV. Beş Yıllık Kalkınma Planında turizm politikası olarak kitle turizminin geliştirilmesi benimsenmiştir. Türkiye'de turizm ağırlıklı olarak kitle turizmine dayanmaktadır. 2007-2012 döneminde ziyaretçi başına harcama ortalama 784 dolar seviyesinde seyretmiştir. Sektörde tanıtım ve pazarlamanın iyileştirilmesi, tanıtımın finansmanına özel sektörün daha fazla katılımı önemini korumaktadır. Ayrıca, mesleki belgelendirme sistemiyle ilgili başlatılan çalışmaların sektörün tüm çalışanlarını kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması ihtiyacı bulunmaktadır (Anonim 2014a). Nitekim çalışmanın kaynak taraması bölümünde sunulduğu gibi Erdoğan (2003)'ın çalışmasında kitle turizminin geri dönüşümü olamayan tahribatlara sebep olduğu belirtilmiştir.

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde kitle turizminin ortaya çıkardığı olumsuz etkilerin çözümüne yönelik çalışmalar yapılmış ve sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi desteklenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2014-2018'de sürdürülebilir turizm doğrultusunda amaç, turizmde nitelikli işgücü, tesis ve hizmet kalitesiyle uluslararası bir marka haline gelmesidir. Aynı zamanda daha üst gelir grubuna hitap edecek şekilde turizm ürün ve hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve iyileştirilmesi; turizm değer zincirinin her bileşeninde kalitenin artırılması ve sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde bölgesel kalkınmada öncü bir sektör haline gelmesidir. Sektörde, doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi ve nitelikten ödün vermeden sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Türkiye'nin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerini geliştirerek Türkiye'nin turizmden alacağı payı artırmak hedeflemektedir. Söz konusu turizm kaynaklarının noktasal ölçekte planlanması yerine gelişim aksları boyunca turizm koridorları, turizm bölgeleri, turizm kentleri ve ekoturizm bölgeleri oluşturacak şekilde ele alınması amaçlanmaktadır (Aklıbaşında 2013).

Koruma- kullanma dengesi düşünöldüğünde turizm açısından sürdürülebilirlik çok önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Sürdürülebilir turizmin özendirilmesi amacıyla, 2008 yılında çevreye duyarlı konaklama tesislerinin standartları belirlenmiş ve belgeleme çalışmalarına başlanmıştır. Turizm merkezlerinde artan yapılaşma, altyapı eksikliği ve çevre sorunlarının giderilmesi, yatırımların turizm odaklı gelişme planlarına uyumunun sağlanması önem arz etmektedir. Dünyadaki eğilimler, bireylerin eğitim ve refah düzeyindeki yükselmenin artarak devam edeceğini ve turizmde deneyimli gezgin grubunun büyüyeceğini göstermektedir. Turist tercihleri kutuplaşacak, yenilik ve çeşitlilik talebi artmaya devam edecek, konfor ve macera motifleri ağırlıklı hale gelecektir. Bu kapsamda, turizmin çeşitlendirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi önem taşımaktadır (Anonim 2014a). Türkiye, doğal ve kültürel kaynakları açısından oldukça zengin bir ülkedir. Fakat bu zenginliklerin birçoğu bilinmemekte ve değerlendirilmemektedir. Doğaner (2001) yaptığı çalışmada, Türkiye'nin turizme yönelik doğal ve kültürel kaynaklarının çok sayıda olmasına ve turizm envanterinde yer almasına rağmen yöresel olarak bakıldığında pek çoğunun turizme açılmamış olduğunu belirlenmiştir.

Türkiye'nin doğa turizm açısından çok sayıda kaynak değeri barındıran bölgesi olan Doğu Karadeniz Bölgesi flora, fauna, jeolojik, jeomorfolojik, topoğrafik, hidrolojik özellikleri ile oldukça ilgi çeken yaylalara, barajlara ve kırsal yaşantı manzaralarına sahiptir. Doğu Karadeniz Bölgesi sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakları ile zengin olan ancak yeterince tanıtımı yapılmamış olan bölgelerdendir.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Giresun'un Doğankent ilçesi turizm için önemli kaynak değerlere sahip alanlardan birisidir. Doğankent ilçesi kültürel ve tarihsel birikiminin yansısı doğal kaynakları açısından da oldukça zengin potansiyelinden dolayı değerlendirilmesi gereken önemli peyzaj değerlerine sahiptir. Bu değerler araştırma alanında turizm ve rekreasyon alanlarının planlanması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Alanın bu özellikleri Giresun ili Doğankent ilçesinin araştırma alanı olarak belirlenmesinde önemli bir etken olmuştur. Nitekim Anonim (2013i)'de belirtildiği gibi Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ve özellikle Giresun ilinde, güzel ve bir o kadar ünlü

yaylaların olduğu belirlenmiştir. Bu yaylaların koruma-kullanma dengesi içerisinde diğer turizm çeşitlerini destekleyici unsur olarak değerlendirilmesi ve kalış süresinin uzatılmasının hedeflendiği, bu kapsamda yayla turizminin gelişmesi için Karadeniz Bölgesinde oluşturulan ve Turizm Gelişim Koridorlarından biri olan ‘Yayla Koridoru’ kapsamında turizmin türlerinin geliştirilmesi hedeflendiği belirtilmiştir.

Bu tez çalışması kapsamında ilçenin doğal ve kültürel değerlerinin belirlenmesi amacıyla 2011-2013 yılları arasında, farklı zamanlarda alana en az 20 kez gidilerek gözlemler yapılmış, fotoğraflar çekilmiş, anketler yapılmıştır. Değişik kurum ve kuruluşlardan haritalar ve veriler elde edilmiş bunlar sistematik bir sınıflandırmaya tabi tutularak düzenli bir veri tabanı oluşturulmuştur. Araştırma alanının ana yöntemi olan “turizm ve rekreasyon potansiyeli belirlenmesi” yaklaşımı ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiştir. İncelenen bu çalışmalardan faydalanarak araştırma alanının turizm potansiyelinin ortaya konması ve bölgedeki turizm alanlarının dağılımı, turizm olanakları, turizm altyapısı, turizm fırsatları, turizm potansiyeli ve sorunları belirlemek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Çünkü bir alanın turizm ve rekreasyon alanı olarak planlanması için sadece yüksek doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin olması yeterli değildir. O alanda yaşayan ve alana ziyaretçi olarak gelen halkın da talepleri, yaşadıkları alanda turizm ve rekreasyon alanları planlanması konusunda istekli ve katılımcı olmaları, alana erişilebilirlik de çok önemli bir husustur. Bu düşünceden yola çıkarak Doğankent ilçesinde yaşayan ve alana turizm amaçlı olarak gelen kişilerden seçilen 150 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Bu anketler ki-kare, frekans ve yüzde analizi tekniği yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışma alanının turizm ve rekreasyonel potansiyelinin belirlenmesinde alanın bitki varlığı, kültürel ve doğal varlığı, piknik alanları, rekreasyonel imkanları, turizm olanakları ile ilgili sorular sorulmuş, incelemeler yapılmıştır. Bu yöntem ile kullanıcı algısı belirlenmiştir. Kullanıcıların hangi alanlara, neden ilgi duyduğu saptanmıştır. Bu alanlara yönelimin konaklama, ulaşım, flora, fauna, hidroloji, jeoloji, jeomorfoloji gibi faktörlerle ilgisinin olup olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada ilçenin turizm ve rekreasyon potansiyelinin belirlenmesinde yükseklik, eğim, mevcut alan kullanımları, iklim, flora, fauna, jeolojik ve jeomorfolojik yapı, hidroloji, ulaşım faktörleri değerlendirilmiştir. Çalışma alanının 190 metreden 3000 metreye çıkan hareketli topoğrafyası alanda dik kayalıklar, kanyonlar, su ögeleri vb. çeşitliliğin oluşmasına imkan sağlamıştır. Alanda çeşitliliğin fazla olması turizm için değişik faaliyetlere fırsat vermektedir.

Topoğrafik yapıdaki bu değişiklikler iklimin de değişmesine neden olmaktadır. Çalışma alanı iki farklı iklim özelliğini bünyesinde barındırmasından dolayı bitki ve hayvan çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Ayrıca bölgenin subtropikal kuşak etkisinde olması, yüksek dağların, sık bitki örtüsünün etkisiyle lokal olarak coğrafi yönden, gerek biyolojik gerekse fiziksel izole bölgesi oluşturması sonucunda zengin tür çeşitliliğinin oluşmasına önemli derecede etken olmaktadır (Anonim 2014b). Bu yönü ile flora çeşitliliği turistler içinde alanı cazip hale getirmektedir. Alandaki yükselti farkı, hidroloji ağı ve flora, yani doğal kaynaklardaki çeşitlilik hayvanlar için de uygun yaşam alanları oluşmasına zemin hazırlamıştır. Alan fauna açısından da oldukça zengin bir kaynak değere sahiptir.

Doğankent'te Doğu Karadeniz Bölgesi'nin doğal bitki örtüsü hakimdir. Nitekim Anonim (2014c)'in de belirtildiği gibi bölgenin karayele açık olması bitki örtüsünün gür olmasını sağlar. Bol yağış alan kuzey kesimde bitki örtüsü zengindir. Bu kesimde 600 metre yüksekliğe kadar fındık ve diğer meyve ağaçları ile genellikle yapraklarını döken ağaçlar yer alır. Bu arada kızılâğaç, akçaağaç, kayın, gürgen, meşe, ıhlamur, kestane gibi ağaçlar sayılabilir. 800-2000 m. yükseklik arasında sarıçam, ladin, dişbudak, köknar gürgen, meşe gibi ağaçlara rastlanır. 2000 metreden yukarıda genellikle Alpin nebatları görülür. Boylu orman ağaçları altında genellikle ormangülü, çalı çileği, ılgın, karayemiş, defne ve şimşir gibi bodur ağaçlar bulunur. Toprak üstü florası ise sürünücü otsu ve soğanlı bitkiler ile mantarlardan teşekkül eder. Bunların başında böğürtlen, şerbetçiotu, buğdaygiller ve baklagillerden türlü çayır otları, eğreltiotu, çuha çiçeği, düğün çiçeği, yabani çilek, basurotu, hodan, ısırgan, atkuyruğu, kuzukulağı, geven, kekik, nane, dikenler, çeşitli yosunlar, kardelen, zambak, salep, süsen, sıklamen ve

zehirli-zehirsiz birçok mantarlar gelmektedir. Doğankent topoğrafik yapısı ve iklimsel özelliklerinden dolayı doğal bitki örtüsü oldukça zengin bitki çeşitliliğine sahiptir.

Çalışma alanının yükseltiden kaynaklanan hidroloji ağı da oldukça ilgi çekicidir. Başta Kavraz Deresi, Harşit Çayı olmak üzere birçok akarsu ve şelaleyi bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca Kavraz Deresi üzerine kurulmuş Yaşmaklı Barajı ve Harşit Çayı üzerine kurulmuş Aslancık Baraj Gölü de alanda bulunarak çekiciliğini artırmaktadır. Çalışmalarda Doğankent'in barajları (%35,1) ile beğenildiğinin ifade edilmesi de bunu desteklemektedir. Her ne kadar baraj yapımı sırasında su içindeki ve çevresindeki ekosistem tahribe uğrayıp, heyelan, sel, erozyon riski artsa da, su varlığı doğayla bütünleştiğinde bulunduğu mekanın görsel kalitesini artırarak ilgi çekici olmakta ve manzara güzelliği ile birçok turizm faaliyetine imkan sağlamaktadır.

Çalışma alanının içinde yer alan Harşit Çayı, Kavraz Deresi ve onları besleyen irili ufaklı derelerde olta balıkçılığı yapılabilir. Anket sonuçlarında da olta balıkçılığı ve suya dayalı turizm aktivitelerinin, gerçekleştirilebilecek turizm ve rekreasyon aktiviteleri arasında ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Nitekim Arriaza *et al.*(2004)'ün de çalışmasında belirttiği gibi görsel kaliteyi yükselten parametrelerin başında bitkilerin kaplama yüzeyi, su miktarı, dağların varlığı, peyzajın doğallığı, iyi korunmuş insan yapımı unsurların varlığı ve renk etkisi gelmektedir (Aklıbaşında 2013).

Kentlerde önemli çevre sorunlarının ortaya çıkması ve teknolojik gelişmeler sonucunda makinalaşma, insanların rekreasyon gereksinmesini büyük ölçüde artırmıştır. Bu durum insanların yaşamını olumsuz yönde etkileyen çevreden kısa sürelerle de olsa uzaklaşarak özellikle doğal ya da doğala yakın kırsal alanlara yöneltmiştir. Nitekim alanda yapılan çalışmalarda da yerli katılımcıların yaylaya çıkış gerekçelerinin ilk sırasında şenliklere katılmak, ikinci sırada ise tatil yapmak olarak belirtilmesi de bunu doğrulamaktadır. Araştırma alanında anket uygulaması şenliklerin yapıldığı, turizm amaçlı gelen insan sayısının yoğun olduğu bir dönemde yapılmıştır. Katılımcıların birçoğu alana ilk kez (%70,4) ve arkadaş çevresiyle birlikte (%64,8) gelmiştir. Farklı

ziyaretçilerin olması araştırma alanının tanınmasının sağlanması için büyük bir avantajdır. Yerel katılımcıların tamamına yakını (%96) Doğankent'in Turizm Merkezi olmasını istemektedir. İlçe halkının ve ziyaretçilerin istekli olması, destek vermesi gelecekte olası turizm ve rekreasyon planlamaları teşvik edici, hızlandırıcı bir fırsat olarak değerlendirmelidir. Çalışmalarda alanın turizm merkezi olması talebi %96 oranında çıkmış olup en çok beğenilen özelliğinin sırası ile yaylaları, barajları ve geleneksel yaşantısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. %96 oranında turizm olanaklarının; %95 oranında rekreasyon alanlarının eksik olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılan yerel halkın yaylada 1 haftadan fazla bu alanda kalmak istemelerine rağmen ziyaretçilerin alanda 1 haftadan az kalmak (%40,7) doğal yaşama olan ihtiyaca rağmen, turistlerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının yaylada uzun süreli kalınmasına engel olan bir faktör olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Turizmin geliştirilmesi ile altyapıdaki eksiklikler giderilecek ve alana olan talep artacaktır. Özkan (2002) çalışmasında turizm ve rekreasyonun genel olarak insanların yaşam kalitesini artırmakta olduğunu belirtmesi de bu durumu destekler niteliktedir.

Günümüzde planlama eylemi, dar anlamda mekânda kullanımların alacakları konumların belirlenmesi çabasının çok ötesine geçmektedir. Hızla değişen koşullara uyum sağlayabilmek için planlama alanıyla ilgili öncelikle geleceğe ilişkin ayrıntılı bir perspektifin geliştirilmesi ve bu genel hedefi gerçekleştirmeye yönelik stratejilerin oluşturulması gereklidir. Alanda istenilen turizm faaliyetlerinin yayla turizmi, festival turizmi, çim kayağı, olta balıkçılığı ve suya dayalı aktiviteler, gelenek görenek turizmi olduğu; en çok beğendikleri özelliğın yayla manzaraları olduğu; en çok tercih edilen rekreasyon alanlarının ilk üçünün sıra ile Bonyurt Yaylası, Kurtalanı, Örumcek Ormanı olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda bu alanlarda koruma ve kullanım kararları geliştirilmesi gerekmektedir. Christopher (1979)'ın da çalışmasında ifade edildiğı biçimi ile bir mekan doğal ya da kültürel anlamda öteden beri süregelen olayların sürekliliğı sağlandığı ölçüde yaşayan bir mekan olmaktadır. Bu kapsamda Peyzaj planı/fiziksel plan öncesi planlama alanına ilişkin koruma-kullanım amaçlı stratejiler geliştirilmelidir.

Yapılan çalışmalar sonucunda turizm ve rekreasyon faaliyetleri için alanda en ilgi çeken yerlerin Bonyurt Yaylası, Kurtalanı gibi alpin kuşağına geçilen, floristik özellikleri ve faunası ile dikkat çeken yüksek dağ kesimleri; Dandi Kalesi, Kabaktepe şehitliği vb. gibi tarihi varlıkları; Kavraz Deresi, Yaşmaklı Baraj Gölü, Harşit Çayı, Aslancık Baraj Gölü gibi dere, göl vb. su öğeleri; Örümcek Ormanı Tabiat Anıtı gibi yaklaşık 700 yıllık ağaçları bünyesinde barındıran, ulaşımı kısmen zor ormanlık alanlar; Harmancık Alanı, Güvende Şenlik Alanı, Kazıkbeli Şenlik Alanı gibi doğal amfi şeklinde konumlanmış şenlik alanları; köyler, mahalleler gibi kırsal yerleşimler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Doğankent'in diğer önemli çekici alan ise yaylalardır.

Doğankent, yaylaları ile ilgi çeken bir ilçedir. Doğankent ilçesinin bağlı olduğu Giresun ilinde yaylacılık önemli bir yaşam tarzıdır. Giresun ve ilçelerinde yayla ve yaylacılık faaliyetlerinin ortaya çıkması oldukça eskiye dayanmaktadır. Aydınözü ve Solmaz (2003) çalışmasında belirttiği gibi yaylanın yerleşim alanı haline gelmesinde 1071 Malazgirt Savaşı ile akın akın Anadolu'ya gelen Oğuz boylarından Giresun ve çevresini yurt tutan Çepni Türkleri önemli rol oynamıştır. Ankete katılanlar ilk sırada (%55,7) Doğankent'in yaylalarını beğendiklerini, %51,1'i Doğankent'in en çok yaylaları ile anıldığını belirtmişlerdir. Yaylaların kış aylarında kullanılması olumsuz iklim koşullarından dolayı neredeyse imkansızdır. Araştırma alanında ziyaretçilere uygulanan anket sonuçları da Doğankent'in yaz aylarında daha fazla (%87) tercih edildiğinin belirlenmesi de bu durumu destekler niteliktedir. İklim koşullarından dolayı yaz aylarında daha fazla tercih edilmesi beklenen bir sonuçtur.

Yaylalar, sadece ekonomik ve doğal özelliklerin ortaya çıkardığı yerler yanında, toplumsal ve kültürel bir faaliyet alanı olarak da önem taşımaktadır. Şöyle ki, yöre insanının alışkanlıklarından olan yaylaya çıkmak, yayla evlerini şenlendirmek, yayla şenlikleri düzenlemek insanların çok eski tarihten beri devam ettirdikleri geleneklerdir (Aydınözü ve Solmaz 2003). Çalışma alanı içinde ziyaretçiler tarafından ilk sırada beğenilen manzara tipinin de yayla manzaraları (%29,2) olması ziyaretçiler üzerinde yaylaların önemli bir etki bıraktığını göstermektedir. Yayla manzaralarından sonra baraj manzaraları (%20,8) ve doğal bitki örtüsü manzaraları (%20,8) beğenildiği çalışma

sonucunda görülmüştür. Nitekim Christaller (1955)'in de çalışmasında güzel bir manzaranın (dağlar, göller), bitki örtüsünün (ormanlık bölgeler, ovalar, yaylalar ya da güney ülkelerinin bitki örtüsü), şelalelerin, volkanların, mağaraların, kayalıkların vb. ilginç doğal özelliklere sahip olmasının turizm alanlarının çekiciliğini artıran bir faktör olduğunu belirtmesi de bu durumu destekler niteliktedir.

Çalışma alanında yapılabilecek turizm ve rekreasyon faaliyetleri içinde ilk sırayı Yayla Turizmi (%51,85) almıştır. İlçe çok sayıda aktif durumda yaylaya sahip olduğu için bu beklenen bir sonuçtur. Yayla Turizm'inden sonra sırasıyla Festival Turizmi, Çim Kayağı, Olta Balıkçılığı, Suya Dayalı Faaliyetler, Gelenek Görenek Turizmi yer almaktadır. Doğankent ve yakın çevresinde her sene Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında Güvende Yayla Şenliği, Kazıkbeli Yayla Şenliği, Harmancık Yayla Şenliği gibi şenlikler düzenlenmektedir. Özellikle yaylalarda çim kayağı için uygun mekanlar bulunmaktadır. Bunula birlikte ankete yerel katılımcılar Doğankent'te rekreatif ve turizm amaçlı olarak gerçekleştirdikleri en önemli etkinliğin yaylaya çıkmak (%50,5) olduğunu belirtmesi de yerel halk için yayla yaşantısının ne derece önemli olduğunu göstermektedir. Yaylaya çıkma etkinliğini sırasıyla piknik yapmak, doğa yürüyüşü yapmak, baraj göllerini seyretmek, olta balıkçılığı yapmak, suya dayalı sportif aktiviteleri yapmak ve kamp yapmak takip etmektedir.

İlçede ayrıca doğal bitki örtüsü, topoğrafyası, doğal su kaynakları ile insanların zevkli bir şekilde doğa yürüyüşü yapabilecekleri potansiyeldedir. İlçe halkının geleneksel yaşantısında piknik yapmak önemli bir yere sahiptir. Yaylaya çıkış nedenlerinden biri ise piknik yapmaktır. Anket sonuçlarındaki önem sıralaması da bunu desteklemektedir. Katılımcılar serbest zamanlarında en fazla tercih ettikleri rekreasyon alanlarının Bonyurt Yaylası ve Kurtalanı olduğunu ifade etmişlerdir. Bonyurt Yaylası orman içi yaylası olduğu için sadece yayla sakinlerin değil, diğer halkın da uğrak yeridir. Kurtalanı ise doğal manzara güzelliği ile dikkat çeken ve insanların piknik yapmak için kullandıkları, yaklaşık 2100 m rakımda düz bir alan olması ile dikkat çekmektedir. Alanda gözlemlenen yaylacılık faaliyeti ve her yıl geleneksel olarak düzenlenen

etkinlikler ve katılım dikkate alındığında alan için festival ve yayla turizm faaliyetleri için uygun olduğu saptanmıştır.

Ayrıca alanı turizm değerleri açısından oldukça güçlü değerlere sahiptir. Araştırma ve bulgular kısmında yer verilen fotoğraflardan da anlaşılabileceği üzere alanda sosyo-kültürel çeşitlilik oldukça fazladır. Bu da alanın turizm potansiyelinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Turizm için uygun noktalar Şekil 4.100’de bulunan öneri haritasında gösterilmiştir. Bu alanların korunma- kullanım dengesi içerisinde değerlendirilmesine dikkat edilmeli, sürdürülebilir turizm kapsamında planlamalar yapılmalıdır. Araştırma alanına alternatif turizm olarak köy turizmi, kırsal turizm, yürüyüş ve bisiklet turizmi, balıkçılık turizmi, eko-turizmi, kış turizmi, spor turizmi, tarımsal turizm önerilmektedir.

Çalışma alanında bulunan kültürel çeşitlilik dikkate alındığında alanın kültür turizmi için uygun olduğu belirlenmiştir. Alanda bulunan Dandi, Tıngır ve Şadı kaleleri restore edilerek; restoran, eğlence işletmesi, konaklama işletmesi gibi tesislere çevrilerek kullanılmalıdır. Yapılan düzenlemeler bu yapıların ayakta kalmasını sağlarken, turistik açıdan otantik çekim merkezleri oluşturulmasını sağlayacaktır. Kültür turizmi için uygun noktalar Şekil 4.100’de bulunan öneri haritasında gösterilmiştir. Bu alanların korunma-kullanım dengesi içerisinde değerlendirilmesine dikkat edilmeli, sürdürülebilir turizm kapsamında planlamalar yapılmalıdır. Nitekim Şen (2010) çalışmasında belirttiği gibi turizmin mevcut tarihi anıt ve yapıların restorasyonu ya da iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Sonuç olarak alanda yapılan çalışmalar ilçenin turizme yönelik kaynak değerleri oldukça yüksek olup alan sürdürülebilir turizm yaklaşımlarından ekoturizm için uygun kaynak değerleri bünyesinde barındırdığı tespit edilmiştir. Çalışma alanının doğal ve kültürel kaynak değerleri düşünüldüğünde turizm rotası oluşturulmasının turizmin gelişmesine katkı sağlayacağı belirlenmiştir. Doğankent turizm rotası olarak adlandırılan bu rota, Kürtün Kabaktepe şehitleri parkından başlayarak Örümcek Ormanları Tabiat Koruma Alanı’ndan devam edip Yaşmaklı Baraj Gölü, Kavraz

Deresinin Harşit Çayı ile birleştiği nokta olan Aslancık Baraj Gölü'nü de içine alan ve Doğankent ilçe merkezine ulaşan 200 km'lik bir mesafeyi içermektedir.

Bu güzergah üzerinde ve yakın çevresinde bulunan doğal değerler; doğa koruma alanları ve doğal kaynak değerleri, kültürel kaynak değerleri olarak üç gruba ayrılabilir. Buna göre Doğankent ve yakın çevresinde yer alan doğa koruma alanları, doğal kaynak değerleri ve kültürel kaynak değerleri aşağıdaki gibidir:

Doğa Koruma Alanları: Örümcek Ormanları Tabiat Koruma Alanı, Örümcek Ormanları Tabiat Koruma Alanı Gen Koruma Ormanı

Doğal Kaynak Değerleri: Harşit Çayı, Çağlayandibi Şelalesi, Çatalağaç Şelalesi, Çilekliburun Şelalesi, Doymuş Şelalesi, Erik Deresi Şelalesi, Şadı Çaylak Kayası, Doymuş Uzun Kaya, Topul Kaya, Dereler, Tarihi Rus Yolu, Kurt Alanı, Kurban Tepesi, Çıkrık Düzü, Çatalağaç Köyü Hocalı Mesire Yeri, Gabalak Düzü

Kültürel Kaynak Değerleri: Yaşmaklı Barajı, Aslancık HES ve Regülatörü Gölü, Doğankent HES, Yaşmaklı Barajı, Aslancık HES ve Regülatörü Gölü, Doğankent HES, Doğankent Pazarı, Kürtün Pazarı, Güvende Kırpazarı, Kazıkbeli Kırpazarı, Kadırga Kırpazarı, Erikbeli Yaylası Pazarı, Ağaçbaşı Yaylası Pazarı, Şehitlikler, Harmancık Şenlik Alanı, Güvenç Abdal Hazretleri Makamı, Kürtün Kazıkbeli Yaylası, Kürtün Güvende Yaylası, Kayabaşı Yaylası, Yaşmaklı-Ağaçbaşı Yaylası, Dandi Tepealan Yaylası, Bonyurt Yaylası

Çalışma kapsamında Doğankent ve yakın çevresinde varlığı tespit edilen yerleşim alanları aşağıdaki gibidir: Merkez (Doğankent) Mahallesi, Sadaklı Mahallesi, Süttaş Mahallesi, Yeni Mahalle, Yeşiltepe Mahallesi, Çatak Köyü, Çatalağaç Köyü, Doymuş Köyü, Güdül Köyü, Güvenlik Köyü, Kozköy Köyü, Oyraca Köyü, Söğütağzı Köyü, Yeniköy Köyü'dür. Çalışma alanının tarihine bakıldığında, tespit edilememiş kültürel değerlerin var olduğu tahmin edilmektedir. Bu nedenle alanda arkeolojik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Çalışma kapsamında yapılan incelemeler göstermiştir ki; Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alması bölgenin iklim ve bitki örtüsünün zenginliğine sahip olmasına flora ve fauna gözlemlene çalışmalarına imkan sağlamaktadır. Aynı zamanda araştırma alanını kapsayan havza, dağlar, tepeler, platolar, vadiler, ormanlık alanlar (orman yapısı), çayır mera alanları, geleneksel yaşam, sosyal ve kültürel yapı, ilginç jeolojik oluşumlar, değişken topoğrafik yapı ve su kaynakları ile birçok turizm faaliyeti açısından önemli bir kaynak değeri taşımakta olduğu belirlenmiştir. Doğankent ve yakın çevresini içine alan bölgenin doğal kaynakları incelendiğinde, ekoturizm için cazip mekânların varlığı dikkat çekmektedir. Çalışma alanında yapılabilecek turizm faaliyetleri şunlardır:

Suya dayalı aktiviteler; Sportif olta balıkçılığı imkânı, estetik şelale bulunan yerler, estetik göl/baraj olan yerler, şelale görme imkânı, rafting

Flora faunaya dayalı aktiviteler; Kuş gözlemciliği (ornitoloji), botanik gezileri, izole ilginç ekosistemler gezisi, orman altı florası tanıma gezisi (mantar ve benzeri dâhil), endemik bitkiler gözlemi, çayır şeklinde gruplanmış dağ çiçekleri gezisi (görselliği yüksek olan), bakir doğa parçaları keşif gezisi (bakir vadi ve bakir orman gibi gizli kalan değerleri keşfetme gezileri), yayla gezisi, kelebek gözlemciliği, botanik gezisi, çim kayağı

Jeoloji ve jeomorfolojiye dayalı aktiviteler; Kanyon yürüyüşü, dağ-yayla gezisi, mağara gezisi, motorlu gezi, jeolojik ve jeomorfolojik değerler gezisi, kanyon görme gezisi, atla gezi, dağ bisikleti gezisi, süs taşları toplama gezisi(gem safari), yön bulma (oryantring), yamaç paraşütü, foto safari

Sosyo-kültürel kaynaklar; yaylada konaklama/kamping, tabiata uyumlu kırsal miras gezisi, kır havasında şehir merkezleri, peyzaj değeri yüksek yerler, pansiyonculuk, milli park vb. sahalar, dokusu bozulmamış kırsal miras gezisi (köyler), yaya gezi imkânı gibi turizm faaliyetlerine uygun olduğu belirlenmiştir.

Çalışma alanı turistlere atlı doğa yürüyüşü, botanik turizmi, av turizmi, doğa turları, yayla turizmi ve festival turizmi, yaban hayatı (fauna) gözlem turizmi, kampçılık ve karavan turizmi, hava sporları turizmi ve akarsu turizmi, kış turizmi, tarım ve çiftlik (agro) turizmi, için olanaklar sunduğu tespit edilmiştir.

Doğankent turizm rotası uzun bir rotadır. Ancak rota ve yakın çevresindeki doğal ve kültürel güzelliklerle geçirilmek istenen zamana göre rotanın tamamlanma süresi arttırılabilir ya da azaltılabilir. Doğankent turizm rotası üzerinde çok sayıda kamp yapmaya uygun alanın ve kırsal yerleşimin bulunması rotanın daha uzun süre için tasarlanmasına fırsat sağlamaktadır.

Doğankent turizm rotasının içinde yer alan Doğankent ve Kürtün İlçelerinde günümüzde turizm ve rekreasyon aktivitelerinin kurumsal olarak sürdürülemediği sadece yöresel ölçekte yaylacılık faaliyetlerinin olduğu kısmen de yayla ve festival turizminin yapıldığı bilinmektedir. Alanda yapılan çalışmalar sonucunda alanın dört mevsim turizm faaliyetleri için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğankent turizm rotasında bulunan alanlar etaplara ayrılarak uygun olan mevsimlerde parça parça ziyaret edilebilir. Böylelikle rotanın tamamını yürümek yerine iklim özelliklerine göre bazı bölümleri de yürünebilir.

Araştırma alanında turizme yönelik çok sayıda fırsat bulunmaktadır. Bunun yanında çok sayıda sorun ve eksiklik de bulunmaktadır. Bu bölümde çalışma alanında tesis, tanıtım, koruma, altyapı, kalifiye elaman yetersizliği gibi sorunları tartışılarak ve önerilere yer verilecektir. Alanın turizm potansiyeli kadar buraya gelen turistlerin beklentileri ve memnuniyetleri de çok önemlidir. Bu yüzden ilçedeki eksiklikler ve sorunlar yapılan gözlem ve anketlerle belirlenmeye çalışılmıştır.

Erişilebilirlik ve konaklama, turizmin geliştirilmesinde en önemli unsurlar arasındadır. Çalışma alanında ulaşım, konaklama gibi alanlarda eksiklik olduğundan öncelikli olarak turizm ile ilgili altyapı eksikliklerinin tamamlanması gerekmektedir. Nitekim yapılan çalışmalar sonucunda alanda turizmin gelişmesini engelleyen en önemli faktörün ulaşım

zorluğu (%33) olduğu, ulaşımın zor olmasının sebebinin ise topoğrafyadan kaynaklanan virajlı ve bozuk, yollar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca alanda turizmin gelişmesini engelleyen bir diğer sebebin ise ilçede terminal olmamasından kaynaklanan ulaşım problemi olduğu belirlenmiştir. Alana ulaşımın büyük ölçüde (%55,6) özel araçlarla sağlanması da bu bilgiyi desteklemektedir. Bu sorundan yola çıkarak ulaşım probleminin çözülmesine yönelik Giresun-Gümüşhane Karayolu güzergâhında Doğankent ilçesine otobüs terminali yapılması gerekmektedir.

Turizmin gelişmesini engelleyen diğer sebebin ise konaklama yetersizliği olduğu belirlenmiştir. Çalışma kapsamında uygulanan anketlere göre Doğankent'te turizmin gelişmesini engelleyen faktörler arasında %38,1 oranında konaklama yetersizliği seçeneği yer almıştır. Araştırma alanında yapılan çalışmalar sonucunda özellikle turistlerin konaklaması için otel, pansiyon gibi konaklama imkanları bulunmadığı tespit edilmiştir. Doğankent ilçe merkezinde ziyaretçilerin konaklayabileceği sadece 34 yatak kapasiteli Doğankent HES misafirhanesi bulunmaktadır. Diğer taraftan Doğankent ilçesi yaylalarında yaz aylarında turistlerin çadır ve karavanda konaklamalarını sağlayacak uygun alanlar bulunmaktadır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde alanın konaklama ihtiyacını karşılayacak yatırımların yapılmasının gerekliliği görülmektedir. Bu kapsamda bölge turizminin gelişmesi açısından turizm rotası üzerinde bulunan alanlarda geleneksel yapıya uygun pansiyonculuk, mevcut yayla evlerinin bir kısmının iyileştirilerek ekoturizme açılması, doğaya zarar vermeyecek şekilde kamp alanlarının planlanması teşvik edilmelidir. Nitekim yabancı katılımcıların büyük çoğunluğunun kullanıcıların ev sahibi olan bir yayla evinde kalmak istediklerini belirterek yerli halk ve kültür ile iç içe olma özelliğini içeren ekoturizm önerisini desteklemiştir. Bu bağlamda alanda ekoturizm faaliyetleri yapılmasının gerekliliği kullanıcı beklentileri ile de ortaya koyulmuştur. Bu sorunun çözümüne yönelik olarak öneri paftasında otel, bungalov ev vs. gibi turistlerin konaklama ihtiyacını karşılayabilecek mekanların yapılabileceği yerler, rekreasyon alanlarının, park ve dinlenme yerlerinin yapılabileceği yerleri gösteren harita Şekil 4.100'de verilmiştir.

Çalışma alanında turizmin gelişmesini engelleyen bir diğer faktör ziyaretçilerce %12,4 ile 3. sırada eğitim yetersizliği yanıtını verdikleri görülmektedir. Sonuçlar değerlendirildiğinde çalışma alanında turizm sektöründe çalışan kalifiye eleman yetersizliği olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda yabancı dil bilen personelin eksikliği de yabancı turistlerin ihtiyaçlarını karşılamada bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda Doğankent İlçesi'nde yapılan ancak henüz faaliyete geçmemiş olan Meslek Yüksekokulu'nda turizme yönelik eğitim verilen bölümlerin açılması ve uygulama otellerinin de turizm potansiyelinin yüksek olduğu, konaklamanın gerçekleştirilmesine uygun alanlara yapılması hem kalifiye eleman yetersizliğini ortadan kaldıracak hem de istihdam imkanı oluşturacaktır.

Alandaki diğer eksikliklerin ise sırasıyla parklar ve dinlenme yerleri, alışveriş yerleri, otoparklar yetersiz, trafik düzensizdir, oturulacak kapalı mekanlar, çevre temizliği, eğitim, sağlık kuruluşu gibi tesisler, eğlence mekanları, yemek yiyecek yerler yetersiz olarak belirlenmiştir. Nitekim yerel halka yapılan anketlerde katılımcıların tamamına yakınının (%94,8) rekreasyon alanlarının yeterli olmadığı yanıtını vermesi de önemli bir göstergedir. Çalışma alanında rekreasyon alanlarında öncelik verilmesi gereken aktivitelere yönelik elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ilk sırada piknik alanlarının yapımına önem verilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak sahip olduğu doğal ve kültür kaynak değerleri ile ekoturizm için uygun bir alan olan Doğankent'te park ve dinlenme yerleri yapılması gerektiği tespit edilmiştir. Park ve dinlenme alanları için en uygun Aslancık HES göleti çevresinde bulunan alanlar, Yaşmaklı Barajı çevresinde bulunan alanlar, Kurtalanı, Bonyurt Yaylası ve Kurban Tepesi olarak belirlenmiştir.

Turizmde tanıtım da önemli bir konudur. Yerli ve yabancı turistlerin ücretli veya ücretsiz kolaylıkla bulabilecekleri harita, broşür, vb. doküman az ve yetersizdir. Yazılı ve görsel basında (yurtiçi ve yurtdışı) bölge turizmiyle ilgili yeteri kadar yazı ve haber çıkmamaktadır. Bölgenin internetteki tanıtım sayfaları yeterli değildir. Bu kapsamda belediye tarafından tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Nitekim şenlikler gibi turizm faaliyetlerine katılan kişilerin bunları hangi kaynaklardan öğrenildiğinin

belirlenmesine yönelik sorulan soruya büyük (%48,1) arkadaşlarının haber verdiği yanıtı da bunu desteklemektedir. Sonuçlar değerlendirildiğinde çalışma alanının zengin doğal ve kültürel kaynaklarına rağmen turizm yeterince gelişmemesinin sebeplerinden birinin de tanıtım eksikliği olduğu tespit edilmiştir.

Yerel ve kamusal anlamda turizm alanlarının korunmasına ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Çalışma alanında anıt ağaçlarda görülen tahribat bu noktada yerel sahiplenmenin eksik olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda Tan (2013)'ın da ifade ettiği gibi yerel halkın doğal çevreye fazla ilgi duymadığı ve korunması için fazla özen göstermediği yerlerde, turistlerin hem doğal hem de yapay çevreye gösterdikleri ilginin yerel halkın, kamu yönetiminin ve turizm işletmelerinin çevre bilincini arttırarak çevrenin önemine dikkatlerini çekebileceğini belirlenmiştir. Turizmin gelişmesiyle birlikte çevre bilinci ile çevreye özen ve ilginin arttığı, turizmin hizmetine sunulmak amacıyla pek çok ülkede milli parklar, koruma alanları vb. alanlar bulunmakta ve bu kaynakların korunmasına yönelik politikalar geliştirilmekte olduğu ifade edilmiştir. Nitekim çalışma alanında doğal ve kültürel değerlerin korunup korunamadığının belirlenmesine yönelik sorulan soruya araştırmaya katılanlar büyük çoğunluğu (%97,9) korunamadığı yanıtını vermiştir. Sonuç olarak araştırmaya katılan yerli halkın, Doğankent'in doğal ve kültürel değerlerinin yeterince korunamadığını düşündükleri belirlenmiştir. Alanda yapılan çalışmalar sırasında gözlemlenen, doğal ve kültürel kaynakların tahribine yönelik faaliyetler alanın yeterince korunamadığını açık bir şekilde göstermektedir. Doğal ve kültürel değerlerin korunması turizm açısından büyük önem taşımaktadır. Koruma kültürünün geliştirilmesine çalışılmalıdır. Peyzaj değerlerinin geçmişten bugüne iyi korunamadığı açık olarak görülmektedir. Bu konuda yerel halka ve ilgili kurum ve kuruluşlara önemli görevler düşmektedir.

Bir bölgenin turizm yönünden gelişmesinde ve turist aktivitelerinin yoğunlaşmasında en önemli faktörlerden birisi, o bölgenin cezbedici özelliklere sahip olmasıdır. Bu nedenle, cezbedici özellikler, günümüz turizm endüstrisinin temelini oluşturan en gerekli elemanıdır. Turizm sektöründe; çok çeşitlilikteki ilgi alanları nedeniyle, turist çekim noktaları ve aktiviteleri sayısal olarak artmaktadır. Özgüç (1994), çalışmasında belirttiği

gibi turizm ve rekreasyon aktivitelerinin çeşitlendirilmesi, geliştirilen çekici özelliklerin varlığına bağlıdır. Bu bağlamda ziyaretçilerin tamamına yakının (%90,6) Doğankent'in turizm merkezi olması gerektiğine yönelik istekleri alanın turizm potansiyelinin yüksek ve turistler tarafından cezbedici olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak alanda bulunan doğal çeşitlilik dikkate alındığında alanın doğa turizminin hemen hemen her çeşidi için uygun olduğu belirlenmiştir (Şekil 5.1). Bu alanların korunma-kullanım dengesi içerisinde değerlendirilmesine dikkat edilmeli, sürdürülebilir turizm kapsamında planlama yapılmalıdır.

Anket sonuçları değerlendirilerek ve incelenen kaynaklardan yararlanılarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

Öneriler

- Yapılacak çalışmalarla ilçede geliştirilecek turizm faaliyetlerinin çevresel, ekonomik ve sosyal etkileri analiz edilmelidir.
- Alan ile ilgili turizm faaliyetlerinin güçlü yönleri ve fırsatlar değerlendirilerek zayıf yönleri iyileştirilerek, tehditleri önleyecek yaklaşımlar geliştirilmelidir.
- Çalışma alanında yapılan şenlik ve festivaller ile ilgili daha çok tanıtım yapılarak alana ilgi artırılmalıdır.
- Alana turizm faaliyetlerine yönelik yönlendirme tabelaları, bilgilendirme panoları yerleştirilmelidir.
- Çalışma alanında yetersiz olan konaklama, ulaşım ve altyapı olanakları geliştirilmelidir. Alanda geleneksel yapı ile uyumlu pansiyonculuk teşvik edilmeli, halka bu hususta ekonomik kolaylık ve destek sağlanarak turistler buralara yönlendirilmelidir.
- Çalışma alanındaki yaylalarda geleneksel mimariye uygun olmayacak şekilde inşa edilmiş konutların geleneksel yapıya uygun olarak uyumlaştırma çalışmalarının yapılması sağlanmalıdır. Geleneksel yapıya uygun olarak düzenlenen bu konutların ekoturizm kapsamında pansiyon olarak kullanılması teşvik edilmelidir.

- Çalışma alanında oluşturulan turizm sahaları doğrultusunda yer alan yaylalarda konaklama ihtiyacının karşılanması teşvik edilmelidir. Bu çalışma ile yayla turizmi canlandırılacak ve konaklamadan doğacak tahribatlar engellenmiş olacaktır. Aynı zamanda turistlere kültür turizmi imkanı da sağlanmış olacaktır.
- Turizm rotası üzerinde bulunan yöre halkına ait olan konutlarda iyileştirme çalışması yapılarak ekoturizme açılması teşvik edilmelidir. Konutların bir kısmının turistlere açılmasıyla pansiyonculuk teşvik edilmiş olacaktır. Bu durum yöre halkına gelir sağlayacaktır.
- Ekoturizm çalışmalarında konaklamanın doğal imkânlardan faydalanılarak çözümlenmesi gerektiğinden ekoturizmin önerilmediği ilçe merkezinde ve diğer uygun alanlarda otel vb. yerler yapılmalıdır.
- Ayrıca çevresel etkilerinin daha fazla olması sebebiyle öncelikli olmamak ve rotanın bazı bölümleri ile sınırlı tutulmak, özellikle doğal ve kültürel koruma alanları içerisinde bu aktivitelere izin verilmemesi koşuluyla karavancılık ve yaylacılık aktiviteleri teşvik edilerek yöresel halka ekonomik gelir sağlanması teşvik edilmelidir.
- Köy pazarları (orman meyvelerinden reçel marmelat, kurutulmuş meyve satılması kaydıyla) aktif hale getirilerek yöresel halka ekonomik gelir sağlanması teşvik edilmelidir.
- Turizm rotası üzerinde bulunan alanlara ulaşımı sağlayan ana ve tali yolların stabilize ve kalitesizdir. Bu durum turizm merkezi ilan edilmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgenin karayolu ile ilgili altyapısının çözülmesi buralara turist götürmek isteyen acenteler için büyük teşvik olacaktır. Ulaşım ile ilgili altyapı çalışmaları yapılırken alanda doğal kaynak değerlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalar yürütülmelidir.
- İlçe merkezi ve yakın çevresinde sorunlu olan mobil iletişimin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Gerekli kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilerek yatırımlar teşvik edilmelidir.
- İçme ve kullanma suyu talebini karşılayacak şekilde altyapı çalışmaları yapılmalıdır.
- Kesintisiz enerji ihtiyacını sağlayacak şekilde altyapı tedbirleri alınmalı ve trafolar artırılmalıdır.
- Turizme yönelik mesleki eğitim kurslarının açılması ile ilgili gerekli projeler hazırlanıp bu projelerin gerçekleştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar ile irtibata

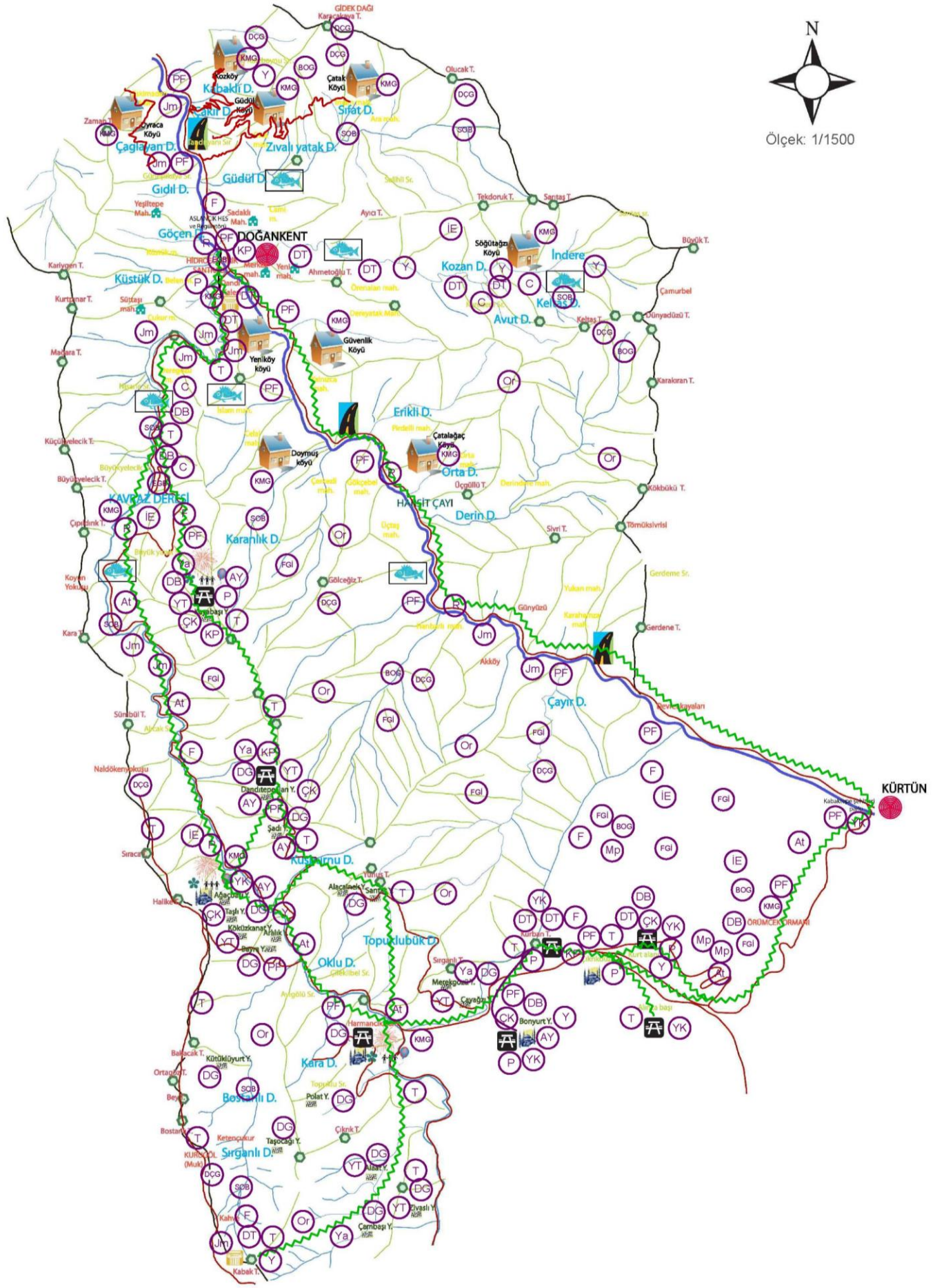
geçilmelidir. X. Kalkınma Planı kapsamında sürdürülebilir turizm projeleri öncelikli olarak değerlendirilmekte ve gerekli destekler devlet tarafından sağlanmaktadır.

- Yapılan anketler sonucunda rekreasyonel alanlardaki eksiklikler yeni parklar, dinlenme alanları yapılarak giderilmeye çalışılmalıdır.
- Anketler sonucunda kalifiye eleman yetersizliği olduğu belirlenmiştir. Kalifiye eleman ihtiyacı yöre insanına gerekli eğitimler verilerek sağlanmalıdır. İyi planlanmış eğitim çalışmaları ile yörede çok sayıda kalifiye eleman yetiştirilebilir. Böylelikle yörede istihdam sorunu önemli ölçüde çözümlenmiş olacaktır.
- İlçede yeni yapılmış olan ve henüz faaliyete geçmeyen Meslek Yüksekokulunda turizm ve otelciliğe yönelik bir bölüm açılması yöredeki turizm faaliyetlerine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Kalifiye eleman yetiştirilmesi için önemli bir imkan sunulması sağlanacaktır.
- Çalışma alanında topoğrafik yapının sanayiinin gelişmesine imkan sağlamaması ekoturizm için olumlu bir durumdur. Ekoturizme yönelik pansiyonculuk, geleneksel el sanatları ve yöresel ürünlerin satıldığı küçük satış reyonlarının işletmesi ile istihdam sorunu çözülmesi önerilmektedir.
- Çevresel mirasın kaybını engellemek için turizmi gelişimi teşvik edilmelidir.
- Araştırma alanında sürdürülebilir turizmi teşvik edebilmek için doğa koruma alanlarında çeşitli önlemler alınmalıdır. Taşıma kapasitesi belirlenerek, alanlara girişlerin sınırlandırılması, koruma önlemleri ve etkinlik sınırlandırılması gibi değişik tedbirler uygulanarak alanda koruma çalışmaları uygulanmalıdır.
- Doğankent (**EK 2**) ve Kürtün (**EK 3**) İlçelerine ait çevre düzeni raporu planı plan açıklama raporunda da alanın hangi amaçlarla nasıl düzenlenebileceği, hangi turizm faaliyetlerinin yapılabilmesi ifade edilmiştir.

Çalışma alanının sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinden yeteri kadar faydalanmak ve bu alanlarda turizmin kontrolsüz gelişimini önlemek için, bölgesel ve yerel ölçekte, yukarıda belirtilen tüm aktiviteleri içeren, dikkatli bir planlama yapılması gerekmektedir. Planlama turizmin gelişmesini sağladığı gibi, turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzaj öğelerinin de korunmasını sağlayacaktır. Bu çalışmanın sonucunda Doğankent İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizm Potansiyeli Öneri Haritası ve

Turizm Rotası oluşturulmuştur (Şekil 5.1). Araştırma sonucunda ortaya konulan “Doğankent İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizm Potansiyeli Öneri Haritası ve Turizm Rotası” Giresun Valiliği, Gümüşhane Valiliği, Giresun Turizm İl Müdürlüğü, Gümüşhane Turizm İl Müdürlüğü, Doğankent Belediyesi, Kürtün Belediyesi olmak üzere çeşitli kurumlara kullanılmak üzere sunulacaktır. Ayrıca daha sonra yapılacak çalışmalara yön ve ışık tutarak yardımcı olacaktır.

DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN TURİZME YÖNELİK REKREASYONEL PEYZAJ
POTANSİYELİNİN PEYZAJ PLANLAMA İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA BELİRLENMESİ

LEJANT

Dağ Tırmanışı (DT)	Botanik gezi alanları (BOG)	Köy pazarları (KP)	Araştırma alanının mevcut turizm ve rekreasyon potansiyeli	
Trekking (T)	İzole ilginç ekosistemler (IE)	Kırsal miras gezisi (KMG)		
Canyoning (C)	Ormanlatı florası tanıma gezisi (FGİ)	Yaya gezi imkanı (Y)		
Dağ-yayla gezisi imkanı (DG)	Endemik bitkilerin gözlemi (EBG)	Atlı doğa gezi (At)		
Peyzaj güzelliği/fotosafarı (PF)	Dağ çiçekleri gezisi (DÇG)	Rafting (R)		
Yaylada konaklama/kamping (YK)	Yayla gezisi (Ya)	Dağ bisikletçiliği (DB)		
Tabiata uyumlu kırsal miras gezisi (KMG)	Fotoğrafik yerler (F)	Pansiyonculuk (P)		
Aktif yayılacılık (AY)	Jeolojik ve jeomorfolojik değerler (Jm)	Yayla turizmi (YT)		
Sporif Otla Balıkcılığı (SOB)	Milili park vb sahalar (MP)	Kafes balıkcılığı (Kb)		
Estetik göl/baraj alan yerler (EGB)	Çim kayağı (ÇK)	Oryantiring (Or)		

Şekil 5.1. Çalışma alanı turizm potansiyeli öneri haritası ve turizm rotası

KAYNAKÇA

- Aklıbaşında, M., 2013. Yahyalı ilçesi ve yakın çevresinin peyzaj potansiyelinin sürdürülebilir turizm ve rekreasyonel kullanımlar yönünden değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum (Yayımlanmamış).
- Akten, M., 2003. Isparta ilindeki bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, A (2), 115-132.
- Albayrak, D., 1993. Cunda/Alibey Adası (Ayvalık)'nın Turistik ve Rekreasyonel Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirme Olanakları Üzerine Araştırmalar. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Altan, T., 1984. Kırsal Rekreasyon Alan Planlaması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Ders Kitabı No: 12, 184s, Adana.
- Anonim, 2011a. Giresun Çevre Durum Raporu, Ankara.
- Anonim, 2011b. Gümüşhane Çevre Durum Raporu, Ankara.
- Anonim, 2013a. Doğankent, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Do%C4%9Fankent>, 12.02.2012.
- Anonim, 2013b. İller arası mesafe, <http://www.illerarasimesafe.com/>, 12.02.2012.
- Anonim, 2013c. Giresun İli'nin Agro – Ekolojik Alt Bölgeleri, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İl Raporu No:28, Ankara, 1987.
- Anonim, 2013d. Kürtün, <http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCrt%C3%BCn>, 12.02.2012.
- Anonim, 2013e. İklim verileri, <http://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=GIRESUN#sfB>, 08.03.2013.
- Anonim, 2013f. İklim verileri <http://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=GUMUSHANE#sfB>, 08.03.2013.
- Anonim, 2013g. Harşit vadisi, <http://www.harsitvadisi.com/gezilebilecek-Yerler>, 12.12.2012.
- Anonim, 2013h. Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama Raporu, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirilmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Anonim, 2013i. Giresun İli Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 12. Bölge Müdürlüğü Giresun Şube Müdürlüğü.
- Anonim, 2013j. Gümüşhane İli Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 12. Bölge Müdürlüğü Gümüşhane Şube Müdürlüğü, Gümüşhane.
- Anonim, 2014a. X. Kalkınma Planı (2014-2018), T.C. Kalkınma Bakanlığı.
- Anonim, 2013b. Doğu karadenizde Yayılış Gösteren Şifalı Bitkilerimiz, <http://biyologum.wordpress.com/2013/03/>, 05.01.2014.
- Atay, F. ve Özaydın G., 1996. Turizm Amaçlı Kullanımlar Doğal ve Yapay Alanları Nasıl Tüketiyor? Türkiye'de 19. Dünya Şehircilik Günü Kolokyum Bildiri Kitabı, Mimar Sinan Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Yayını, İstanbul.

- Aydınözü, D., Solmaz, F., 2003. Doğu Karadeniz Bölümü Yaylacılık Faaliyetlerine Bir Örnek: Giresun Kümbet Yaylası, G.Ü. Gazi Eğitim Fak. Derg. Cilt:23, Sayı 3, S.55-69, Ankara.
- Azaltun, M. 2000. Türkiye’de Turizm Çeşitlendirilmesi. ders notları s. 2.
- Bayer, M. Z., 1992. Turizme Giriş. İşletme Fakültesi Yayın No: 253, İş letme İktisadı Enstitüsü Yayın No: 146, 230s, İstanbul.
- Booth, N.K. 1990. Basic Elements of Landscape Architectural Design. ISBN: 0-88133-478-2, Waveland Press Inc., USA.
- Boud-Bovy, M., Lowson, F., 1977. Tourism and Recreation Handbook of Planning and Design, Architectural Pres., U.K.
- Bulut, Y., 2000. Tercan Baraj Gölü ve Çevresinin Rekreatyone Alan Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bulut Z., 2006. Kemaliye (Erzincan) İlçesi ve Yakın Çevresinin Alternatif Turizm Kapsamında Rekreatyone Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Christopher, A. 1979.The Timeless Way of Building. Oxford University Press, New York.
- Demir, C., Çevirgen, A., 2006. Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı, Adana.
- Demirel, Ö., 1996. Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreatyon Potansiyeli açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora tezi, Trabzon.
- Doğanay, H. 2001. Türkiye Turizm Coğrafyası. Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- Dokumacı, T., 2001. Tekirdağ Kentsel Sit Alanının Peyzaj Mimarlığı ve Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Edginton, C.R., Ford, P.M., 1985. Leadership in Recreation and Leisure Service Organisations. Wiley, 448 s, New York.
- Erdem, B. 2007. Sivas Kenti Doğal ve Kültürel Değerlerinin Peyzaj Mimarlığı veTurizm Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 180 s., Ankara.
- Erdoğan, E. 2006. Çevre ve Kent Estetiği. Zonguldak Karaelmas Ünivesitesi Bartın Orman Fakültesi Dergisi 8 (9).
- Erdoğan, N., 2003. Çevre ve (Eko)Turizm. Erk Yayınevi, 317s., Ankara.
- Gold, S. M., 1980. Recreation Planning and Design. McGraw-Hill, Book Comp., New York, p. 322.
- Gossling, S., 2002. The consequences of tourism for sustainable water use on a Tropical Island: Zanzibar, Tanzania. Journal of Environmental Management, 6(12), 179-191.
- Gunn, C.A., 1988. Vacation scape-Designing Tourist Regions. Van Nostrand Reinhold Co., New York.
- Güleç, S., 1987. Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi, No:29, 278s, Trabzon.

- Gülez, S., 1988. Doğa Koruma ve Turizm, Uzlaşması Gereken İki Zıt Olgu. Turizm Yıllığı, Ankara.
- Gündüz, S., 1998. Koruma-Kullanım İlkeleri Çerçevesinde Beynam Muhafaza Ormanı'nın Rekreatyoneel Taşıma Kapasitesinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Ankara.
- Gürdal, M., 1997. Çanakkale İli'nin 2000'li Yıllarda Türkiye'de Sürdürülebilir Turizm ve Kalkınma Olgusu İçindeki Yeri ve Önemi. Yerleşim ve Çevre Sorunları: Çanakkale İli Sempozyumu Bildiriler Kitabı, DEÜ Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü, 9-13 Eylül 1996, İzmir.
- Green, H. and Hunter, C. 1991. Environmental impact and tourism developments. 315-320. International Symposium on Tourism in the Mediterranean, İstanbul.
- Inskeep, E., 1991. Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach. Van Nostrand Reinhold, 161-169, New York.
- Kalem, S. 2001. Doğal ve Kültürel Değerlerin Korunabilmesi İçin Turizm Potansiyelinin Belirlenmesinde Bir Yöntem Yaklaşımı ve Kastamonu İli Kıyı Bölgesi ve Yakın Çevresinde Uygulanması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 271 s., Ankara.
- Kaplan, E., Küçükerbaş, E. 2000. Kentsel Tasarımda Peyzaj Mimarlığının Yeri ve Kentsel Peyzaj Tasarımı. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, 55 s., Ankara.
- Kaplan, K., 2002. Antakya Merkez İlçesine Bağlı Harbiye Beldesi ve Yakın Çevresinin Turizm ve Rekreatyoneel Alan Kullanımlarının Belirlenmesi ve Peyzaj Tasarım Sürecinde İrdelenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karaküçük, S., 1999. Rekreatyon-Boş Zamanları Değerlendirme. Bağırhan Yayınevi, 3. Baskı, 410s., Ankara.
- Keleş, N., 2001. Isparta-Yalvaç Psidia Antiocheia Antik Kenti ve Yakın Çevresinin Peyzaj Mimarlığı ve Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kelkit, A., Özel, A.E., 2003. Sürdürülebilir Turizm-Çevre İlişkisi. Çevre Sorunları Paneli, 5 Haziran, Çanakkale.
- Kılıç, Ş., Şenol, S. ve Evrendilek, F., 2003. Antakya ekosistemlerinin ağaçlandırma, rekreatyon, tarım ve konut için arazi kullanım potansiyeli ve uygunluğunun değerlendirilmesi. Tr. J. of Agriculture and Forestry, 27, 15-22, Ankara.
- Koç, N., Şahin, Ş., 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını No:1509, 275s, Ankara.
- Korkmaz, N. ve Karadeniz, N., 2004. Nallıhan-Hoşbebe orman içi dinlenme yerinin rekreatyon kaynaklarının geliştirilmesi. Tarım Bilimleri Dergisi, 10 (1), 24-30.
- Kulözü, N. 2009. St. Paul Yolu (Perge-Antalya/Yalvaç Psidia Antiocheia) ve Yakın Çevresinin Turizm ve Rekreatyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kuntay, O. 2004. Sürdürülebilir Turizm Planlaması. Alp Yayınevi, Yayın No: 21, Turizm Serisi: 1; Ankara.

- Külekçi, E., A., 2012. Oltu ve Olur (Erzurum) İlçeleri Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum.
- Liu, A., 2006. Tourism in rural areas: Kedah, Malaysia. *Tourism Management*, 27 (5), 878-889.
- Middleton, V., Hawkins, R., 1998. *Sustainable Tourism. A Marketing Perspective*, Butterworth-Heinemann, Oxford.
- Mikaeili-Tabrizi, A. R., 1996. Gilan İli'nde Rekreatyonel Alan Kullanımlarının Fiziksel Planlaması Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Mill, R.C., Morrison, A.M., 1985. *The Tourism System: An Introductory Text*. Prentice-Hall International Editions, 300-302, New Jersey.
- Miran, B. 2002. Temel İstatistik, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Nepal, S. K., 2000. Tourism in Protected Areas the Nepalese Himalaya. *Annals of Tourism Research*, Vol:27 No:3 P:661-681.
- Newbold, P. 1995. *Statistics for Business and Economics*, Prentice-Hall International, New Jersey.
- Niray, N., 2002. Turizm Küreselleşme İlişkisi ve Tekelleşme Eğilimi. TC Turizm Bakanlığı, II. Turizm Şurası Bildiriler Kitabı (III. cilt), 12-14 Nisan, s: 241-252, Ankara.
- Özel, A.E. 2004. Çanakkale İli Doğal ve Kültürel Potansiyelinin Turizm ve Rekreatyonel Kullanım Yönünden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 146 s., Çanakkale.
- Özer, S., Ark., 2008. İspir İlçesinin Ekoturizm Potansiyeli Yönünden Değerlendirilmesi, İspir – Pazaryolu Tarih, Kültür ve Ekonomi Sempozyumu, 26-28 Haziran 2008, Erzurum.
- Özgüç, N., 1994. Turizm Coğrafyası. İÜ İletişim Fakültesi Yayınları, Üniversite Yayın No: 3821, Fakülte Yayın No: 3203, İstanbul.
- Özkan, M.B., 1992. Rekreatyonel Turizm Alan Planlaması. Ders Notu, İzmir.
- Özkan, M.B., 2002. Özkan, Kırsal Rekreatyon Alan Planlaması, Ege Üniversitesi Ders Notları, s. 52, İzmir.
- Pehlivanoğlu, M., T., 1987. Belgrad ormanının rekreatyon potansiyeli ve planlama ilkelerinin saptanması. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pekcan, C. 2002. Gökçeada ve Bozcaada'nın Turizm Potansiyelinin Tespiti ve Adalarda Turizmin Gelişme Olanakları. Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Pepper, D., 1999. The integration of environmental sustainability considerations into EU development policy: A case study of the leader initiative in the west of Ireland. *Journal of Environmental Planning & Management*, 42 (2), 167-187.
- Polat, A., T., 2006. Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sağcan, M., 1986. Rekreatyon ve Turizm. Cumhuriyet Basımevi, İzmir.
- Sarı, Y., 2001. Amasra İlçesinin Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerlerinin Sürdürülebilir

- Turizm Bağlamında İrdelenmesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 169s.
- Sertkaya, Ş., 2001. Bartın İli Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 371s.
- Sezen, I., Yılmaz, S., 2010. Kuzey ile Doğu Arasında Rekreasyonel Turizm Açısından Gizemli Bir Köprü: Soğanlı Dağı, Kırsal Çevre Yıllığı 2010, 7-22, Erzurum.
- Sezen, I., Yılmaz, S., 2010. Rekreasyonel Turizm Açısından Kop Dağı'nın Peyzaj Potansiyelinin Belirlenmesi, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 41 (1), 59-64, Erzurum.
- Sezen, I., Yılmaz, S., A.Küleççi, E., 2011. Ekoturizm İçin Öneri Alalarıyla Bayburt. 2011 Uluslararası Orman Yılı Kapsamında I. Ulusal Akdeniz Orman Ve Çevre Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 26-28 Ekim 2011, Kahramanmaraş.
- Şahin, ş., Dilek, F., Çakçı, I., Köylü, P., 2005. Akdağ Tabiat Parkı Koruma ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Planlaması. Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, Kırsal Çevre Yıllığı, 2005, ıssn 1303-9334.
- Şen, S.D. 2010. Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 152 s., Mersin.
- Tan, A. 2013. Samsun Kenti ve Yakın Çevresinin Doğal ve Kültürel Peyzaj Özelliklerinin Turizm Potansiyeli Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Tolunguç, A., 1999. Turizm Olgusu ve Türk Turizmi. Ankara: Media Cat.
- Topay, M., 2003. Bartın-Uluyayla Peyzaj Özelliklerinin Rekreasyon-Turizm Kullanımları Açısından Değiştirilmesi Üzerinde Bir Araştırma, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 210s.
- Topuzlu, F. K., 1989. Konaklama Tesislerinin Yapım ve İş letmesi Sürecinde Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fiziksel Uygulamaların Teorik Nedenleri. Türkiye'de Son 10 Yılda Turizm Yapıları Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi, Ankara.
- Tuna, M. 2007. Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Türk ve Kırzioğlu, 2000. Bölgesel Turizm Gelişimi Açısından Doğal, Tarihsel ve Arkeolojik Alanların Önemi, Göller Bölgesi Örneği. 9. Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi, KTÜ Mimarlık Bölümü Şehircilik Anabilim Dalı, 05-06 Ekim, s:443-456, Trabzon.
- Uçkun, C.G., Türkay, O., 2004. İç Turizmi Canlandırmaya Yönelik Bir Pazarlama Önerisi: Erken Rezervasyon. Pazarlama Dünyası, 18(48-51).
- Uslu, A. ve Kiper, T. 2005. Kültür Turizminin Yerel Kimlik ve Peyzaj Değerlerine Etkisi. Kırsal Çevre Yıllığı, 23-39.
- Uzundumlu, A.S., Aksoy A. ve Işık, H.B., 2011. Arıcılık İşletmelerinde Mevcut Yapı ve Temel Sorunlar; Bingöl İli Örneği. Ziraat Fakültesi Dergisi, 42(1):49-55.
- Yalçınalp, E., 2005. Trabzon'da Bazı Turizm Merkezleri Ölçeğinde Yayla Turizminin ekoturizm Kapsamında İncelenmesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 150s.

- Yılmaz, O., 1999. Turizm ve Ticari Rekreasyon. AÜ Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Lisans Ders Notları, Ankara.
- Yılmaz, B., Gülez, S., 2000. Bartın-İnkumu Kıyı Yerleşiminin Peyzaj ve Turizm Potansiyeli Yönünden İrdelenmesi. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, 19-21 Ekim, s: 281-288, Ankara.
- Yücel, C., 2002. Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm, TÜRSAB Ar-Ge Departmanı, Nisan, 2002.
- Zhao, J.Z., Jia H.Y., 2008. Strategies for the sustainable development and World ecology. Vol:15 Issue:v1 pp. 71-79.

ÖZGEÇMİŞ

1988 yılında Bursa'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Giresun ve Gümüşhane'de tamamladı. 2005 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde öğrenimine başladı ve burada öğrenimini tamamladı. 2013 yılında Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nden mezun oldu. 2011 yılında yüksek lisans öğrenimine Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı'nda başladı. 2012 yılında Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'ne ÖYP araştırma görevlisi olarak atandı. 2012-2013 yıllarında 6 ay Boğaziçi Üniversitesi'ni Yabancı Diller Yüksekokulu'nda İngilizce eğitimi aldı. 2013 yılında lisansüstü eğitimini tamamlamak üzere Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne görevlendirildi. 2013 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'nde ÖYP Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.